

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 7-8/2012 SRPANJ-KOLOVOZ

Stari Gospin kip, Župna crkva Petrčane

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, prof. Ines Grbić, prof. Livio Marijan

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: Livio Marijan

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Na unutarnjim koricama: Gospa Maslinska, Zadar-Belafuža; Svećeničko redenje, Zadar, 28. 6. 2012.;

Nadbiskupovo pismo uz početak školske godine 2012/2013.

1. U tjednu kada započinje rad u školama crkveni kalendar navodi nekoliko svetaca koje će se liturgijski obilježiti: papa Grgur Veliki, prorok Mojsije i Zaharija, blažena Majka Terezija, sveti Marko Križevčanin, te Mala Gospa. Učinilo mi se prigodnim reći dvije riječi o papi Grguru Velikom (540.-604.), svecu kojeg spominjemo upravo na dan početka školske godine. On je, naime, poznat i kao crkveni naučitelj koji je u teškim i složenim okolnostima kao dobar otac vodio brigu o Crkvi.

Iako su bile teške okolnosti u kojima je živio i djelovao, on je svojom svetošću, revnošću i izvanrednim talentima kroz 14 godina pontifikata pribavio silan ugled Petrovoj Stolici. Udario je temelje odnosa s državnim vlastima, radio na obraćenju nekršćanskih dijelova Europe, te bio izvrstan učitelj klera i naroda. Aktivno se uključio u socijalne djelatnosti i pomagao potrebnima, plaćao otkupninu za one koji su pali u zarobljeništvo, te nastojao svim silama da među ljudima vlada primirje i mir. Smatrao je da kršćanin mora ostvarivati skladnu integraciju između riječi i djela, misli i molitve, te predanosti dužnostima vlastitoga staleža. Bio je uvjeren kako je to sklad po kojem 'božansko silazi u čovjeka, a čovjek se uzdiže do Boga'. Njegovi brojni i dragocjeni naputci, koje nam je ostavio u pisanom obliku, pokazuju koliko mu je bilo stalo do cijelovitog odgoja čovjeka, do sklada u njemu i oko njega; te posebice koliko mu je bilo stalo do čovjekove duše. Brigu o duši nazivao je 'umijećem nad umijećima' (ars artium).

2. I u ovom našem vremenu, kao i u Grgurovom, nije lako odgajati i stvarati skladnu integraciju. Puno je, naime, nepovoljnih okolnosti koje odgojiteljima ne idu na ruku. Previše je agresivnog i rušilačkog naboja, a premalo skladnog duha i konstruktivnih graditelja. Nije također teško uočiti da su neke moralne i opće ljudske vrijednote 'stavljenе u stranu', ili ih se dovodi u pitanje. A demokracija kao okvir slobodnog djelovanja, gdje se može govoriti, raditi i graditi, nažalost,

ponekad poprima oblike anarhije, nereda i nezdravih odnosa. Tržišna ponuda različitih ideja i nazora stvara često mentalitet prema kojem je ‘sve što se nudi jednako dobro i vrijedno’.

A znamo kako nije tako. Ima, naime, u životu stvari bez kojih čovjek ne može živjeti, kao napr. voda, zrak, hrana, dom, sloboda i dr. No, isto tako ima dosta stvari koje čovjeka opterećuju, ili pak nanose štetu njegovom moralnom, psihičkom i fizičkom zdravlju, kao napr. alkohol, droga, pretjerana buka, loši primjeri, sablazan i nemoral.

Hoće li roditelji i odgojitelji našega doba slijediti Grgura Velikoga pa svojoj djeci objašnjavati kako je važno imati sklad duše i tijela, vjere i kulture, prošlosti i sadašnjosti?! Znaju li današnji očevi i majke dogоворiti se pa odrediti vrijeme kada će se kao obitelj naći zajedno, poći skupa na šetnju ili hodočašće, sjesti i porazgovarati o važnim pitanjima?! Jer, otac i majka prvi su i glavni odgojitelji. Uz njihovu pomoć djeca stječu prve spoznaje i temeljne krjeposti. Na početku školske godine potičem roditelje neka se aktivnije uključe u rad škole, te s nastavnicima i odgojiteljima dijele brigu i radost odgoja svoje djeca. Neka se raduju njihovim uspjesima i suočjećaju s njima kada se nađu u problemima. Posebice pak neka ne zaborave onu brigu oko njihove duše, koju je Grgur nazivao ‘umijećem nad umijećima’. A ono se može ostvariti samo ako ga prati iskrena, odana, osobna i zajednička molitva. Dragi roditelji! Molite za svoju djecu i molite skupa s njima. Sudjelujte zajedno na nedjeljnoj misi i potičite ih na dobra djela sa svom strpljivošću i blagošću. I Bog će blagosloviti vaš trud i nastojanje.

3. Cijenjeni učitelji, vjeroučitelji i odgojitelji. Vašoj brizi i odgovornosti povjerava se mladost koja je nada i budućnost ovoga kraja i naroda. Dok vam zahvaljujem na vašem odgojno-obrazovnom radu, potičem vas, surađujte s roditeljima vaših učenika. Nezamjenjiva je vaša uloga kako u procesu rasta mlađih naraštaja, tako i u njihovoj odgovornosti za budućnost zemlje. Crkva neumorno ističe važnost odgoja i obrazovanja i podržava vaše odgojne programe i zadatke. Ne zaboravljajte, međutim, da će vas djeca rado slušati kada osjete da vjerujete u vrednote o kojima ih poučavate. Vi ste njima uzori i presudni čimbenik za njihove stavove i uvjerenja. Vi ste zapravo nezamjenjiva škola života. Jer, učenici uglavnom vjeruju i poštuju ono što njihovi roditelji i učitelji vjeruju i cijene.

Vi, dragi vjeroučitelji, koji mojim mandatom zastupate Crkvu u zbornici i u učionici, zahvalite Bogu za milost što možete govoriti i svjedočiti o silnim djelima koje je Bog izveo u povijesti svoga naroda. Budite dostojni toga poziva i surađujte s roditeljima vaših učenika u traganju za smislim života. Otvorite im vrata svoga srca. Osluškujte njihova pitanja. I, nadasve, volite svoj posao i svoje đake. Neka vam kao poticaj posluže Pavlove riječi ohrabrenja koje je napisao svom dragom učeniku Timoteju: ‘Propovijedaj i uvjeraj sa svom strpljivošću i poukom; raspiruj milosni dar Božji i izvrši djelo blagovjesničko.’ (2 Tim 4, 2-5). Neka vas u odgovornom poslu prati Božja pomoć i zagovor sv. Krševana, vrsnog odgojitelja i katehete svete Stošije.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski

SVETA STOLICA

PORUKE PAPE BENEDIKTA XVI. ZA SVJETSKI MISIJSKI DAN - 2012. GODINE

"Pozvani oko sebe širiti svjetlo Riječi istine" (Apost. pismo Porta fidei, 6)

Draga braćo i sestre!

Proslava Svjetskog misijskog dana ove godine ima sasvim posebno značenje. Pedeseta obljetnica koncilskog dekreta Ad gentes, otvorene Godine vjere i Biskupske sinode na temu nova evangelizacija pridonose tome da se ponovno potvrди spremnost Crkve s većom se hrabrošću i žarom zauzeti u misio ad gentes da poruka evanđelja dopre i do najudaljenijih krajeva svijeta.

Drugi vatikanski koncil, na kojem su sudjelovali katolički biskupi iz svih krajeva svijeta, bio je jasni znak univerzalnosti Crkve, jer se na njemu prvi put okupio tako veliki broj koncilskih otaca iz Azije, Afrike, Latinske Amerike i Oceanijske. Bilo je među njima biskupa misionara i domaćih biskupa, pastira zajednica rasutih među nekršćanskim pučanstvom, koji su na Koncil predstavili sliku Crkve prisutne na svim kontinentima i približili složene stvarnosti tadašnjeg takozvanog "Trećeg svijeta". Obogaćeni iskustvom pastoralnog djelovanja u mladim Crkvama i u Crkvama u nastajanju, nošeni poletom za širenjem Božjeg kraljevstva oni su značajno pridonijeli ponovnom potvrđivanju nužnosti i urgentnosti evangelizacije ad gentes i samim tim stavljaju misijske narave Crkve u središte ekleziologije.

Misionarska ekleziologija

Taj pogled nije ni danas isčeznuo, štoviše doživio je plodno teološko i pastoralno promišljanje i, istodobno, predstavlja se s obnovljenom nužnošću jer se povećao broj onih koji još uvijek ne poznaju Krista: "Golem broj ljudi još uvijek čeka Krista", govorio je blaženi Ivan Pavao II. u enciklici Redemptoris missio o trajnoj vrijednosti misijske naredbe, te dodao: "Ne možemo ostati mirni promatrajući na milijune svoje braće i sestara koji su također otkupljeni Kristovom krvlju, koji žive ne znajući za Božju ljubav" (86). I ja sâm sam, prilikom proglašenja Godine vjere, napisao da Krist "danас kao i nekoć – šalje nas po putovima svijeta da naviještamo njegovo evanđelje svim narodima na zemlji" (Apost. pismo Porta fidei 7).

To naviještanje, kako je govorio također sluga Božji Pavao VI. u apostolskoj pobudnici Evangelii nuntiandi, "nije nešto neobvezatno: po naredbi Gospodina Isusa to je njezina dužnost da bi ljudi mogli vjerovati i da bi se spasili. Da, ta poruka je neophodna. Ona je jedinstvena. Nemoguće ju je nečim drugim nadomjestiti" (5). Trebamo se stoga vratiti istom onom apostolskom poletu što je resio prve kršćanske zajednice koje su, premda male i nezaštićene, bile kadre, naviještanjem i svjedočenjem, širiti evanđelje u čitavom tada poznatom svijetu.

Ne čudi zato što su Drugi vatikanski koncil i kasnije crkveno učiteljstvo na poseban način insistirali na misijskom poslanju koje je Krist povjerio svojim učenicima i koje mora biti zadaća čitavog Božjega naroda: svećenika, đakona, redovnika, redovnicu, laika. Zadaća naviještanja evanđelja u svim dijelovima svijeta u prvom redu spada na biskupe, koji su izravno odgovorni za evangelizaciju u svijetu, bilo kao članovi biskupskog zbora, bilo kao pastiri krajevnih Crkava. Oni su, naime, "posvećeni ne samo za neku biskupiju nego za spasenje svega svijeta" (Ivan Pavao II., Enc. Redemptoris missio, 63), "glasnici vjere koji će dovesti nove učenike Kristu" (Ad gentes, 20) i čine "vidljivim misijski duh i žar Božjega naroda, tako da cijela biskupija postaje misionarskom" (isto, 38).

Prioritet evangeliziranja

Poslanje naviještanja evanđelja ne iscrpljuje se stoga, za jednog pastira, u pozornosti prema dijelu Božjeg naroda povjerenog njegovoj pastoralnoj brizi, niti u slanju ponekog svećenika, laika ili laikinje fidei donum. Ono mora zahvaćati cjelokupno djelovanje krajevne Crkve, sva njezina područja, riječju, čitavo njezino biće i djelovanje. Drugi vatikanski koncil je na to jasno ukazao a kasnije učiteljstvo to je snažno potvrdilo. To zahtijeva stalno prilagođavanje načinā života, pastoralnih planova i biskupijske organizacije toj temeljnoj dimenziji crkvenosti, osobito u našem svijetu izloženom stalnim promjenama.

To vrijedi također za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, kao i za crkvene pokrete: sve sastavnice velikog mozaika Crkve moraju se osjetiti snažno pozvanima od Gospodina naviještati evangelje, da bi se Krista naviještalo posvuda. Mi pastiri, redovnici, redovnice i svi koji u Krista vjeruju, moramo ići stopama apostola Pavla, koji, "sužanj Krista Isusa za vas pogane" (Ef 3, 1), je radio, trpio i borio se da evangelje donese među pogane (usp. Kol 1, 24-29), ne štedeći snage, vrijeme i sredstva da pomogne drugima da upoznaju Kristovu poruku.

I danas misija ad gentes mora biti stalni obzor i paradigma svakog crkvenog djelovanja, jer ono što Crkvu čini prepoznatljivom jest vjera u Božje otajstvo, koje se objavilo u Kristu da nama donese spasenje, i poslanje da njega svjedoči i naviješta svijetu, sve do njegova ponovnog dolaska u slavi. Poput svetog Pavla moramo biti pozorni prema onima koji su daleko od Crkve, prema onima koji ne poznaju Krista i nisu iskusili Božje očinstvo, sa sviješću da "se suradnja danas proširuje na nove oblike koji uključuju ne samo ekonomsku pomoć nego i izravno sudjelovanje u evangelizaciji" (Ivan Pavao II., Enc. Redemptoris missio, 82). Proslava Godine vjere i Biskupske sinode o novoj evangelizaciji bit će zgodne i korisne prigode za ponovno pokretanje misionarske suradnje, poglavito u ovom drugom pogledu.

Vjera i navještaj

Silna želja da naviještamo Krista potiče nas da zavirimo u povijest da bismo ondje otkrili probleme, težnje i nade čovječanstva, koje Krist mora ozdraviti, očistiti i ispuniti svojom prisutnošću. Njegova je poruka, naime, trajno aktualna, utkana je u samu središte povijesti i kadra je dati odgovor na najdublje nemire svakoga čovjeka. Zbog toga Crkva, u svim svojim sastavnicama, mora biti svjesna da "beskrajni obzori crkvenog poslanja i složenost sadašnje situacije danas traže obnovljene načine da bi mogli priopćavati učinkovito Riječ Božju" (Benedikt XVI., Posinod. apost. pobud. Verbum Domini, 97). To zahtijeva, prije svega, novo prianjanje osoba i zajednica vjerom uz Evangelje Isusa Krista, "u času duboke promjene kao što je ova kroz koju prolazi čovječanstvo" (Apost. pismo Porta fidei, 8).

Jedna od prepreka zanosu evangelizacije, naime, je kriza vjere, ne samo u zapadnome svijetu, već u velikom dijelu svijeta, koji ipak i dalje žeda za Bogom i mora biti pozvan i doveden za stol kruha života i vode žive, poput Samarijanke koja dolazi na Jakovljev zdenac i razgovara s Isusom. Kao što priopovijeda evanđelist Ivan, zgoda s tom ženom je

posebno značajna (usp. Iv 4, 1-30): ona susreće Isusa, koji je traži piti, ali joj zatim govori o novoj vodi, koja može zauvijek ugasiti žed. Žena na početku ne razumije, ostaje na materijalnoj razini, ali ju Gospodin polako vodi do vjere koja je navodi da prepozna u njemu Mesiju. I u vezi s tim sveti Augustin kaže: "pošto je prihvatile u srcu Krista Gospodina, što je drugo mogla učiniti [ta žena] već ostaviti svoju amforu i pohitati da navijesti Radosnu vijest?" (Homilija 15, 30). Susret s Kristom kao živom osobom koja gasi žed srca naprosto mora dovesti do želje da s drugima podijelimo radost te prisutnosti i da im pomognemo upoznati Krista da bi i oni sami iskusili tu radost. Treba s obnovljenim oduševljenjem širiti vjeru da bismo promicali novu evangelizaciju zajednica i zemalja najstarije kršćanske tradicije, koji gube vezu s Bogom, tako da ponovno otkriju radost vjerovanja. Briga za evangelizaciju ne smije nikada ostati na marginama crkvenog djelovanja i kršćaninova osobnog života, već ga mora snažno karakterizirati, sa sviješću da smo u isti mah i oni kojima je evangelje namijenjeno i oni koji su pozvani evangelje širiti. Središte naviještaja ostaje uvijek isto: kerigma Krista umrlog i uskrstlog za spas svijeta, kerigma Božje apsolutne i potpune ljubavi prema svakom muškarцу i svakoj ženi, koja ima svoj vrhunac u slanju vječnoga i jedinorođenog Sina, Gospodina Isusa, koji se nije sustezao preuzeti na sebe siromaštvo naše ljudske naravi, već ju je ljubio i otkupio, prinijevši samoga sebe na križu, od grijeha i smrti.

Vjera u Boga, u tome naumu ljubavi što ga je Krist ostvario, je prije svega dar i otajstvo koje treba prihvati u srcu i životu i za kojeg treba uvijek zahvaljivati Gospodinu. Ali vjera je dar koji nam je dan zato da ga dijelimo s drugima; to je talent kojeg smo primili zato da može donijeti ploda; to je svjetlo koje ne smije ostati skriveno, već mora svijetliti čitavoj kući. To je najvažniji dar koji nam je dan u našem životu i kojeg mi ne smijemo zadržati samo za sebe.

Navještaj postaje ljubav

"Jao meni ako evangelja ne navješćujem", govorio je apostol Pavao (1 Kor 9, 16). Te riječi snažno odzvanjaju za svakog kršćanina i za svaku kršćansku zajednicu na svim kontinentima. I za Crkve na misijskim područjima, a to su uglavnom mlađe, tek nedavno osnovane Crkve, misionarstvo je postalo jedna prirođena dimenzija, premda one same još uvijek trebaju misionare. Mnogi svećenici, redovnici i redovnice, iz svih krajeva svijeta, brojni laici pa čak i cijele obitelji napuštaju svoje zemlje, svoje mjesne zajednice i odlaze u ostale Crkve

SVETA STOLICA

da svjedoče i naviještaju Kristovo ime, u kojem čovječanstvo nalazi spasenje.

Riječ je o izrazu dubokog zajedništva, dijeljenja i ljubavi među Crkvama, da bi svaki čovjek mogao, prvi put ili pak ponovno, čuti navještaj koji ozdravlja i pristupiti sakramentima, izvoru pravoga života.

Zajedno s tim uzvišenim znakom vjere pretočene u ljubav, podsjećam i zahvaljujem Papinskim miskim djelima, koja predstavljaju oruđa za suradnju u općoj misiji Crkve u svijetu. Zahvaljujući njihovu djelovanju navještaj evanđelja se pretvara također u pomoć bližnjemu, pravednost prema najsiromajnjima, mogućnost pružanja izobrazbe u najudaljenijim selima, liječničku pomoć u dalekim krajevima, oslobođanje od bijede, vraćanje prava obespravljenima, potporu razvoju naroda, prevladavanje etničkih podjela, poštivanje prema životu u svim životnim dobima.

Draga braćo i sestre, zazivam nad djelo evangelizacije ad gentes, i na osobit način na njegove radnike, izlijevanje Duha Svetoga, da im Božja milost pomogne odlučnije kročiti u povijesti svijeta. Zajedno s blaženim Johnom Henryjem Newmanom želim moliti: "Prati, Gospodine, svoje misionare u krajevima koje treba evangelizirati, stavi im prave riječi u usta, daj da njihov trud urodi plodom". Neka Djevica Marija, Majka Crkve i Zvijezda evangelizacije, prati sve misionare evanđelja.

Iz Vatikana, 6. siječnja 2012.,
na svetkovinu Bogojavljenja

Papa Benedikt XVI.

Svećeničko ređenje, Katedrala sv. Stošije, 28. lipnja 2012.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Hrvatska je integralni dio europskog društva

*Homilija novoimenovanog nuncija u Hrvatskoj nadbiskupa Alessandra D'Errica
na misi na početku preuzimanja službe u Hrvatskoj, 8. srpnja 2012. u zagrebačkoj katedrali*

Dopustite mi iskrenost da vam kažem kako nikada nisam mogao ni zamisliti da će kao predstavnik Svetoga Oca jednoga dana doći i u Hrvatsku. Ipak, danas postajem pomalo svjestan da ovu zemlju na neki način već osjećam kao dio svoga života: možda zbog iskustva koje je u meni sazrijevalo posljednjih godina mog boravka u Bosni i Hercegovini, te u Crnoj Gori; možda zato što sam uvijek s određenim odmakom pratilo hod vjere i povijesti ove regije; zasigurno i zbog bratskih i prijateljskih veza koje sam već mogao uspostaviti s mnogima od vas, osobito radi blizine Sarajeva.

Posebno mi je dragو što, na početku svoga novog poslanja, mogu susresti Božji narod u Zagrebu, u njegovim različitim sastavnicama. S velikim poštovanjem pozdravljam uzoritog kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa i metropolita, kojem zahvaljujem za poziv da predvodom ovo svečano euharistijsko slavlje. Od srca zahvaljujem preuzvišenom, mons. Marinu Srakiću, predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije, nadbiskupima i biskupima koji mi iskazuju čast svojom naznočnošću.

Za mene je osobito znakovita naznočnost preuzvišenog monsinjora, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Hvala, dragi biskupe Komarica! Njegovo sudjelovanje u ovoj svečanoj liturgiji uvođenja u moju crkvenu službu u Hrvatskoj, znak je nastavka služenja regiji i osobito hrvatskom narodu, što mi je povjerio Sveti Otac.

Od srca pozdravljam: svećenike, redovnike i redovnice, i sve vas – draga braćo i sestre – koji ste se sabrali na ovu svetu misu zazivajući svjetlo i potporu Duha Svetoga na moju službu.

Čast mi je svima vama prenijeti posebni blagoslov Svetoga Oca i izručiti pozdrave poglavara Svetе Stolice. Tijekom godina moje službe u Bosni i Hercegovini i u Crnoj Gori, osobno me se uvijek doimalo

njihovo temeljito poznavanje regije i njihova posebna pažnja kojom su pratili ne uvijek lagani hod kršćanskog svjedočenja ove vaše zajednice.

Posljednjih su mi tijedana u različitim prigodama između ostalog govorili i o velikom dinamizmu vjere hrvatskog naroda, o uskoj povezanosti hrvatske kulturne tradicije i žive Crkve, o dugoj povijesti vjernosti koja povezuje Hrvatsku sa Svetom Stolicom.

Zamolili su me također da vam još jednom prenesem živu nadu kako mnogi pozitivni plodovi od te crkvene vitalnosti dolaze za čitavo društvo: osobito danas, kada se ponekad čini kao da nedostaju oslonci koji nas povezuju, na koje bismo mogli s povjerenjem računati. Dapače, posebno danas, više nego u prošlosti, imajući na umu da je prije dvadeset godina proglašena neovisnost Hrvatske i dvadeset godina nakon ulaska u veliku obitelj Ujedinjenih naroda, vašu zemlju dijeli tek korak do pune integracije u Europsku uniju. Zbog svoje povijesti i zemljopisnog položaja, Hrvatska je integralni dio europskog društva. Želja je Svetog Oca da, kao i druge nacije čvrste kršćanske tradicije, i Hrvatska Europi ponudi poseban doprinos duhovnih i moralnih vrijednosti, a to su one vrijednosti koje su stoljećima oblikovale osobni i nacionalni identitet njezinih žitelja.

Draga moja braćo i sestre, drugo čitanje koje smo slušali budi u meni duboka sjećanja i osjećaje. „Trn u tijelu“ izaziva trpljenje kod apostola Pavla. Trn je slika poteškoća, prepreka, granica koje on susreće u izvršavanju svojeg poslanja, koje mu je povjerio Gospodin Isus, da navijesti Evanelje svim narodima. Ali apostol nije zbog toga obeshrabren i utučen. On se uzda u Gospodina koji mu je rekao: „Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje“. A to znači što više postane svjestan svoje slabosti, to više će se u njemu očitovati snaga Božje milosti, kojoj je on samo sredstvo i glasnik.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Dakle, upravo to sam napisao blaženom Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. prije četrnaest godina, kada je zatražio od mene da budem njegov predstavnik i kada me je uzdigao u red biskupstva. Isto sam napisao Njegovoj Svetosti Benediktu XVI. prije sedam godina, kada me je imenovao apostolskim nuncijom u Bosni i Hercegovini. To želim ponoviti i danas u potpunoj jednostavnosti i u duhovnom siromaštvu.

Posve sam svjestan svojih granica. Snažno osjećam osobnu nedostojnost za jednu veoma zahtjevu službu kao što je ova Papinskog predstavnika u zemlji tako važnoj za Svetu Stolicu kao što je Hrvatska, u tako znakovitom trenutku njezine povijesti. Kao i apostol Pavao nalazim utjehu i potporu u riječi vječnog Gospodara života i povijesti, koji u slabostima objavljuje svoju snagu.

S druge strane, siguran sam da ćeće me intenzivno pratiti molitvama. Ne samo danas, nego i u svakom trenutku moga poslanja. Zajedno s vama, svoju službu u Hrvatskoj od danas želim povjeriti blaženom kardinalu Alojziju Stevincu, biskupu i mučeniku, pastiru kojega vi toliko volite i častite. Veoma računam na vaše molitve. One će nam pomoći da se zajedno suočimo s izazovima s kojima se država i narod Božji u Hrvatskoj moraju suočiti.

Draga moja braćo i sestre, dopustite mi da se još kratko osvrnem na Evandelje koje smo slušali. Događaj zbunjuje. Na početku smo Isusova javnog djelovanja. Glas o njemu širio se svakim danom sve više, zato jer je On prorok koji čini čudesa i govori s autoritetom. Vraća se u Nazaret, u svoj grad. Očekivali bismo da bude odlično primljen, međutim, On je osporavan: sunarodnjaci se sablažnjavaju o njega; i njihova nevjera ne dopušta Učitelju da učini bilo kakvo čudo.

Zaista, u prvom trenutku učinilo mi se da ovaj odlomak, a još više onaj iz prvog čitanja iz proroka Ezekijela, koji očituje gluhoću naroda na Riječ Proraka – ne može adekvatno primijeniti na ovu vašu zajednicu molitve, zbog svega onoga što sam napomenuo malo prije, dapače, zbog povijesti i dinamizma vjere ovog naroda. Ali čitajući potom iznova i razmatrajući, rekao sam samom sebi da mora biti neki razlog zbog kojeg je Duh Božji upričio da započnem službu Papinskog predstavnika u Hrvatskoj polazeći upravo od ovih tekstova. Čini mi se stoga da ih se može iščitati kao ukor: kao jedno blago upozorenje da otvorimo oči te iznova postanemo svjesni dužnosti koja nam je povjerena s darom crkvenog zajedništva što smo ga primili.

Ovi tekstovi poziv su da nam na pameti neprestano bude oganj vjere u svoj svojoj punini, osobito u ovom vremenu u kojem se pripremamo slaviti Godinu vjere. Poziv je to da shvatimo kako se ne bismo smjeli obmanjivati onim što je bilo u povijesti, i da se isto tako ne može uzeti u obzir uvijek prisutna napast da se upustimo u pustolovine koje su riskantne i bez temelja. I danas smo pozvani dobro upotrijebiti primljene talente. I danas se traži novo svjedočanstvo vjernosti. Sveti Otac i Crkva i danas očekuju od vas istinski i pravi dinamizam vjere, koji neće izdati one vrijednosti i tradiciju koja je u korijenu vašeg kršćanskog identiteta.

Osjećam se i osobno uključen u ovu strogu opomenu koja proizlazi iz današnjeg čitanja, zbog moje odgovornosti koju mi je Sveti Otac povjerio na putu vjere ove Crkve. Dakle, u procesu nove evangelizacije, toliko važne Njegovoj Svetosti i ovom episkopatu, od sada pa nadalje, jamčim da će biti sretan ako mognem bilo što učiniti sa svoje strane u zajedničkom traženju poticaja i prijedloga koji – u višestoljetnom iskustvu vjere ove zajednice – dopuštaju Crkvi u Hrvatskoj da bude vjerna svojem poslanju te nastavi svoju prisutnost u kulturi i društvu. Rado ću dati svoj doprinos plodnoj suradnji s vlastima i civilnim institucijama. Uvјeren sam da ćemo moći dobro surađivati sa svim osobama dobre volje, u ozračju otvorenog, pozitivnog i konstruktivnog dijaloga: dijalogu koji, ovdje, kao i drugdje u regiji – mora po strani ostaviti napetosti koje su naslijedene u nedavnoj prošlosti i vrednovati više ono što je zajedničko nego li ono što razdvaja.

Geslo nedavnog apostolskog pohoda Svetog Oca Hrvatskoj bilo je „Zajedno u Kristu“. Njim se željelo ojačati jedinstvo, oko Krista i njegova zamjenika i Petrovog nasljednika. Ali istodobno se htjelo predočiti vrijednosti koje ovoj naciji daju veličinu i snagu. Željelo se izraziti veliku nadu da se i danas može napredovati utabanim putovima kojima su hodili vaši predci.

Zato, ovu iskrenu i srdačnu želju preko vas izražavam i čitavoj Božjoj Crkvi u Hrvatskoj. Neka nam svijest da smo Crkva, bude od pomoći da se danas i uvijek rado okupljamo oko Isusa, zaglavnog kamena i Petra Nasljednika, Svetog Oca Benedikta XVI., koji toliko ljubi ovaj hrvatski narod. Amen!

**Izjava Stalnoga vijeća HBK o konačnom prijedlogu Zakona
o medicinski pomognutoj oplodnji**

Zagreb, 9. srpnja 2012.

Naša je javnost preko medija obaviještena da je Konačni prijedlog zakona o medicinski pomognutoj oplodnji sa sjednice Vlade RH upućen u daljnju saborsku proceduru s namjerom da ga se još ovega tjedna usvoji prije ljetne stanke Hrvatskoga sabora. Po svom sadržaju i važnosti problematika koju obrađuje takav prijedlog zahtijeva široku demokratsku raspravu u kojoj bi se otvoreno sučelili suprotstavljeni stavovi i argumenti kako bi građani mogli dobiti uvid u vjerodostojne informacije i činjenice. Predlagatelji takvoga zakona neprestano ističu da su tijekom predizborne promidžbe obećali građanima donošenje takvog zakona smatrajući da ih obećanje uvjetuje, a pobjeda na izborima daje opravdanje za njegovo donošenje. Međutim, ni obećanje, ni pobjeda na izborima ne daje pobjednicima neograničenu vlast nad životom i smrću niti im daje otvorene ruke za urušavanje temeljnih vrijednosti poput braka i obitelji.

Stoga ističemo da konačni prijedlog zakona o medicinski pomognutoj oplodnji:

- ne štiti ljudska prava i nije u skladu s duhom Ustava RH jer začetim ljudskim bićima ne jamči pravo na život, već ih u najvećem broju slučajeva osuđuje na smrt;
- nije human jer zbog selektivnog pristupa ima eugenički karakter što je vidljivo iz članka 3. stavak 2. gdje se kao cilj, za razliku od važećeg zakona, navodi postizanje začeća, trudnoće i rođenje zdravoga djeteta, što je vezano uz neograničenu primjenu preimplantacijske genetske dijagnostike (članak 9. stavak 1. točka 9);
- nije u korist zdravlja žene i muškaraca. Naime postupci medicinski pomognute oplodnje u svojoj biti nisu liječenje jer ne dovode do ozdravljenja uzroka neplodnosti kao složenog zdravstvenog stanja;
- nije u interesu djece ni prije ni nakon rođenja jer, osim što onima začetima uskraćuje pravo na život, nekim od rođenih namjerno oduzima očinsku ljubav i skrb, što je u suprotnosti s Konvencijom o pravima djeteta (članak 7. i članak 18);
- nije usmjeren rješavanju problema već njihovom umnožavanju, kako u medicinskom, tako i u pravnom a napose u moralno-etičkom smislu. To se osobito odnosi na nepoznat broj zamrznutih ljudskih bića – zametaka – čija je sudbina potpuno nepoznata i nedefinirana;

- nije na dobrobit liječnika i liječničke struke jer narušava dostojanstvo liječnika koji bi zbog provođenja takvoga zakona kršili Hipokratovu zakletvu kao i Kodeks medicinske etike i deontologije Hrvatskoga liječničkog zborna (članak 1. i članak 3);

- nije u korist braka i obitelji jer se proširenjem kruga korisnika MPO-a (članak 10) ugrožavaju te dvije stožerne institucije društva u pokušaju da ih se izjednači s ostalim oblicima zajedničkog života koje ih nikako ne mogu nadomjestiti;

- nije u interesu budućnosti hrvatskih građana i njihova zdravlja, već pogoduje financijskim i drugim interesima farmaceutskih tvrtka, zdravstvenih ustanova i uključenih zdravstvenih djelatnika;

- nije odrješit u sprečavanju zloporaba i kršenja zakona (članak 56-57) jer ne predviđa strože kazne za ponavljanje djela, za djela koja izvrši organizirana skupina, ne predviđa kaznu oduzimanja licence za rad zdravstvenom i nezdravstvenom djelatniku koji prekrši odredbe zakona. On predviđa samo novčane kazne, no ne i kazne zatvora, kao što je to slučaj u zakonodavstvima drugih europskih zemalja koje su već regulirale to područje. Primjerice, u Francuskoj se reproduktivno kloniranje kažnjava s 30 godina strogog zatvora i novčanom kaznom od 7,5 milijuna eura.

Iz svega toga je očito da je Konačni prijedlog zakona o medicinski pomognutoj oplodnji po svome sadržaju i naravi duboko nemoralan i nehuman, a njegovo bi provođenje dovelo do nepredvidljivih posljedica za hrvatsko društvo.

Zbog toga članovi Stalnoga vijeća HBK-a bezrezervno podupiru one građane koji su dosada potpisali Deklaraciju o početku i zaštiti ljudskog života u njihovim protivljenjima i traženjima glede donošenja Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji.

Isto tako Stalno vijeće HBK-a apelira na saborske zastupnice i zastupnike, a posebno na one koji se deklariraju kao katolici, da ne opterećuju svoju savjest donošenjem zakona koji je uperen protiv života te dostojanstva braka i obitelji.

Naposljetku, u ovom ozbilnjom trenutku pozivamo sve vjernike na molitvu, post i pokoru kako bi na taj način, kao i na druge raspoložive načine, izrazili svoje opredjeljenje za kulturu života te vrednote braka i obitelji.

Stalno vijeće HBK

Poslanica gospičko-senjskoga biskupa Mile Bogovića hodočasnicima u Crkvu hrvatskih mučenika na Udbini

Dragi hodočasnici u Svetište hrvatskih mučenika na Udbini!

Ove godine Dan hrvatskih mučenika slavimo 25. kolovoza, kako smo to i najavili na dan posvete Crkve prošle godine. I ubuduće će slavlje biti zadnju subotu u mjesecu kolovozu. Time proslava Dana hrvatskih mučenika biva između dana 9. rujna kada se 1493. godine dogodila tragična Krbavska bitka, simbol naših stradanja u dalekoj prošlosti, i 23. kolovoza - Dana žrtava totalističkih režima, simbola naših stradanja u novijoj povijesti, naših Bleiburga, Vukovara i drugih stratišta.

Ove godine slavlje će predvoditi mons. dr. Egidiјe Živković, gradiščanski Hrvat, biskup Željezna (Eisenstadt, Austrija). Uz njega će biti i drugi naši biskupi i svećenici sa svojim hodočasnicima. Gradišće i mnoge druge krajeve naselili su prognanici i izbjeglice iz Hrvatske upravo nakon tragične bitke na Krbavskom polju 9. rujna 1493. godine. U to vrijeme selio se i Križ krbavskih biskupa pa ga možemo uzeti kao simbol naše hrvatske raseljenosti. Želimo da on, uz Crkvu hrvatskih mučenika, postane i simbol duhovne i nacionalne povezanosti domovinske i iseljene Hrvatske.

Ondje gdje su hrvatski svećenici dopratili izbjeglice i prognanike, ali i ostali s njima, sačuvala se veza sa starom domovinom. Tu iseljenu Hrvatsku željeli smo predstaviti i u kalendaru "Hrvatski mučenici" za iduću 2013. godinu. Možemo reći da su danas brojčano blizu domovinska i iseljena Hrvatska. Nakon Drugog svjetskog rata uz ekonomsku raste i politička emigracija koja će nestati uspostavom samostalne države Hrvatske. Želja nam je potaknuti hodočašća u Crkvu hrvatskih mučenika iz svih dijelova iseljene Hrvatske.

Crkva hrvatskih mučenika može postati točka sastajanja i okupljanja svih raseljenih Hrvata i njihovih potomaka.

Za ovogodišnji Dan hrvatskih mučenika objavili smo i časopis za Hrvatski martirologij pod nazivom "Hrvatska vjernost". I dalje su tu događanja vezana uz Crkvu hrvatskih mučenika, napredovanje njezina uređenja i sudjelovanje vjernika iz domovine i inozemstva u hodočašćima i misnim slavljima. U ovom broju "Hrvatske vjernosti" posebno smo željeli prikazati najtežu postaju našega križnoga puta, mučenički put krajem Drugog svjetskog rata i porača. Tu je popularni prikaz svega onoga što su povjesničari i ljubitelji povijesti našega naroda iznijeli na znanstvenom skupu održanom u Zagrebu 25. i 26. travnja 2012. na temu Hrvatski mučenici i žrtve iz vremena komunističke vladavine. Uvjereni smo, naime, da nam mir i slogu neće donijeti pobjednici: ni jučerašnji ni današnji.

Najuspješniji put prema tome jest da počnemo više cijeniti žrtve i mučenike. Na to nas je pozvao Ivan Pavao II., prorok naših dana, veliki papa i prijatelj Hrvata, čiji kip vas dočekuje na ulazu u prostor Crkve hrvatskih mučenika. Mi kršćani vjerujemo da je oko žrtve Isusa Krista i žrtava njegovih vjernih svjedoka i sljedbenika nastalo snažno zajedništvo koje nazivamo Crkva. Polazeći od žrtava i mučenika može se očekivati svako pravo zajedništvo. Molimo se da se to ostvari i u našem narodu. Zato je pokrenut projekt Crkve hrvatskih mučenika.

Radosno vas očekuje

biskup mons. Mile Bogović

U Gospiću, na blagdan
sv. Jakova apostola, 2012. godine

**Poruka biskupa Đure Hranića, predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju,
svećenicima, redovnicima i redovnicama te vjeroučiteljima i katehetama u
župnim zajednicama na početku školske i katehetske godine 2012/2013**

Vrijeme koje započinje novom školskom i pastoralnom godinom vrijeme je koje nam je darovano. Naše je to vrijeme. No, ono nije samo naše, nego je prije svega i Božje vrijeme. S tim i vrijeme Crkve. U Godini vjere koja je pred nama, želja je Crkve učiniti to vrijeme trajnim susretom Boga i čovjeka, koji "započinje krštenjem, po kojemu možemo Boga nazivati Ocem" (Benedikt XVI, Porta fidei, 1).

"*Želio je vidjeti tko je to Isus...*" (Lk 19, 3)

Opisujući susret Isusa i carinika Zakeja, evanđelist Luka napominje: Zakej je želio "vidjeti tko je to Isus, ali ne mogao se od mnoštva ljudi jer je bio niska stasa" (Lk 19, 1-3). U svakom čovjeku, ovisno naravno o njegovoj dobi i mogućnostima, postoji iskonska čežnja za susret s Bogom. Ona je očita u plemenitoj i otvorenoj znatiželji naših učenika, u dubokoj unutarnjoj potrazi roditelja i drugih odraslih vjernika ili u stalnom propitivanju smisla života mnogih naših suvremenika koji su "kušani Božjom šutnjom, a tako bi htjeli čuti njegov utješni glas" (Benedikt XVI, Porta fidei, 15). Zakejev niski stas kao da je znak ljudske nemoći izdići se iznad ograničenosti koje čovjeku ne dopuštaju susret s Isusom. Mnoštvo koje je Zakeju priječilo "vidjeti tko je to Isus" kao da je znakom tolikih svakodnevnih barijera koje suvremenom čovjeku ne dopuštaju da se probije do jedinoga i pravog Učitelja. Unatoč i našim katehetsko-vjeroučiteljskim i pastoralnim osposobljenostima, za koje vjerujemo da su ispravne, može se dogoditi da smo i mi dio mnoštva koje današnjem čovjeku i učeniku prijeći vidjeti Gospodina.

U Godini vjere pozvani smo još više postati svjesni sljedeće činjenice: vjeroučitelj i svećenik nije samo onaj koji promatra i pomaže u razvoju vjere učenika ili mladih. On je i sudionik, suputnik na putu vjere mladoga čovjeka i to čitavom svojom svjedočkom osobnošću. Kao nikada do sada u novijoj našoj povijesti, upravo vi katehete u župnim zajednicama i vjeroučitelji u školi pozvani ste biti svjedocima vjere i djelatnicima u službi Crkve. Njegovan ispravni i osobni odnos prema Crkvi, utemeljen na doživljenom susretu između vas i Učitelja, kao i vjerom oblikovan osobni i/ili obiteljski život, prvi su i trajni znak pomoći Zakejima današnjega doba da dođu i susretu se s Kristom. Stoga i Sveti Otac naglašava: "Vrata vjere koja vode u život zajedništva s Bogom u njegovoj Crkvi uvijek su nam otvorena.

Preko njihova praga može se prijeći kada je Božja riječ naviještena a srce dopusti da ga oblikuje milost koja preobražava. Proći kroz ta vrata znači krenuti na put koji traje čitav život" (Benedikt XVI, Porta fidei, 1).

Doista, vjera je put. Vjera je zajednički put. Tko želi biti na tom putu vjere, on treba drugoga. On treba zajedništvo onih koji vjeruju. Ali najprije treba one koji će ga svojim životom upućivati u radost Božju, koja želi ući u život svakoga čovjeka. Dok vas sve pozivam da molimo za srca tolikih mladih da se otvore "milosti koja preobražava", istodobno vas pozivam da intenzivnije razmišljamo o vjeronauku u školi i njegovoj konfesionalnoj dimenziji, koja će - u Godini vjere - poseban naglasak staviti na nastavu naslonjenu na isповijest osobne vjere nas vjeroučitelja, kateheta i svećenika. Vjeronauk u školi je važno, ponekad i jedino mjesto upoznavanja učenika s vjerom i nadom Crkve. Upravo taj susret sa sadržajima kršćanske vjere preduvjet je pristanka uz ono što Crkva predlaže vjerovati i osobnoga iskustva "vidjeti Gospodina" (usp. Benedikt XVI, Porta fidei, br. 10).

"*Vidjela sam Gospodina*" (Iv 20, 18)

Što znači "vidjeti Gospodina" prekrasno opisuje evanđelist Ivan u izvješću o ukazanju uskrsloga Isusa Mariji Magdaleni (Iv 20, 11-18). Nakon što je Marija Magdalena došla na grob te opazila da je kamen s groba dignut, javila je to apostolima. Ono što je na grobu ugledala bile su pojedinosti (kamen dignut s groba, dva anđela u bjelini i Isus za kojega je mislila da je vrtlar), ali ne i sveukupna stvarnost. Takvo se gledanje još uvijek ne može označiti kao sveobuhvatno, cjelovito. No, promjena se događa u susretu Marije Magdalene s Uskrsnim. Isus izgovara njezino ime: "Marijo!" U toj jednoj riječi, ona je obuhvaćena u potpunosti kao osoba, tako da joj postaje moguće prepoznati ga. "Rabbuni", reče mu. Kao da je htjela reći: "Govori, da te mogu vidjeti", što se potvrđuje na kraju izvješća. "Ode, dakle, Marija Magdalena i navijesti učenicima: 'Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao'" (Iv 20,18).

Odgoj u vjeri ima cilj dovesti čovjeka do osobnoga susreta s Bogom. Vjeronauk u školi, kao i čitavo katehetsko nastojanje Crkve, na poseban način u Godini vjere, ima zadaću dovesti učenike i ostale vjernike do one vjere koja obvezuje da postanu

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

"živi znak prisutnosti Uskrsloga u svijetu" (usp. Benedikt XVI, Porta fidei, 15). To je moguće kad svatko od nas, poput Zakeja i Marije Magdalene, čuje svoje ime izgovoreno od Gospodina.

Vjeronauk u školi u novim okolnostima

U novonastalim okolnostima koje se događaju oko vjeronauka u školi uputili su hrvatski biskupi u lipnju ove godine svoju riječ roditeljima i učenicima u poruci naslovljenoj "S novom radošću u srcu uživati Božju Riječ". Pozivam vas, stoga, dragi svećenici, redovnici i redovnice, vjeroučitelji i katehete, da tu poruku preporučite roditeljima i djeci i na početku ove katehetske i školske godine.

Ne treba također zanemariti niti providnosnu činjenicu da će Republika Hrvatska upravo u Godini vjere postati dvadeset osmom članicom Europske Unije. U tom kontekstu valja još jednom istaknuti da je vjeronauk u školi dio europskoga obrazovnog standarda. Premda je njegova organizacija na europskom području ovisna o različitim preduvjetima pojedinih zemalja i regija Europe,

konfesionalni model vjeronauka, kakav je i u Republici Hrvatskoj, pokazuje se kao najidealniji model vjeronauka u školi. Dvostruka odgovornost, ona državne i ona vjerske zajednice, s obzirom na vjeronauk u školi, proizlazi iz zajedničke skrbi za dobro čovjeka i njegova prava na prakticiranje vjerskih sloboda. Uistinu se nadamo da će cjelokupna "europeizacija obrazovanja" koja se događa u Republici Hrvatskoj dodatno pridonijeti puno raspoloživosti i svih državnih čimbenika odgovornih za rješavanje otvorenih pitanja vjeronauka u školi.

Uprimo, dakle, svoj pogled na početku ove katehetske i školske godine u Isusa Krista "Početnika i Dovršitelja vjere" (Hebr 12, 2). Neka on izgovori ime svakoga od nas i učini nas živim znakom njegove prisutnosti u svijetu.

Đakovo, 24. kolovoza 2012, na blagdan sv. Bartola, apostola.

+ Đuro Hranić, predsjednik
Vijeća HBK-a za katehizaciju

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Nadbiskupova homilija na Svećeničkom ređenju

don Ivana Perkovića, don Šime Žilića, fra Nikice Devčića i fra Gabrijela Škibole

Katedrala sv. Stošije, Zadar, 28. lipnja 2012.

1. Kada je papa Benedikt XVI. otvorio Svećeničku godinu 2010. tada je spomenuo svoga prvoga župnika uz kojeg je kao mladi bogoslov rastao. I dodao kako je bio 'posve predan pastoralnoj službi'. Svatko bi od nas mogao spomenuti nešto slično i reći da su nam svjedočanstvo i primjer naših župnika i kapelana, kojima smo posluživali kod oltara, bili poticaj i nadahnuc̄e da krenemo njihovim stopama. Riječi, naime, potiču ali primjeri privlače. Sve to nas potiče, braćo i sestre, da budemo 'zahvalni za neprocjenjivi dar kojeg svećenici predstavljaju za Crkvu i za čovječanstvo'. Njihov apostolski rad i samozatajno služenje, te njihova 'vjernost Kristu koji ih je po imenu pozvao, odabro i poslao' zaslužuju našu pozornost i zahvalu.

U Svećeničkoj godini Papa nam je ponudio lik velikodušnog pastira, koji je 'izgarao od ljubavi prema Bogu i dušama', svetoga Ivana Mariju Vianneya. Uz osobiti dar poniznosti on nije nalazio riječi kojima opisati veličinu svećeništva, pa je govorio: 'Kad bi svećenik shvatio koliko je velik, piše on, umro bi; ne od straha, nego od ljubavi. Jer, svećeništvo je ljubav Isusova srca'. Ova Ivanova rečenica ušla je u Katekizam Katoličke Crkve (br. 1589) kako bi se potkrijepilo veličinu svetoga Reda. Što današnji ređenici i općenito svećenici mogu naučiti od ovog svetog župnika? Ima li neka metoda koju je Ivan Arški koristio a koja bi i nama danas bila od pomoći? Poznato je da ga je mučila misao kako je neprikladan za župničku službu. Želio je stoga 'pobjeći negdje u osamu gdje bi plakao i pokoru činio'. No, poslušnost i velika ljubav prema dušama uspjeli su ga uvjeriti da ostane na svome mjestu gdje je odano i svesrdno služio Gospodinu.

2. Kada u prigodi ređenja govorimo o svećeničkom identitetu, onda to obrazlažemo s tri poznate službe: munus sanctificandi, docendi, regendi (posvetiteljska, učiteljska i pastirska služba). U večerašnjem Ivanovom izvješću o susretu s učenicima na obali Tiberijadskog jezera, čuli smo kako Uskrasnul tripupatita Petra 'voliš lime?' Istopitanje on i večeras ponavlja u ovoj našoj prvostolnici:

Ivane, Šime, Nikica i Gabrijele, volite li me? Njihov razgovijetan odgovor 'evo me', na poziv 'neka pristupe', potvrđan je odgovor na to pitanje. Nakon što su susreli Gospodina, oni su pošli studirati teologiju da ga još više i bolje upoznaju i uzljube.

Jednom je mladomisnik pozvao starijeg svećenika da mu propovijeda na mladoj misi. Ovaj je uz posvetiteljsku, učiteljsku i pastirsку službu posebice naglasio tri velike svećenikove ljubavi koje daju pečat njegovom identitetu. One se mogu lijepo uklopiti i u trostruko Isusovo pitanje apostolu Petru o čemu smo večeras slušali u evanđelju. Koje su tri ljubavi? Prva njegova ljubav jest euharistija s kojom je misništvo neraskidivo vezano, a svećenik pozvan biti alter Christus -drugi Krist. On postaje u svemu sličan Kristu. Posjeduje njegove iste osjećaje (Fil 2,5) i ljubi njegovom ljubavlju. Upravo zbog toga mora biti čovjek duboke euharistijske duhovnosti i pobožnosti. Zato je euharistija njegova prva ljubav. A njegov svakodnevni život odvija se oko euharistijskog Isusa. On je za njega sve. Izvor snage i pokretač djelovanja, utjeha u nevolji i nagrada u vjernosti. Za svećenika sveta Misa nije samo 'obveza ili posao', već razlog i opravdanje njegova postojanja. Život svećenika mjeri se po njegovoj ljubavi prema Svetoj Misiji. Svećenik koji sa žarom slavi Svetu Misu najbolje vrši svoju službu i najviše pomaže vjernom narodu. Iako valjanost sakramenata 'ne ovisi o svetosti slavitelja, njegova je djelotvornost za njega i za druge veća što ga on više doživljava dubokom vjerom, žarkom ljubavlju, gorućim duhom ljubavi', rekao je Papa na početku pontifikata (2005.).

Druga svećenikova ljubav jest Majka Božja i Majka svećenika. Marijino univerzalno majčinstvo i naša pobožnost prema njoj neraskidivo su povezani s Kristovim utjelovljenjem i otkupljenjem ljudskog roda. Nitko nije autentično Isusov učenik ako nije istovremeno i Marijin učenik. Iz naravi sakramenta Svetog reda i svećeničkog poslanja proizlazi i specifičan odnos svećenika i Blažene Djevice Marije. Možemo reći da od trenutka svećeničkog ređenja Marija posvaja svećenika jer u njemu vidi

svoga Sina Isusa. I ljubi ga i prati kao svoga sina. I uvjek je uz svećenika. Marijanska dimenizija svećeničke duhovnosti presudna za formiranje zrelog, sretnog i plodonosnog svećeničkog življenja. Iskrena pobožnost prema Mariji koju je svećenik pozvan njegovati skriva se u tradicionalnom blagu katoličke mariologije. Redovita molitva svete krunice, andeoski pozdrav, himan 'Veliča', različite marijanske molitve i pjesme, poticajno duhovno štivo velikih svetaca, sve su to neizostavna sredstva koja svakog svećenika usmjeruju prema njegovoj 'drugojoj ljubavi', Blaženoj Djevici Mariji, Kraljici Apostola, majci svećenika.

3. Kongregacija za nauk vjere u svojim smjernicama predlaže neka se u pastoralnim aktivnostima u Godini vjere 'pokaže osobita osjetljivost za homilije, kateheze i govore Svetog Oca' (I, 7, str. 36). Upravo je to pokazatelj treće svećenikove ljubavi prema Pastiru sveopće Crkve, prema Svetom Ocu Papi. Svjedoci smo bili neviđenih napada prošlih mjeseci i godina na božansku instituciju Rimskog biskupa. Puno je svetaca koji su gajili osobitu ljubav prema Svetom Ocu. Sveta Katarina Sienska ga je nazivala 'slatkim Kristom na Zemlji', sv. Franjo Asiški je na koljenima tražio njegov blagoslov za svoj red, sv. Ignacije Lojolski je osnovao isusovce s posebnim četvrtim zavjetom poslušnosti papi. Sv. Josemaria Escriva piše svećenicima neka njihova 'ljubav i poštovanje, poslušnost i naklonost budu uvijek za Namjesnika Kristova na zemlji' (Kovačnica, br. 135). Naš blaženi Alojzije Stepinac prolio je svoju krv zbog vjernosti Rimskom biskupu, a blaženi Ivan Merz kao učitelj mladeži utisnuo je ljubav prema Papi generacijama mladih hrvatskih katolika.

Zbog toga se očekuje da svećenik u svojim propovijedima i katehezama navodi papine misli i potiče vjernike na ljubav i odanost prema Petrovoj stolici. Nije dostatno da svoju ljubav i odanost Svetom Ocu pokazujemo samo u

okolnostima kada treba braniti Papu od napada. Traži se da na prirodan i prodoran način širi papino Učiteljstvo gdje god stigne. Na koncu postavljam pitanje: 'koja je od triju navedenih ljubavi najvažnija za svećenika'? Iako je po kriteriju hijerarhije jasno koja je na prvom mjestu, ipak je istovremeno njegovanje duboke euharistijske i marijanske pobožnosti u svjetlu katoličkog nauka komu je Sveti Otac vidljivi garant i oslonac, uвijek bila bitna odlika katoličkog svećenika. Zahvalni Bogu na tom velikom daru molimo neka i ovo ređenje bude poticaj našim prezbiterima da još više ljube euharistiju, Blaženu DjeVICU Mariju i Svetoga Oca, te tri velike svećeničke ljubavi.

4. Dragi naši ređenici! Kad sam vas prije osam mjeseci ovdje redio za đakone, predao sam vam Kristovo evangelje i rekao: 'Nastoj vjerovati što čitaš, učiti što vjeruješ, te živjeti što druge učiš'. Danas ћu vam predati darove što ih narod prinosi Bogu i upozoriti vas da 'budete svjesni onoga što radite; da u djelo provedete što obavljate, te svoj život suočljujete otajstvu križa Gospodnjega'. Poželimo našim ređenicima, don Ivanu Perkoviću i don Šimi Žiliću, fra Nikici Devčiću i fra Gabrijelu Škiboli, neka budu i ostanu na visini zadataka koje im Crkva povjerava. Neka ih Duh Sveti obuče silom odozgora i obdari poniznošću srca, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga.

A kada se sva četvorica budu prostri na zemlju, i mi u litanijama zazivali nebesku Crkvu, bit će to izraz naše zaufane želje i usrdne molitve za ove Božje odabranike. Stoga vas pozivam da u sabranosti duha i s molitvom na usnama sudjelujemo kod svetog obreda ređenja. Ono je ne samo dar njima, nego i ovoj Nadbiskupiji, Crkvi i narodu. Molimo neka napreduju i rastu u onoj trostrukoj svećeničkoj ljubavi. I neka Gospodin do kraja izvede ono što je započeo na njihovom krštenju. Amen.

**Nadbiskupova homilija na svetkovinu Velike Gospe,
15. kolovoza 2012, Zadar-Belafuža**

Marija na nebo uznesena - odvjetnica naša

1. Velika Gospa je blagdan koji nas podsjeća na dogmu naše vjere da je Marija dušom i tijelom po završetku svoga zemaljskog života uznesena u društvo svome uskrasnulom Sinu Isusu Kristu. I to je završnica njezina Bogu predanog života. Zbog toga na ovaj dan rado hodočastimo u njezina svetišta. To je, naime, dan kad se ide Gospi, kada želimo ispuniti zavjete i preporučiti njezinoj majčinskoj brizi sebe i sve svoje. To je dan kad hodočastimo i pjevamo do mile volje. Jer, blagdan Uznesenja BDM raspjevani je blagdan. Marija Bistrica, Solin i Sinj, Trsat i Remeta, Aljmaš i Olovo, Široki brijeg i Dubrovnik, Škabrnja, Pag i Belafuža danas su prava marijanska škola duhovnosti, lijecilište duša, mjesta vjerničkih nadahnuća i duhovnog ozračja; duša «duše hrvatske». Jer, uz Mariju se osjećamo kod kuće, u svome i sa svojima. Na ovaj dan sve je pokretu, na hodočašću, na putu prema Mariji. «Zanosno narod do tebe kreće, moleć se Tebi i Sinu Tvom», pjeva Velimir Deželić.

Slaveći nedavno blagdan Isusovog Preobraženja na Gori Taboru, čuli smo izvješće kako se iz oblaka prołomio Očev glas: "Ovo je sin moj ljubljeni. Njega slušajte!" Mogli bismo danas parafrazirati ovaj događaj i reći da se na blagdan Marijinog uznesenja oglašava sam uskrсли Gospodin i veli: "Ovo je moja mati ljubljena. Njoj nisam dopustio trunuti u zemlji, već sam je odmah uzdigao k sebi!" No, Marija na nebo uznesena nije nas napustila i ostavila same. Dapače, postala je srce Crkve na zemlji i nastavila s neba svoj materinski zagovor za sve koji se oko nje okupljaju, s pouzdanjem joj se mole i ustrajno časte.

2. Marija je prisutna ne samo na stranicama svetih knjiga, već i u srcima Božjeg naroda. Kršćani ne mogu živjeti bez majke. Devetnaesto i dvadeseto stoljeće, u kojima su proglašene dvije velike marijanske dogme: o Bezgrešnom začeću (1856) i o Gospinom uznesenju (1950), mogli bismo nazvati "Marijinim vremenom". Ona je stoljećima bdjela nad Isusovom zajednicom koja se pod njezinom zaštitom borila protiv brojnih neprijatelja i krivotvorja. Crkva Isusovih učenika započela je svoj ovozemni hod s Marijom na Duhove u dvorani Posljednje večere. S Marijom će završiti i svoj hodočasnički put prema eshatonu. Marija je stoga uz Isusa u središtu Crkve.

Večeras nas posebno privlači lik Marije na nebo uznesene koja se u čitanjima pokazuje kao "blagoslovljena žena", "zaodjenuta suncem", s "vijencem na glavi od dvanaest zvijezda" koja u vjeri veliča Gospodina i u duši zahvaljuje za silna djela koja joj je Gospodin učinio. Marija se tako pojavljuje kao uzor vjernica u kojoj je vjera gorjela i sjala od početka. Vjerom je primila andeoski navještaj, te izgovorila riječi povjesnog pristanka, "fiat", neka mi bude. "Začela je prije vjerom, negoli tijelom", veli sv. Augustin. Božju riječ je primila ponizno, predano, cjelovito i trajno. Elizabeta, njezina rođakinja, zbog toga je hvali (čuli smo u evanđelju): "Blago tebi što si povjerovala da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!" Marijina vjera je bila jača od one Abrahamove, punija od proročke, a zanosnija od vjere pisca psalama.

3. Recite mi što bi dan bez zore i proljeće bez cvijeća? Kakav bi bio dom bez majke, a sudsina bez nade? I što bi bila Crkva bez Marije? Ne može se to ni zamisliti. Sve bi izgledalo kao osušena vegetacija, kao pustinja bez izvora, otok bez života. Da Marija nije zasjala po Božjem obećanju u zoru povijesti kad su Adam i Eva istjerani iz raja, nad ljudima bi se prostiralo tamno nebo bez zrake sunca. Tako je Jahve već na početku povijesti u Marijine ruke stavio nadu ljudi. Najavljeni žena gazi glavu proklete zmije zavodnice i drži u naručju Sina otkupitelja. Bez Marije zvijezde mora, bez Marije nade čovječanstva, bez Marije "zore naše" svagdanje, koja je "početak boljega svijeta", tonuli bi još više u gluhoj noći beznađa, gubili se bez orientira, i živjeli bez smisla. Marija nije "izmišljena" utjeha. Ona je stvarno darovana nada. U nju su položena silna nebeska obećanja i ostvarene Božje nakane.

Ona je stoljećima sa svojim Sinom odgajala naš narodni ethos, pokoljenja naše djece i mladih. Ona je sačuvala brojne obitelji od raspadanja i propasti, te utješila tolike nemoćne i bolesne. Mnogi su naši slavni vladari i velikani zasjali kao izvrsna Marijina djeca. Prisjetimo se Jelene koja u Solinu daje izgraditi crkvu na čast Mariji, prasvetište "Gospe od Otoka". Sjetimo se Zvonimira i njegovih darovnica, Zrinskog i njegovog pouzdanja u Mariju, i tolikih drugih. Mnogi su naši gradovi i mjesta, kao i pojedinci, gradili svetišta i crkve, naručivali slike i ikipove, a predstavnici i narodni zastupnici donosili

ZADARSKA NADBISKUPIJA

odluke o podizanju samostana, gradnji svetišta i oltara. Marija je za uzvrat bdjela i čuvala naš narod. Očuvala ga je od patarenskog krivovjerja, zaustavila turska osvajanja pred Korčulom i Tivtom, pred Sinjom i Petrovaradinom. Zbog toga jer naša prošlost prožeta "marljanskim" duhom i njezinom pobožnošću.

4. Zahvalni za svjetlo dobre koje nam je zasjalo po Mariji mi ćemo večeras moliti za obitelji naše da budu dostoje svoga poziva. Molit ćemo za očeve i majke u našoj nadbiskupiji da budu ispunjeni strahoštovanjem pred Bogom, pred životom i pred vječnošću. Neka Marija, koja je uz Isusa u središtu Crkve, i u središtu naše povijesti, bdije i čuva našu djecu i mlade. Nju, koja osjeća opasnost apokaliptičke nemani, usrdno molimo neka nam pomogne dostoje živjeti pradjedovski zavjet vjere. Neka učini da se sveti znakovi i simboli s molitvom ponovno usele u naše domove. Svjesni Marijine uloge u povijesti našoj, osobnoj i narodnoj, završavam ovo razmišljanje hvalospjevom pjesnika koji veli:

"Tebi Vojvotkinjo, koja si se borila za nas, pripisujemo pobjede, te izričemo pjesmu zahvale. Raduj se uzdignuće palog Adama i izbavljenje od suza Evinih. Raduj se zvijezdo koja sunce objavljuje. Raduj se majko jaganjca i pastira i čvrsta obrano od nevidljivih neprijatelja. Raduj se uporište vjere naše i prebivalište Riječi Božje. Raduj se dragocjena kruno vjernih vladara, časni ponose bogobojaznih svećenika, nepokolebiva utvrdo Crkve i nerazrušivi bedeme Božjega Kraljevstva."

Njoj, dakle, odvjetnici Hrvatske povjeravamo svoju sadašnjost i budućnost. Usrdno joj se obraćamo, molimo i pjevamo: Hrvat za križ bojak bije sveti: vodio ga ljiljan barjak Tvoj. Ti nad nama plašt razastri bijeli; brani Gospo, brani i nadalje narod svoj! Po toj smo vjeri bili prepoznatljivi ovdje, diljem Europe i svijeta. S takvom odanošću i povjerenjem želimo proslaviti i Godinu vjere koja će započeti u listopadu. Tako je bilo jučer i kroz stoljeća. Tako neka bude danas i sutra, i u sve vijeke vjekova. Amen.

Nadbiskupova homilija na 36. katehetskom danu Zadarske nadbiskupije**Zadar-Belafuža, 5. rujna 2012.**

(Čitanja od dana: 1 Kor 3, 1-9; Lk 4, 38-44)

1. Luka nam danas pripovijeda kako je Isus boravio u sinagogi i poučavao nazočne. I primjećuje da je govorio ne kao pismoznanci, nego kao netko 'tko ima vlast', pa su svi 'bili zaneseni njegovim naukom'. Nakon susreta u sinagogi pošao je u Šimunovu kuću, koja je bila 30-tak metara od sinagoge (oni koji su bili u Svetoj Zemlji sjećaju se crkve na stupovima koja je podignuta iznad iskopina u kojima se kroz stakleni pod vide ruševine Petrove i drugih kuća). Sa sobom je poveo uobičajenu trojku: Petrova brata Andriju, te Ivana i njegovoga brata Jakova. Isusov boravak u Kafarnuumu povezan je ne samo s njegovim privlačnim stilom govora i tumačenjem svetih tekstova, nego i s izgonom nečistih duhova i ozdravljenjima koja su uslijedila. Opsjednutom čovjeku u sinagogi koji je vikao na njega 'zašto je došao da ih uništi' Isus zapovijeda neka umukne'. I umah ga oslobađa. Malo iza toga na zamolbu da pomogne Petrovoj punici koju je 'mučila velika ognjica' Luka izvješćuje kako se Isus 'nadvio nad njom i zaprijetio ognjici koja ju je onda pustila, pa je ustala i posluživala ih'. Čuli smo također pri kraju odlomka kako u 'osvit dana Isus ide na samotno mjesto', te onima koji su ga molili da ostane odgovara kako i 'drugim gradovima treba navješčivati evangelje o Kraljevstvu Božjem'. Ovaj kratki odlomak prikazuje četiri Isusove aktivnosti i daje nam povoda nad tim razmišljati.

Budući da je u središtu događaja ozdravljenje Petrove punice (koja je bila u velikoj ognjici i vapila za pomoć), pitamo se, obraća li nam se netko ovih dana tko moli i traži pomoć? (Šale se ljudi pa vele kako je Petar zatajio Isusa jer mu je punicu ozdravio). Na stranu šala, ali velika je stvar ako je Petar nagovorio Isusa da svrati k njemu i pomogne njegovoju punici. Zbog toga se i pitamo koliko smo kadri osjetiti, vidjeti i čuti kad je drugi u nevolji, u kakvoj 'ognjici', ili potrebi duše i tijela?! Koje su zapravo dimenzije našega srca i naše duše, kada je drugi u pitanju?! I koji je stupanj naše gluhoće kada netko kuca na naša vrata? Znamo li poput Isusa tražiti samotna mjesta gdje ćemo lakše čuti Božji govor koji će nam pomoći da kao učitelji vjere u datim okolnostima pružimo odgovoran odgovor?! Kako svojim naučavanjem, tako i svojim ponašanjem; kako riječu i znanjem, tako i svojim stavom i djelom.

2. Svećeniku i vjeroučitelju često je nedostižan ideal dobrog i izvrsnog misnika i katehete, učitelja vjere. Zbog toga sveti Augustin na jednom mjesetu piše da je 'opasna služba učitelja', a 'sigurnija pozicija učenika'. I dodaje kako je 'sigurniji onaj tko sluša Riječ Božju od onoga koji je izlaže'; pa savjetuje 'neka svatko bude brz da sluša, a spor da govor' (Jak 1,19). Stvar, međutim, postaje sigurnijom tek onda kada i 'oni koji govore, kao i oni koji slušaju znaju da su zajedno učenici u školi jedinoga učitelja' (Sermo 23,1-2; PL 38). Mi, dakle, svećenici i katehete, jesmo učitelji svojih učenika i vjernika. Ali, skupa s njima mi smo i učenici zajedničkog Učitelja. I danas smo se, evo, kao vjeroučitelji ove mjesne Crkve zborno okupili u njegovoj zbornici i učionici. U ovoj crkvi, kod stola našega jedinoga Učitelj, želimo se danas nahraniti Riječju i Tijelom njegovim. S vjerom i poniznošću kako je to činila današnja svečarica, blažena Majka Terezija. Poslušajmo sada nešto iz njezine duhovne baštine:

Na upit tko je za nju Isus, ona odgovora: 'Za mene je Isus Riječ tijelom postala. Kruh života. Žrtva žrtvovana na križu za naše grijeha. Žrtva prikazana na oltaru za moje grijeha i grijeha svijeta. Riječ, koju treba naviještati. Istina, koju treba obznaniti. Put, kojim treba proći. Svetlo, koje treba upaliti. Ljubav, koju treba ljubiti. Sreća, koju treba dijeliti. Mir, koji treba dati. Kruh života, kojega treba jesti.. Gladan, kojega treba nahraniti. Žedan, kojega treba napojiti. Gol, kojega treba obući. Beskućnik, kojega treba ugostiti. Bolesnik, kojega treba liječiti. Osamljenik, kojega treba ljubiti. Gubavac, čije rane treba oprati. Prosjak, kojemu treba osmijeh darovati. Alkoholičar, kojega treba saslušati. Mentalni bolesnik, kojega treba zaštiti. Bogalj, s kojim treba koračati. Ovisnik o drogi, s kojim treba prijateljevati. Zatvorenik, kojega treba posjetiti. Starac, kojega treba uslužiti. Za mene je Isus moj Bog; moj zaručnik; moj život; moja jedina ljubav. Isus je moje sve u svemu. Isus je meni sve'.

3. Što sve ovo nama danas znači i poručuje? Mogli bismo to uobičiti u dvije teze: Sveti Red, po kojem smo postali djelitelji svetih Tajna, kao i mandat vjeroučiteljskog poslanja imaju za cilj kako posvećenje nas samih, tako i stvaranje uvjeta za posvećenje Naroda Božjega. Naša služba, dakle,

ZADARSKA NADBISKUPIJA

spasonosna je i plodonosna za nas i za druge. Jer, služba i duhovni život uzajamno se prožimaju. Dapače, pastoralna i katehetska služba daju poticaj za osobno posvećenje, a duhovni napredak doprinosi kvaliteti pastoralnog i katehetskog djelovanja. Nepojmljiva je, naime, svećenička i katehetska duhovnost koja ne bi vodila računa o službi. Jednako je nezamisliva svećenička svećenička i katehetska služba koja ne bi vodila brigu o duhovnosti. Duhovnost se utjelovljuje u službi, a služba postaje sastavnim i bitnim dijelom duhovnosti. Zapravo, vršenjem svoje službe ostvarujemo svoje posvećenje. A posvećenjem usred apostolata i po apostolatu mi ispunjavamo svoje pastoralno poslanje.

Ovakvi godišnji skupovi kao i drugi duhovni i liturgijski susreti omogućuju nam rasti u toj spoznaji. Neka nam blažena Majka Terezija pomogne svojim zagovorom da ljubimo svoj poziv i prepoznajemo svakog dana kako je važno rasti u osobnom posvećenju, da bismo i drugima pomagali da to čine. Jer, kako ona veli: 'Isus je Riječ, koju treba naviještati. Istina, koju treba obznaniti. Put, kojim treba proći. Svetlo, koje treba upaliti. Ljubav, koju treba ljubiti'. Amen.

ODREDBE

VEČER DRUŽENJA UZ TAJČI I APOSTOLE MIRA

Broj: 1240 /2012.

Zadar, 11. srpnja 2012.

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

Poštovani,

Galerija hrvatske sakralne umjetnosti 'Laudato' i Župni ured sv. Šime u Zadru organiziraju večer druženja Tajči & Apostoli mira – 'Susret na putu vjere uz svjedočanstvo i pjesmu', u crkvi sv. Šime u Zadru, u nedjelju 12. kolovoza 2012., u 20 sati. Ulaz slobodan.

Ovime Vas pozivamo da svojim dolaskom budete dijelom te lijepe večeri svjedočanstva i pjesme na slavu Bogu i obogaćenje ljudima.

S poštovanjem Vas pozdravljam.

Don Josip Lenkić, v. r.,
kancelar

36. KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1322/2012.

Zadar, 17. kolovoza 2011.

*Svim svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima,
vjeroučiteljima i župnim katehetama Zadarske nadbiskupije*

Draga braćo i sestre!

S radošću vas pozivam na 36. katehetski dan Zadarske nadbiskupije koji će se održati u srijedu 5. rujna 2012., u prostorijama župe Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, sa sljedećim programom:

9.00 sati:	Sv. Misa (predvodi Nadbiskup) (Za koncelebraciju treba ponijeti liturgijsko ruho i bijelu štolu)
10.00 sati:	Mons. dr. Želimir Puljić, nadbiskup: Uvodna riječ Mr. don Gašpar Dodić: Uvodna riječ
10.30 sati:	Predavanje: Dr. sc. Petar Palić, generalni vikar dubrovačke biskupije: Godina vjere – novi poticaji za novu evangelizaciju
11.15 sati:	Stanka i okrjepa
11.45 sati:	Rad u skupinama
12.45 sati:	Izvješće o radu u skupinama
13.15 sati:	Plenum Događanja u Nadbiskupiji u novoj pastoralnoj godini 2012./2013.
14.00 sati:	Zajednički objed

Sve vas s radošću očekujem i u Gospodinu pozdravljam.

† Želimir, v. r., nadbiskup

ODREDBE

PASTORALNE UPUTE ZA UVODENJE ODRASLIH U KRŠĆANSTVO (KATEKUMENAT)

Broj: 1370/2012.

Zadar, 28. kolovoza 2012.

U pastoralnoj praksi susrećemo često odrasle osobe koje traže sakramente kršćanske inicijacije. Kako pomoći ljudima da prime sakramente s dostatnom pripravom i sviješću dostojanstva i svetosti samih sakramenata?! Jer, svećenici nerijetko susreću kandidate sa željom i nakanom neka se to "obavi brzo i po mogućnosti skrovito od oka javnosti".

Premda su donekle shvatljivi njihovi razlozi obzira i straha, pastoralni djelatnici se kod uvođenja odraslih moraju pridržavati propisa i normi koje je Crkve za to predvidjela. Uz obrednik Reda pristupa odraslih u kršćanstvo (Zagreb 1974), Hrvatska Biskupska Konferencija je 1993. izdala posebnu knjižicu "Pristup odraslim u kršćanstvo" (Zagreb 1993). U toj priručnoj knjižici predviđene su kateheze, obrasci vjere, pravila za život, molitve, te objašnjena važnost katekumenata s povijesno, pastoralnog i eklezijalnog gledišta. Župnici su zato pozvani pridržavati se navedenih smjernica u pogledu trajanja, liturgijskog izvođenja i tematskog obrađivanja katehetskih jedinica. "Katekumenat, naime, nije stvar pojedinaca unutar Crkve, već je izrazito javno crkveno događanje".

a. Vrijeme, stupnjevi, voditelj i zajednica pri uvođenju odraslih u kršćanski život

Priprava za sakramente kršćanske inicijacije traži određeno vrijeme. Ono je u starini trajalo više godina. U našim prilikama to redovito ima trajati barem godinu dana s tim da se pouke drže najmanje jednom u tjednu. Četiri su vremenska razdoblja i tri stupnja u hodu uvođenja odraslih u kršćanski život.

1. Prvo razdoblje jest vrijeme "predkatekumenta", koje traje od Duhova do početka listopada. U procesu naviještanja evanđelja treba biti uključena i kršćanska zajednica, koja je pozvana otkrivati zainteresirane "simpatizere" i predstaviti ih svećeniku. Neka o tom zadatku kršćana svećenici češće govore u propovijedima, na sastancima mladih ili na sastancima pojedinih staleža.

2. Drugo razdoblje počinje ulaskom u red oglašenika, tj. onih koji su javno izrazili svoju odluku da se žele krstiti. Ovo razdoblje traje od listopada do prve korizmene nedjelje.

3. Treće razdoblje jest vrijeme neposredne pripreme onih koje je Crkva izabrala da se kroz čišćenje i prosvjetljenje pripreme za slavlje sakramenata inicijacije. Za pripuštanje bližoj pripravi «čišćenja i prosvjetljenja» najpogodnijom se smatra prvu korizmenu nedjelju. Pripuštanje bližoj pripravi, tj obred izbora treba slaviti najmanje šest tjedana prije krsnog slavlja. Ako krštenje ima biti u Vazmenoj noći, onda će obred izbora biti na prvu korizmenu nedjelju. Ako je krštenje predviđeno u drugo vrijeme, obred izbora će biti šest tjedana prije zakazanog datuma za krštenje.

4. Četvrto ili posljednje razdoblje jest vrijeme poslije krštenja. To je vrijeme namijenjeno "mistagogiji", tj. stjecanju životnoga kršćanskog iskustva i njegovih plodova te jačanju povezanosti sa zajednicom vjernika.

5. Stupnjevi uvođenja odraslih u kršćanski život. Tri su stupnja ili koraka koja se smatraju poglavitim ili važnim trenutcima pristupa:

- stupanje u oglašenike;
- uvrštanje među izabrane, tj. pripuštanje bližoj pripravi
- primanje sakramenata

Početak katekumenata valja na vrijeme odrediti i objaviti kako bi se simpatizeri mogli pravovremeno prijaviti. Ako ima manje simpatizera, onda se preporuča neka župnici susjednih župa na vrijeme usklade i dogovore zajednički katekumenat.

6. Uloga voditelja i zajednice pri uvođenju odraslih u kršćanski život. U načelu za katekumene treba imati jednog voditelja (obično, to je župnik). Budući je katekumenat uvođenje ljudi u živu Crkvu, za njegovo normalno odvijanje, osim voditelja, potrebna je odgovarajuća kršćanska zajednica u mjestu održavanja

programa, tj. u župi. U načelu će to biti naše redovne liturgijske zajednice, nedjeljne ili svagdanje. Jer, 'prisnim vježbanjem kršćanskoga života, potpomognuti primjerom i podrškom jamaca i kumova, štoviše i vjernika cijele zajednice, katekumeni se lakše privikavaju Bogu moliti, vjeru svjedočiti, u svemu Krista iščekivati i slijediti višnje nadahnuc̄e, te u ljubavi prema bližnjemu ići sve do samozataje' (Red...19). Gdje to pak nije moguće, onda mogu biti i manje zajednice, kao napr. molitvene skupine, vjerska društva, zajednice uz redovničku kuću i sl. Od ovog se zahtijeva ne bi smjelo odstupati bez teškog objektivnog razloga.

b. Procedura oglašavanja, izbora i primanja sakramenata kršćanske inicijacije

1. Prije početka katekumenata župnik treba prijaviti u Nadbiskupiju one koji žele uči u pripravu za krštenje s osnovnim podacima: ime i prezime; datum i mjesto rođenja; zanimanje i bračno stanje; ime, prezime i vjera oca; ime, djevojačko prezime i vjera majke; mjesto i ulica stanovanja (telefon). Treba navesti ime i prezime njihovih jamaca, te datum predviđen za obred primanja među oglašenike. Nakon dobivenog odgovora smije se obredno započeti katekumenat.
2. Budući da priprava za krštenje odraslog počinje primanjem među oglašenike (br 2. a), taj obredni čin treba upisati u posebnu knjigu katekumena, koju mora imati svaki župni ured gdje se vrši katekumenska priprava i obred primanja sakramenata kršćanske inicijacije (Red., 17). Obred primanja među oglašenike najbolje je slaviti na redovnoj liturgiji župske zajednice. Ako to nije zbog nekih razloga moguće, onda barem u nekoj manjoj zajednici.
3. Katekumene valja pozvati na sudjelovanje u liturgijskim slavljima u župi, posebice na nedjeljnim misama koja će za njih imati katehetski karakter.
4. Nakon što je odobrio početak katekumenata koji je župnik zatražio dopisom s osnovnim podacima o katekumenima i njihovim kumovima, biskup odlučuje hoće li obred slavlja sakramenata inicijacije voditi sâm ili po svom zastupniku.
5. Red katekumenata po stupnjevima valja redovito primjenjivati, a samo u izvanrednim prilikama, uz odobrenje biskupa, smije se primijeniti djelomično ili cijelovito Jednostavni red, kojeg biskup može dopustiti iz opravdanog razloga koji u molbi valja izričito navesti, tj. treba obrazložiti zašto kandidat ne može proći predviđene stupnjeve. Kad se u župi prijavi samo jedan odrasli kandidat za krštenje i ne postoji mogućnost priključiti ga skupini druge zajednice, mogao bi se s biskupovim odobrenjem primijeniti Jednostavni red pristupa. Žurba kao napr. zbog vjenčanja nije po sebi dovoljan razlog za krštenje s minimalnom pripravom.
6. Pri uvođenju odraslih u život kršćanske zajednice treba posvetiti osobitu pozornost vremenu mistagogije u kojem kumovi i drugi članovi župne zajednice nastoje pomoći novokrštenicima uči u prisnij odnos sa župnom zajednicom i uključivati ih u konkretan život župe. Neka se svećenici i njihovi suradnici kod uvođenja odraslih u kršćanstvo pridržavaju ovih odredbi koje propisuje Red inicijacije, znajući kako nisu gospodari, već samo "upravitelji" otajstava Božjih.

† Želimir, v. r., nadbiskup

ODREDBE

BOGOSLOVI I SJEMENIŠTARCI ZADARSKE NADBISKUPIJE U AKADEMSKOJ GODINI 2012/2012.

Broj: 1443/2012

Zadar, 6. rujna 2012.

Bogoslovi:

1. U Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ u Rijeci, u novoj akademskoj godini 2012./2013. nastaviti će svoju pripravu za svećeništvo sljedeći naši svećenički kandidati:

Zvonimir MIKULIĆ (Benkovac) V. godina
Ivica BAŠIĆ (Zadar-Katedrala) IV. godina
Valter KOTLAR (Privlaka) IV. godina
Marko ŠIMUNDIĆ (Kali) IV. godina
Luka ŠUSTIĆ (Zadar-Katedrala) III. godina
Tomislav KONČURAT (Kali) I. godina

2. Na studiju u Rimu (Pontificium Collegium Germanicum et Hungaricum):

Ante DRAŽINA (Gorica - Raštane) III. godina

3. Pastoralni praktikum na župi:

Marin BATUR (Suhovare)
Damir ŠEHIC (Biograd n/m)

Sjemeništarci:

U novoj školskog godini 2012./2013. svoje školovanje u Nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“ u Zadru nastavljaju:

I. razred

1. Martin Bulić (Korlat)
2. Matej Lučić (Benkovac)
3. Damir Vanjak (Zadar-Bili Brig)
4. Luka Vedrić (Poličnik)
5. Mate Žilić (Briševi)

II. razred

1. Kristijan Grebenar (Benkovac)
2. Krešimir Nakić (Bulić)
3. Zvonimir Nakić (Bulić)
4. Josip Strika (Poličnik)
5. Dominik Šikić (Benkovac)

III. razred

1. Luka Kotlar (Zadar-Belafuža)
2. Marko Nakić (Bulić)

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE ZADARSKE NADBISKUPIJE

I. turnus:

Samostan sv. Pavla – Školjić; nedjelja (navečer) 1. srpnja - srijeda, 4. srpnja 2012.

Voditelj: o. Dario TOKIĆ OCD

II. turnus

Samostan sv. Pavla – Školjić; srijeda (navečer) 4. srpnja – subota (ručak), 7. srpnja 2012.

Voditelj: o. Dario TOKIĆ OCD

Sudjelovali:

1. Don Tomislav SIKIRIĆ
2. Don Mario GRŽANOV
3. Don Josip LENKIĆ
4. Mons. Ivan MUSTAĆ
5. Don Šime KEVRIĆ
6. Don Čedomil ŠUPRAHA
7. Don Andelo ZORIĆ
8. Don Boris PEDIĆ
9. Don Gašpar DODIĆ
10. Don Ivan KEVRIĆ
11. Don Nikola TOKIĆ
12. Don Joso KERO
13. Don Tihomir VULIN
14. Don Krešo ČIRAK
15. Mons. Šime PERIĆ
16. Don Augustin LOZIĆ
17. Don Srećko FRKA - PETEŠIĆ
18. Don Damir JURIČIN

Sudjelovali:

1. Mons. Želimir PULJIĆ
2. Don Dario TIČIĆ
3. Don Marinko DUVNJAK
4. Don Josip LISICA
5. Don Zbigniew Jacek KORCZ
6. Don Roland JELIĆ
7. Don Tomislav DUBINKO
8. Don Zoran TOPALOVIĆ
9. Don Ante DELIĆ
10. Don Ivan RONČEVIĆ
11. Don Domagoj KELAVA
12. Don Martin JADREŠKO
13. Don Jerko VULETA
14. Don Zvonimir ČORIĆ
15. Don Tomislav PLANINIĆ
16. Fra Mario AKRAP
17. Don Josip RADIĆ
18. Don Stipe MUSTAPIĆ

Privatno obavili duhovne vježbe:

- Mons. Joso Kokić: Karin, 23. – 26. 7. 2012.
 Don Pavao Zubčić: Karin, 23. – 26. 7. 2012.
 Don Jure Zubović: Karin, 23. – 26. 7. 2012.
 Don Mladen Kačan: Karin, 23. – 26. 7. 2012.
 Mr. don Zdravko Katuša: Karin, 23. – 26. 7. 2012.
 Mr. don Elvis Ražov: Karin, 23. – 26. 7. 2012.
 Don Darijo Matač: Karin, 23. – 26. 7. 2012

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Broj: 1190/2012.

Zadar, 13. rujna 2012.

1. Don Emil BILAVER razrješen je službe župnika župe Bezgrejšnog začeća BDM na Puntamici i imenovan župnikom župe sv. Roka u Bibinjama. (Dekret broj: 1164/2012., od 9. srpnja 2012.);
2. Don Igor IKIĆ razrješen je službe župnika župe Marijinog Uznesenja u Pagu s filijalama Gorica i Šimuni i imenovan župnikom župe Bezgrešnog začeća BDM na Puntamici. (Dekret broj: 1165/2012., od 9. srpnja 2012.);
3. Don Josip Radoica PINČIĆ razrješen je službe župnika župe sv. Roka u Bibinjama i imenovan župnikom župe sv. Stošije u katedrali. (Dekret broj: 1166/2012., od 9. srpnja 2012.);
4. Mons. Ivan MUSTAĆ razrješen je službe župnika župe sv. Stošije u katedrali i imenovan župnikom župe sv. Stošije u Biogradu. (Dekret broj: 1167/2012., od 9. srpnja 2012.);
5. Don mr. Zdenko MILIĆ razrješen je službe župnika sv. Stošije u Biogradu i imenovan župnikom župe Uznesenja BDM u Pagu s filijalama Gorica i Šimuni. (Dekret broj: 1168/2012., od 9. srpnja 2012.);
6. Don Jerko GREGOV razrješen je službe župnika župe sv. Šimuna i Jude Tadeja na Bokanjcu i na vlastitu zamolbu pošao u mirovinu. (Dekret broj: 1169/2012., od 9. srpnja 2012.);
7. Don Srećko PETROV razrješen je službe župnika župe sv. Nikole u Crnom i imenovan župnikom župe sv. Šimuna i Jude Tadeja na Bokanjcu. (Dekret broj: 1170/2012., od 9. srpnja 2012.);
8. Don Ivan KEVRIĆ razrješen je službe župnika župe sv. Antuna Padovanskoga u Visočanima i na vlastitu zamolbu pošao u mirovinu. (Dekret broj: 1171/2012., od 9. srpnja 2012.);
9. Don Zvonimir ČORIĆ imenovan je župnikom župe sv. Ante Padovanskoga u Visočanima. (Dekret broj: 1172/2012., od 9. srpnja 2012.);
10. Don mr. Elvis RAŽOV razrješen je službe župnika župe sv. Jeronima u Jasenicama i odbreno vrijeme studija tijekom 2012/2013. godine. (Dekret broj: 1173/2012., od 9. srpnja 2012.);
11. Don Ante DELIĆ razrješen je službe župnika u župama: Popovići, Korlat i Rodaljice i imenovan župnikom župe sv. Jeronima u Jasenicama. (Dekret broj: 1174/2012., od 9. srpnja 2012.);
12. Don Tomislav DUBINKO razrješen je službe župnika župe Marijinoga Uznesenja u Perušiću i imenovan župnikom u župama: Popovići, Korlat i Rodaljice. (Dekret broj: 1175/2012., od 9. srpnja 2012.);
13. Don Zbigniew Jacek KORCZ razrješen je službe župnika župe sv. Tome u Tkonu i imenovan župnim vikarom u župi Kraljice Mira u Zadru-Stanovi. (Dekret broj: 1176/2012., od 9. srpnja 2012.);
14. Don Ivan RONČEVIĆ razrješen je službe župnika u župama u Kolanu i Barbatu i imenovan župnikom u župama: Tkon, Dobropoljana i Ždrelac. (Dekret broj: 1177/2012., od 9. srpnja 2012.);
15. O. Josip GALIĆ SVD razrješen je službe župnoga pomoćnika u župi Kraljice Mira u Zadru-Stanovi i imenovan župnikom u župama: Barbat i Kolan (Dekret broj: 1178/2012., od 9. srpnja 2012.);

16. Fra Vlado JAJALO OFM razrješen je službe župnika u župama Dobropoljana i Ždrelac. (Dekret broj: 1179/2012., od 9. srpnja 2012.);
17. Don Jerko VULETA razrješen je službe župnika u župama: Silba, Olib i Premuda i imenovan župnikom župe Uznesenja BDM u Perušiću. (Dekret broj: 1180/2012., od 9. srpnja 2012.);
18. Don Šime ŽILIĆ, mladomisnik, razrješen je službe pastoralnog suradnika u župi sv. Stošije u Biogradu n/m i imenovan župnikom u župama: Silba, Olib i Premuda. (Dekret broj: 1181/2012., od 9. srpnja 2012.);
19. Don Ivan PERKOVIĆ, mladomisnik razrješen je službe pastoralnog suradnika u župi sv. Lovre u Kalima i imenovan župnim vikarom u župa sv. Nikole u Kistanjama, sv. Mihovila u Erveniku i sv. Ante Padovanskog u Nuniću (Dekret broj: 1182/2012., od 9. srpnja 2012.);
20. Don Ante IVANČEV imenovan je poslužiteljem župe sv. Nikole u Crnom. (Dekret broj: 1183/2012., od 29. kolovoza 2012.);
21. Fra Veselko GRUBIŠIĆ OFM razrješen je službe župnika u župi Presvetog Srca Isusova u Zadru-Voštarnica. (Dekret broj: 1186/2012., od 7. srpnja 2012.);
22. Fra Anselmo STULIĆ OFM imenovan je župnikom u župi Presvetog Srca Isusova u Zadru-Voštarnica. (Dekret broj: 1187/2012., od 7. srpnja 2012.);
23. Fra Tomislav ŠANKO OFM razrješen je službe župnog vikara u župi Presvetog Srca Isusova u Zadru-Voštarnica. (Dekret broj: 1188/2012., od 7. srpnja 2012.);
24. Fra Gabrijel ŠKIBOLA OFM imenovan je župnim vikarom u župi Presvetog Srca Isusova u Zadru-Voštarnica. (Dekret broj: 1189/2012., od 7. srpnja 2012.);
25. Don Josip Dučkić razrješen je službe župnoga vikara u župi sv. Nikole u Kistanjama i umirovljen. (Dekret broj: 1231/2012., od 10. srpnja 2012.);
26. Fra Ivan BULJEVIĆ OFM razrješen je službe župnika u župi sv. Jurja u Kruševu. (Dekret broj: 1258/2012., od 13. kolovoza 2012.);
27. Fra Ivan NIMAC OFM imenovan je župnikom u župi sv. Jurja u Kruševu. (Dekret broj: 1259/2012., 13. kolovoza 2012.);
28. Mr. don Zdenko Milić razrješen je službe dekana Biogradskog dekanata. (Dekret broj: 1361/2012., od 27. kolovoza 2012.);
29. Don Igor Ikić razrješen je službe dekana Paškog dekanata. (Dekret broj: 1362/2012., od 27. kolovoza 2012.);
30. Don Josip Radojica Pinčić razrješen je službe dekana dekanata Zadar – Istok. (Dekret broj: 1361/2012., od 27. kolovoza 2012.);
31. Mr. don Stanislav Wielinski imenovan je pročelnikom Povjerenstva za duhovna zvanja i ministrante. (Dekret broj: 1371/2012., od 4. rujna 2012.).

KRONIKA

SRPANJ, 2012.

1. SV. NEDILJICA U VRANI - U zajedništvu s našim nadbiskupom Želimirom i pomoćnim biskupima zagrebačkim, mons. Mijom Gorskim, misno slavlje je predvodio mons. Ivan Šaško, prepozit Prvostolnog kaptola Zagrebačkog te naslovni Prior vranski.

4.-7. DUHOVNE VJEŽBE - O. Nadbiskup se pridružio Duhovnim vježbama za svećenike do desete godine svećeništva, na Školjiću kod Preka. Voditelj je bio o. Dario Tokić, karmelićanin.

10. POHOD PROVINCIJALA VERBITA – O. Nadbiskup je u Nadbiskupskom dvoru primio provincijala otaca Verbita, o. Josefa Denkmaera.

KOLOVOZ, 2012.

12. VEČER S TAJČI I APOSTOLIMA MIRA - U svetištu sv. Šimuna Proroka u Zadru, upriličen je koncert duhovnih šansona, na kojem je nastupila i svjedočila osobno iskustvo obraćenja poznata pjevačica Tatjana Matejaš - Tajči, uz pratnju sastava „Apostoli mira“. Koncert je organizirala galerija „Laudato-Corde“ Zadar, a nazočio mu je i o. Nadbiskup.

15. VELIKA GOSPA – Na svetkovinu Uznesenja Marijina na nebo, o. Nadbiskup je u prijepodnevnim satima predslavio svečanu Misu u župnoj crkvi Uznesenja Marijina u Škabrnji, te predvodio procesiju s Gospinim kipom. Slavlje je prenosila Hrvatska televizija. Poslije podne, predslavio je misno slavlje u svetištu Gospe Maslinske, u Zadru-Belafuži.

19. POHOD DIKLU – O. Nadbiskup je pohodio Diklo te u zajedništvu s don Mladenom Kačanom, župnikom, predslavio je Misu u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Diklu, te se susreo sa župljanima te župe.

20. -21. NADBISKUP S BOGOSLOVIMA - U pastoralnom centru u Mukinjama (Plitvička jezera), o. Nadbiskup je boravio s bogoslovima naše Nadbiskupije, na njihovim ovogodišnjim kolonijama.

22. KRALJICA MIRA – Na blagdan Marije, Kraljice mira, o. Nadbiskup je predslavio Misu i predvodio procesiju s Gospinim kipom u Zemuniku, župi naslovnicu.

24. KATEHETSKA LJETNA ŠKOLA U SPLITU – O. Nadbiskup se pridružio Katehetskoj ljetnoj školi u Splitu, u jednodnevnom radu skupa.

25. SPOMENDAN HRVATSKIH MUČENIKA - U zajedništvu s više hrvatskih biskupa, o. Nadbiskup se pridružio ovogodišnjem Slavlju spomendana hrvatskih mulenika na Udbini. Predslavio je mons. Egidije Živković, biskup iz Gradišća. Budući je ove godine promijenjen datum slavlja, zamjećeno je manje hodočasnika nego do sada.

26. NOVI KATEDRALNI ŽUPNIK - Za vrijeme svećane nedjeljne župske Mise, o. Nadbiskup je predstavio i uveo u službu novog župnika Katedrale sv. Stošije, don Josipa Radojicu Pinčića. Čestitamo!

30. POVJERENSTVO ZA MANDATE VJERONAUKA - U prostorijama Nadbiskupskog Ordinarijata u Zadru, o. Nadbiskup je sudjelovao radnom sastanku Mandatnog povjerenstva za nastavu vjeronauka.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

ZAKLJUČCI SA SUSRETA DJELATNIKA OBITELJSKIH SAVJETOVALIŠTA U HRVATSKOJ

Na inicijativu Vijeća i Ureda HBK za život i obitelj i Hrvatskog caritasa, susret djelatnika hrvatskih obiteljskih savjetovališta u Zadru, u utorak 26. lipnja poticaj je da se učini inicijalni korak u dalnjem usmjerenu - da se unaprijedi njihov rad i umreže na nacionalnoj razini. Umrežavanje i potreba definiranja statusa i kriterija koji bi olakšali rad temeljni je zaključak susreta, kako bi se na potrebe znalo odgovoriti na pravi i sustavan način. Za realizaciju te nove faze u radu OS-a formirana je radna skupina koju čine voditelji obiteljskih savjetovališta iz četiri metropolije i Zadarske nadbiskupije, te dr. Petar Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj i mons. Fabijan Svalina, ravnatelj Hrvatskog caritasa. Oni će sastaviti tekst u kojem će predstaviti rad savjetovališta i prijedloge umrežavanja, kao pripremu biskupima da mogu donijeti konkretnе odluke. Materijal će se dostaviti Vijeću HBK za život i obitelj, a njegov predsjednik, krčki biskup Valter Župan, Tajništvu HBK će predložiti da se problematika OS-a kao zasebna tema čim prije razmotri na zasjedanju HBK. Da bi OS na biskupijskoj razini mogla napredovati, osobito u stručnom dijelu, moraju se umrežiti. Inače nije moguće organizirati potrebno za rad: edukacije, stručne skupove, projekte, usavršavanje, supervizije, intervizije – da savjetodavci međusobno dijele slučajeve i rješenja; da su defnirani profili, tko je savjetodavac i tko to može postati, duhovna sastavnica. Svi smo došli do svijesti kako je potrebno da se umrežimo na nacionalnoj razini, da budemo organizirani, poručili su sudionici. Nije zanemariv i novčani aspekt tog čina: mogućnost prijava na natječaje za financiranje programa, jer financiranje se smanjilo, a potrebe za pomoć obitelji su se povećale. Kojim god putem krenemo, dolazimo do toga da je potrebno umrežiti se da bismo mogli bilo što raditi, rekao je Mladen Klanac, voditelj OS-a u Zadru. Istaknuo je potrebu i udruživanja sa savjetovalištima u inozemstvu. „Nismo izolirana, autistična Hrvatska, u svom svijetu. Naša Crkva je uvijek bila otvorena. I savjetovališta su upućena jedni na druge jer su slične obiteljske problematike, pa je potreba da se i mi umrežavamo, susrećemo i njihova iskustva prenosimo. Bez nacionalne organiziranosti svako savjetovalište će učiniti našto, ali to neće biti dostatno“ rekao je Klanac.

Na zasjedanjima HBK zadnjih godina nije se raspravljalo o specijaliziranoj temi OS-a, rekao je zamjenik generalnog tajnika HBK mons. Fabijan Svalina. Zamolio je sudionike susreta da za hrvatske biskupe prirede detaljno izvješće, što sve rade OS. Kad se vidi što se tu svašta radi i koliki je obujam poslova, da biskupi to konkrentno čuju i znaju. Dosad se govorilo fragmentarno. „Došlo je i sazrelo vrijeme da se o tome raspravlja na konkretni način pa će Vijeće za obitelj predložiti tu temu, da biskupi u skorije vrijeme o tome rasprave. Iznenadujuće je koliko projekata postoji, koliko ljudi rade i koliko čine za dobro čovjeka i naših obitelji. Ako se uspije spasiti jedna obitelj, učinjena je velika stvar. Na svemu što čine naši savjetodavci na razini naših biskupija, veliko hvala“ rekao je mons. Svalina. „Supervizija ima dva elementa: jedan je koji savjetodavac nosi u svom radu na slučajevima, s poteškoćama, neuspjehom, a drugo je konkretan rad. I mi u savjetovalištu imamo potrebu sami se savjetovati kako pomagati ljudima“ rekao je Klanac, istaknuvši značaj timskog rada.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

U Hrvatskoj je samo u Zagrebu i Zadru zaposlen tim savjetodavaca, a u ostalim savjetovalištima je jedan zaposlenik. HC je do 2010. g. organizirao povremene supervizije, a sustavno stručno usavršavanje završeno je 2004. g. Tada je promovirano 25 savjetodavaca, osigurano je sufinaciranje plaća za savjetodavce, a HC je koordinirao provedbu projekta i obveze prema donatorima i biskupijama. Mons. Svalina je podsjetio da je Zadranin Mario Bebić, djelatnik caritasa, 1998. g. na inicijativu biskupija u kojima su bila OS (Zagreb, Rijeka, Zadar, Šibenik, Split, Dubrovnik) konzultirao talijanski i njemački model edukacije OS-a, donatora Renovabis i biskupiju Rottenburg Stuttgart te pokrenuo inicijativu za financiranje i uhodavanje rada OS-a u svim hrvatskim biskupijama i u tri biskupije u BiH. Vrijednost tadašnjeg projekta iznosila je 570 000 njemačkih maraka. Edukaciju je u 18 mjeseci (rujan 2002. do travanj 2004.) činilo 140 sati teorijskog rada, 80 sati rada na osobnoj izgradnji savjetodavca i 80 sati supervizije. U teorijskom dijelu edukacije obuhvaćeno je područje teologije braka i obitelji, psihologije, psihijatrije, psihoterapije, prava, pedagogije i sociologije.

Postoje dva konteksta umreževanja. Jedan je unutarcrkveni koji ima svoj direktorij, a postoji i društvena razina umrežavanja u smislu stručnog društva, koje može biti građansko-crkveno. „Savjetovalište je crkvena ustanova, ali ima i društveni efekt. Crkva sa svojim pastirima treba bdjeti nad ispravnošću rada i svime što se događa u savjetovalištu, kao što to čini u drugim područjima. Ona u tome smislu nisu izuzetak, njihovi zaposlenici su u službi Crkve i čovjeka“ rekao je Klanac, istaknuvši da je sagorijevanje u tom poslu veliko, slušanje ljudskih problema šest sati dnevno. To je stručno tijelo pomoći bračnim parovima, obiteljima, pojedincima u krizi i zahtijeva stručnu i ljudsku educiranost, izgrađenost, kršćansku zrelost i svjedočku dimenziju. To je kompleksna služba jer su kompleksni i problemi. „Kad se u župi nađu dva bračna para koja će osjetiti želju pomoći onima koji su u krizi, može se razvijati bazna mreža iz koje će se ići dalje. Ključno je povezati raznoliko djelovanje, a baza je u župi“ rekao je dr. Hodžić.

ZLATNI JUBILEJ DON ANĐELA ZORIĆA U BOŽAVI

Andđelo Zorić (76), župnik Božave, Dragova, Solina i Velog Rata na Dugom otoku, zlatni jubilarac Zadarske nadbiskupije, u nedjelju 24. lipnja proslavio je 50 godina svoga svećeništva svečanim misnim slavlјem koje je u njegovoj rodnoj, župnoj crkvi sv. Nikole na Božavi, predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Zlatomisnik je proživio liturgijsku reformu i još je po tradicionalnom rimskom obredu glagoljao. Glagoljica je snažno prisutna u hrvatskoj kulturi od 10. do 16. st. te su je nazivali dragocjenom posudom koja je čuvala narav jezika i naših homilijara, lekcionara, misala i brevijara, rekao je mons. Puljić. Glagoljica je pismo apokrifia i mirakula i njome su napisani naši najstariji pravni spomenici: Vinodolski i Krčki zakon. Na njoj su tiskane i prve hrvatske knjige i u temeljima je hrvatskog književnog jezika. "Jubilarno misničko slavlje na otoku obilježenom glagoljicom vraća nas našim kulturnim i narodnim korijenima. Bogu zahvaljujemo za 50 godina svećeničke službe, ali i za dar jezika na kojem smo stoljećima mogli moliti i misu glagoljati. Svećenička godišnjica je prigoda zahvaliti Bogu na tom daru i milosti i sjetiti se svih dragih i značajnih ljudi koji su pomagali, molili se i pratili svećenika na njegovom putu" rekao je mons. Puljić, dodavši da je to slavlje zahvala jubilarca

Andđela Bogu, darovatelju svih darova i zahvala za njegove roditelje koji su ga pratili da je ustrajao biti vrijedan svećenik. "Preko njegovih pokojnih roditelja zahvaljujemo svim očevima i majkama naših svećenika koje su pod svojim srcem rodili njihovo zvanje. Zahvaljujemo im za brojne žrtve i molitve kojima su pratili sinove da ustraju na tom svetom putu" rekao je nadbiskup, istaknuvši da je to slavlje zahvala i za pokojne zadarske nadbiskupe: Matu Garkovića koji ga je 1962. g. zaredio, Marijana Oblaka i Ivana Prendu s kojima je 40 godinu don Andđelo surađivao: od Pristega i Radošinovca, Pašmana, Luke, Žmana i Rave, Velog Rata, Dragova i Solina do rodne Božave gdje sad služi. Nadbiskup je zahvalio i za svećenike, učitelje i vjeroučitelje, za vjernike koji su s vjerom slušali don Andđelove riječi i hranili se otajstvima koje je dijelio. "I naš Barba, kako ga od milja zovu svećenici, može ponavljati riječi iz Lukinog evanđelja da je i u njegovom životu ruka Gospodnja bila s njim ili sa Zaharijom klicati od radosti što 50 ljeta služi Gospodinu kao svećenik u njegovoj Crkvi" rekao je mons. Puljić, poželjevši da svećenički život don Andđela bude do kraja dar i uzdarje cijeloj Crkvi.

32. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Bogu posvećene osobe i redovi u povijesti Crkve često su odigrali ulogu putokaza, poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi misnog slavlja koje je u zbornoj crkvi Uznesenja BDM na Pagu predvodio na 32. Dan redovnica Zadarske nadbiskupije u pondjeljak 25. lipnja. Iščitavajući razloge pojave redovničkih zajednica, otkrije se kako je redovništvo većim dijelom bilo pokazateljem smjero kroz novi vlastoljeća, rekao je nadbiskup, dodavši da je vrijeme prije 200 godina bilo obilježeno osnivanjem brojnih ženskih grana apostolskog obilježja s ciljem ublažavanja vjerskih i socijalnih problema koje je sa sobom donijela industrializacija. „Često nam naše vrijeme izgleda zamorno, da su Bogu posvećene osobe zbunjene, a kršćanstvo kao da ništa novog ne nudi. No, onima koji drže da je kršćanstvo zastarjelo i umorno, Bernanos je pisao:

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

'Evangelje je mlado, samo vi ste stari!'" rekao je mons. Puljić, podsjetivši da je Sinoda biskupa o posvećenom životu prije 18 godina izrazila tu vjeru i nadu u vitalnost posvećenog života. Bili su kritička svijest i savjest svojih suvremenika. „Oni su znali u ime Isusovog siromaštva i osobnog opredjeljenja za prezrene i napuštene, te da se u ime Isusovo ne mogu ni s kim praviti kompromisi. A da bi se ostvarila ta vitalnost potrebna je četverostruka vjernost: Kristu i Evangeliju, Crkvi i njenom misijskom poslanju, idealima posvećenog života i karizmi osnivača te čovjeku svoga vremena" rekao je mons. Puljić. Istaknuo je riječ sinodalnih otaca da su redovnici svojevrsni sanjari i nepopravljivi optimisti. „Upravo je u kršćanskem okruženju sve manje optimizma a sve više depresije, apatičnosti, bezvoljnosti.

Nedostaju sanjari i optimisti. Očekivati je da će i sad, u ovom povijesnom kairosu, Duh Božji 'zgrabiti' pojedince u svom narodu kako bi i u ovom izazovnom vremenu previranja mogli stati uz program Isusovog Govora na gori i opstati pred silnim stupicama i zavođenjima modernog svijeta" poručio je nadbiskup. „Ne prestajte dobrim i majčinskim srcem tražiti Isusa na poprištima ljudskog jada. I neka vam ne dodija činiti dobro" poručio je mons. Puljić redovnicama koje su taj dan pohodile i ženski benediktinski samostan sv. Margarite i Gospino svetište u Starom Gradu u Pagu. U Zadarskoj nadbiskupiji djeluje osam ženskih redovničkih zajednica.

SVEĆENIČKO REĐENJE

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić je na uočnicu svetkovine apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla u četvrtak 28. lipnja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio koncelebrirano slavlje za vrijeme kojeg je za svećenike zaredio đakone Zadarske nadbiskupije i Franjevačke provincije sv. Jeronima: Šimu Žilića, Ivana Perkovića, fra Nikicu Devčića i fra Gabrijela Škibolu. Svatko od njih ima osobnu, životnu povijest i put razvoja svoga zvanja, no njihov odgovor 'Evo me' uklapa se u Petrov odgovor Isusu da voli Gospodina, nakon što ga je Isus pitao 'Ljubiš li me?'. „Budimo zahvalni za neprocjenjiv dar koji svećenici predstavljaju za Crkvu i čovječanstvo. Njihov apostolski rad, samozatajno služenje i vjernost Kristu koji ih je po imenu odabrao, pozvao i poslao, zaslužuju našu pozornost i našu zahvalnost" rekao je mons. Puljić, istaknuvši značaj svećeničkog predanja pastoralnoj službi. Svećenički identitet čine tri službe: posvetiteljska, učiteljska i pastirska. Nadbiskup je razlagao i tri svećenikove ljubavi: prema euharistiji, Majci Božjoj i pastiru Crkve. „Budite svjesni onoga što radite, u djelo provodite što obavljate i svoj život suočiličujte otajstvu Isusova križa. Budite i opstanite na visini zadatka koje

vam Crkva povjerava. Neka vas Duh Sveti odjene silom odozgor, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga. I neka do kraja izvede što je započeo na vašem krštenju" poželio je mons. Puljić mladomisnicima, istaknuvši da je svećeničko ređenje dar njima, ali i nadbiskupiji, Crkvi i narodu. Nadbiskup je čestitao i roditeljima zaređenih, svećenicima i odgojiteljima koji su ih pratili u razvoju zvanja te su sudjelovali u svečanom slavlju svećeničkog ređenja.

ZAVJETNI BLAGDAN SV. NEDILJICE

Svetica sv. Nediljica nas uči da je nedjelja Božji dar i da čovjek živi od darovanosti, poručio je zagrebački pomoćni biskup Ivan Šaško u propovijedi koncelebriranog misnog slavlja na zavjetni blagdan ranokršćanske mučenice sv. Nediljice u istoimenom svetištu u Vrani u nedjelju 1. srpnja koje tradicionalno okuplja tisuće hodočasnika iz cijele Zadarske nadbiskupije. Misno slavljje počelo je procesijom sa svetičnim kipom iz crkve do vanjskog oltara u prostranom masliniku svetišta, a koncelebrirali su pomoćni zagrebački biskup Mijo Gorski i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, u suslavlju župnika Šimuna Šindije i desetak svećenika. Mnogi svećenici su bili na raspolaganju za isповijed. Sveta Nediljica je mučenica koja nosi ime po daru Danu Gospodnjeg, po nedjelji, rekao je biskup Šaško, istaknuvši da su prvi kršćani bili vođeni pred suce i upravitelje jer se nisu htjeli odreći Krista i jer su ponavljali da ne mogu živjeti bez nedjelje, bez Dana Gospodnjeg i euharistije. „Svetica Nediljica nam otkriva što to čovjeka drži na životu. U nedjeljnoj se euharistiji nalazi sve što ima snagu nadvladati ljudske strahove, tjeskobe, nesigurnosti i grijeh. To je dan koji ne pripada čovjeku nego nas vraća Bogu. Vraća nas izvorištu bez kojega gubimo snagu, ostajemo nemoćni“ rekao je mons. Šaško, istaknuvši da u vranskem svetištu molimo snagu koja je tu posebno čašćena u svetoj mučenici, koja je pronašla odgovor za sva vremena i za sve okolnosti - da nam pomogne i da nas prati. „Ako se djecu ne nauči prepoznati i poštivati dar, uzalud svaki odgoj. Nedjelja otkriva ljudsku ograničenost i potrebu povezanosti s Bogom. U njenom je središtu euharistija koja uči dijeliti s drugima i povezuje u zajedništvo. Nedjelja ne isključuje nego obnavlja i ponovno vraća u život. Sv. Nediljica nas uči da nismo samo u Božjim mislima, nego smo uvijek u Božjim rukama. Krize se ne mogu riješiti bez vjere, bez čežnje, bez oduševljenja. Kad nam je bilo najteže, nosili smo oduševljenje. Nismo imali razrađene planove, ali imali smo srce“ naglasio je biskup Šaško, dodavši da u Vrani govore naši preci, hrvatski vladari, priori, redovnici, naši branitelji. „Pokušajmo ih čuti u svome srcu“ rekao je mons. Šaško. Tragom navještenog ulomka iz Markova Evandelja o ozdravljenju žene koja je bolovala 12 godina, biskup Šaško je rekao kako ta žena nosi u sebi nezaustavljiv poticaj i čežnju. Zna da je Isus drukčiji i da ga mora dodirnuti. „Isus traži samo odmak od straha i vjeru. Iako su između nje i Isusa strogi propisi i mnoštvo ljudi, nošena svojom vjerom potajno dodiruje Isusove haljine.

„Pred Bogom smo svi nedostojni i grešni. Ali smo po Kristu, po vjeri u njega, svi čisti. Samo licemjeri mogu smatrati sebe svetima i podizati zidove kako bi sebe odijelili od grešnika. Samo oni ne traže dodir s Kristom i samo takvi misle da su dostatni samima sebi“ upozorio je biskup Šaško, istaknuvši da nam „uvijek nam treba biti najvažnije pronaći način na koji se nekome može vratiti radost i ljepota življena.“ U pozdravnoj riječi nadbiskup Puljić je podsjetio na značajnu ulogu Vrane u hrvatskoj povijesti. Vranski prior imao je u Srednjem vijeku prvorazrednu duhovnu i političku ulogu, sve do turskog doba. Poslije benediktinaca samostan preuzimaju Templari koji žive vojnički i monaški. Samostan je u to vrijeme bio najugledniji i imao je jurisdikciju na cijelom području Hrvatske i Ugarske, a Vrana je bila prvo veleposlanstvo Vatikana. U njoj su boravili Vranski priori, među kojima su najpoznatiji bili Ivan Palizina i Petar Berislavić čije se biste nalaze u zagrebačkoj katedrali. Mons. Ivan Šaško, kao prepošt časnog zagrebačkog kaptola, nositelj je naslova Vranskog priora.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

ZAVRŠENA PRVA MEĐUNARODNA ORGULJAŠKA ŠKOLA U ZADRU

Prva međunarodna sedmodnevna orguljaška škola u Zadru završena je u petak 13. srpnja večernjim koncertom u zadarskoj katedrali sv. Stošije u kojem su nastupili Maria Perucki, violina i Roman Perucki, orgulje. U četvrtak 12. srpnja, za novim orguljama u drevnoj zadarskoj katedrali završni koncert su izveli profesori i polaznici prve škole za crkvene glazbenike koja je takav jedinstveni projekt u Hrvatskoj. Nastupili su profesori Mario Perestegi, Mirta Kudrna i Elizabeta Zalović te studenti Maja Nedić (župa sv. Petra, Zagreb), Drago Soldo (Izbičina, Široki Brijeg), Lovro Serdarević i Karlo Kvesić (župa sv. Stjepana Prvomučenika, Botinec, Zagreb), Ernest Brus (župa Duha Svetoga, Požega) i Luka Kotlar (zadarska župa Belafuža, sjemeništarac). Na kraju koncerta uručene su im potvrđnice za sudjelovanje u školi. Nitko od tih polaznika ne polazi glazbenu školu, osim Solde, svi su samouki i aktivni u svojim župama, no tijekom škole primili su teorijska i praktična znanja da su mogli sami izvesti skladbe na iznimnim zadarskim Eisenbarthovim orguljama. „Koncert je odraz požrtvovnosti, rada, velike ljubavi i vjere. Pokazali su iznimnu razinu muziciranja. Pratili su na nedjeljnoj misi i Katedralni zbor sv. Stošije. U školi je naglašen i kršćanski duh zajedništva. Najprije smo pozvani svjedočiti svoju vjeru, a onda muzicirati“ rekao je Žan Morović, domaćin škole i regens chorii zadarske katedrale. „Školu ćemo proširiti, da ne bude samo za orguljaše nego za sve crkvene glazbenike.

Predavanja iz dirigiranja, pjevanja, rada sa zborom. Htjeli bismo da to bude velika ljetna specijalistička škola baš za crkvene glazbenike. Od onih koji tek počinju, do završenih glazbenika koji primaju nova saznanja i trendove“ rekao je Morović. Prof. Perestegi je u katedrali sv. Stošije osobito zahvalio zadarskom nadbiskupu Želimiru Puljiću na iznimnoj podršci da se škola održi, poželjevši daljnju uspješnu suradnju koja će potvrditi Zadar kao grad orgulja. „Imamo sreću da u Hrvatskoj imamo veliki broj starih povijesnih instrumenata, jer ih nismo uništili nakon Drugog svjetskog rata, kad su svi težili prema novome. U Njemačkoj, Francuskoj, Španjolskoj su izbacivali stare instrumente jer je bilo moderno imati novo, pa su sad ostali bez starih, povijesnih instrumenata. U Hrvatskoj imamo vrijedne stare instrumente, poput orgulja u zadarskoj crkvi sv. Mihovila. Mi u svom siromaštvu nismo imali mogućnost mijenjati instrumente, ostali smo s velikom baštinom povijesnih instrumenata s kojima se sad možemo hvaliti jer ih mnogi drugi nemaju, svojom bedastoćom su ih izbacili vani“ rekao je Perestegi. Prof. Elizabeta Zalović je rekla: „Pomogli smo ljudima koji su aktivni u župama, crkveni su orguljaši, a imaju pitanja o orguljaškoj literaturi, načinu na koji se registriraju neke stvari, kako liturgijske i skladbe iz pojedinog razdoblja i za koncert trebaju zvučati, kako najučinkovitije vježbati. To su amateri koji su sve učili samostalno, nemaju glazbene naobrazbe. Takve ljude želimo ohrabriti i njima pomoći.“

LJETOVANJE DJECE IZ DJEČJEG DOMA 'KUĆA SV. TEREZIJE' NA VRHOVCU U BIBINJAMA

Štićenici doma za nezbrinutu djecu 'Kuća sv. Terezije' na Vrhovcu u Zagrebu boravili su u samostanskoj kući Karmeličanki Božanskog Srca Isusova u Bibinjama. U dobi od 2 do 13 godina, 26 djece predvođeno s. Bernardom Škvorc, sestrama i odgojiteljicama, boravilo je od 3. do 18. srpnja u samostanskoj kući u Bibinjama čija vrata djeci u potrebi svakog ljeta otvoriti predstojnica kuće s. Paulina Andler. „Provincijalnoj kući karmeličanki apostolat je zbrinjavanje djece koja su lišena roditeljske skrbi ili imaju neadekvatne uvjete za boravak u svojoj obitelji. Odlaskom na more htjeli smo im omogućiti lijepo trenutke promjene. Napunit će se akumulatori njihova života da mogu dalje i u domu bezbrižnije živjeti i radovati se životu“ rekla je s. Bernarda. Nakon te grupe dolaze karmeličanke sa starijom djecom iz Hrvatskog Leskovca. „Svako dijete ima svoju životnu priču koju brižno čuvamo i pazimo. Kad dijete dođe pružimo mu sigurnost, zaštitu, povjerenje da smo tu za njega, da mu želimo pomoći. Treba vremena da to dijete shvati. To je apostolat naše redovničke zajednice - pružiti dom djeci koja su ugrožena i došla su s različitim traumama“ rekla je s. Bernarda. Zahvalila je karmeličankama u Bibinjama, mještanima Bibinja za iskazanu pažnju koja su djecu darovala slasticama i bila im blizu svojom prisutnošću. Kapetan broda 'Fažanka' djeci je darovao cjelodnevni izlet na Kornate. „Bogata su nam srca. Djeca su se puno kupala. To im jako znači, lakše prođu zimu, s manje bolesti. Budemo čvršći i jači, ljetovanje nas ojača za zagrebačku zimu“ rekla je s. Bernarda Škvorc.

VRGADINSKE UŽANCE

Pučka svečanost "Vrgadinske užance" svečano je proslavljen na blagdan sv. Joakima i Ane u četvrtak 26. srpnja na Vrgadi, najjužnijem naseljenom otoku zadarske nadbiskupije kojeg zimi nastanjuje 200, a ljeti višestruko toliko stanovnika. Joakim i Ana su zaštitnici baka i djedova, te su kao starija populacija marljivi vrgadinski župljenici, zaljubljenici u svoju tradiciju, drugu godinu zaredom uz taj blagdan domaćima i stranim gostima odlučili predstaviti običaje iz svoje drevne glagoljaške župe u kojoj se život, kao i u drugim mediteranskim mjestima, vodio na otvorenom. Razgovori i susreti odvijali su se na 'kuntratama', uskim kamenim uličicama od crkve, na trgu i mulu. Svečano misno slavlje predvodio je župnik Vrgade Andrzej Jan Stepien u zajedništvu s don Sylvestrom Troninom iz Czenstochowe, glavnog marijanskog svetišta poljskog naroda.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

(sv. Križ), Sv. Andrija, Sv. Nikola i Kći Marijine. Bratovštine nose naziv po oltarima posvećenima u župnoj crkvi i crkvi sv. Andrije iz 9. st. na mjesnom groblju. Misno slavlje služeno je na glavnom otočkom trgu na kojem su bili izvješeni i crkveni barjadi bratovština, stari prekrivači, zidni tapeti koje su pomorci donosili svojim ženama kući. Kao najvjrijedniju imovinu ukrašavale bi njima svoj otok za vrijeme procesija, uz Tijelovo – Božji dan i druge blagdane, pjevajući i moleći. Predstavljena je i vrgadinska nošnja iz kraja 19. st. koju je KUD obnovio originalnim načinom izrade kao prije, a obnavljuju svoje stare napjeve i glazbenu baštinu. Otočanke su plele 'na kanoću', prele, česljale vunu, vezle, kako su činile i u prošlosti na glavnom vrgadinskom trgu koji sad nosi naziv Hrvatskog viteza Elija Banova.

MOLITVENO - GLAZBENI SUSRET I SVJEDOČANSTVO ŽIVE VJERE TATJANE CAMERON TAJCI

„Ljudi su me gledali, željeli su biti kao ja. A ja sam osjećala neiskrenost. Nisam željela povesti tolike mlade u nešto što sam znala da je prazno. Da nije vječno. Da je samo trenutak. Bila sam izgubljena. Neki su mi govorili kako možeš biti nezahvalna, imaš sve. Što ti još treba u životu? A trebalo mi je manje. Trebala mi je tišina, Istina. Trebala mi je spoznaja da nisam sama. Da uspjeh, slava, novac i bilo kakava materijalna imovina nije ono zbog čega živimo“ dio je iz dirljivog svjedočanstva vjere Tatjane Cameron Tajči kojeg je, izazvavši suze i trnce prisutnima u dupkom ispunjenom svetištu sv. Šimuna u Zadru u nedjelju 12. kolovoza, izricala u molitvenom stavu poput obraćanja Gospodinu, laganom vlastitom pratnjom uz klavijature. Na vrhuncu karijere koja je euforično počela Tajčinom pobjedom na izboru za pjesmu Eurovizije u Zadru prije 20 godina, odlučila je sve napustiti otišavši u Ameriku. „Pjesme koje sam pjevala bile su jače od mene. Nisam znala tko sam. Nisam znala koji je moj smisao, moj put. Pjesme koje sam pjevala pružile su minute zabave, saživjela sam se s njima. I svaka je bila za 19-godišnjakinju obeshrabrujuća: Ti nemaš prava na mene, ti si ih imao stotine. Nemaš sretnih ljubavi. Nemaš snage da mi oprostiš. Don Juan i smokvica. Pjevala bih te pjesme i zamišljala da svatko ima nekog pokraj sebe tko ga voli, onakav kakav je. Bez šminke, bez narančaste haljinice, čak i bez pjesme. Netko kome je on sve“ emotivno je izricala Tajči žećeći povratak u Božji zagrljaj. U Americi su joj pomogle karmeličanke i počeo je njen intenzivni put iskustva živog Boga. Shvatila je da je Bog živ, prepoznaje ga u susretu s čovjekom i daru života. „Sadašnji trenutak je jedini koji imamo. Najteže je shvatiti što je Bog želio reći kad je rekao 'Ja jesam'. Ne ja ću biti, ja sam bio, nego, Ja jesam“ istaknula je. Tijekom večeri govorila je o ljubavi prema obitelji i Hrvatskoj koju promovira

Povezanost Užanci i zahvalnog slavlja u čast Gospinih roditelja spomen je na veliku i važnu baštinu koju nam namriješe naši braća i sestre, rekao je župnik Stepien, istakнуvši da nam ta za našu sadašnjost i budućnost obvezujuća baština treba otkriti i svjedočiti pravu istinu o onome što se dogodilo našim precima. "Njihova dobra djela, njihovu životnu mudrost i pouzdanje u Boga ne smijemo zaboravljati. Vjerno se držimo njihova zavjeta, da u nama ostane njihova loza, da se ne izbriše njihov ponos. Da njihovo ime živi u svim pokoljenjima a njihovu mudrost da objavljaju narodi" poručio je don Andrzej, potakнуvši sve na zajedništvo i solidarnost. Ono je potvrđeno i u ostvarenju Vrgadinskih užanci u čemu su se angažirali župljanka Vilma Milet, KUD 'Skuti materini' i pet vrgadinskih bratovština: Gospe od Zdravlja, Duše u čistilištu

i u Americi, a u koju se u početku nije vraćala zbog straha. Kad se potpuno predala Bogu, susrela je svog muža, producenta Matthewa Camerona, koji organizira koncerne duhovne glazbe s kojima su prošli cijelu Ameriku. Ovog proljeća održali su 900. koncert pod nazivom 'Vjerujem'. Turneju pod nazivom 'Žeđam' imaju u korizmi, u Došašcu 'Emanuel – Gospodin s nama', a u svibnju 'Neka mi bude' tematski vezan uz život Marije. Ksenija Abramović, direktorica galerije Laudato, Tajčin nastup nazvala je svjedočanstvom obraćenja, ljubavi Boga u pjesmi i molitvi, duhovnom obnovom o prolaznosti slave ovog svijeta, predanju Božjoj milosti i njegovom vodstvu, vjeri i obitelji. „Tajči i organizatorica događaja Abramović navijestile su Evandelje na genijalan, ženski način. Mir srca je srce mira. Hvala što su nam podarili dar srca koje će biti srce mira“ rekao je mons. Puljić zahvalivši Tajči na hrabrom svjedočenju ususret Godini vjere. Nakon koncerta kod Trga pet bunara u domaćinstvu konobre Skoblar Tajči i sastav 'Apostoli mira' s kojima je nastupila u svetištu pjevali su do dugo u noć, privlačeći pažnju prolaznika i turista koji su je slušali i u svetištu sv. Šime.

VELIKA GOSPA U SVETIŠTU GOSPE MASLINSKE

„Marija nije izmišljena utjeha. Ona je stvarno darovana nada. U nju su položena silna nebeska obećanja i ostvarene Božje nakane“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi koncelebriranog misnog slavlja koje je na svetkovinu Velike Gospe u srijedu 15. kolovoza predvodio u svetištu Gospe Maslinske na Belafuži u Zadru. Velika Gospa je blagdan dogme da je Marija dušom i tijelom po završetku svog zemaljskog života uznesena u društvo svom uskrsnulom Sinu Isusu Kristu. To je završnica njenog Bogu predanog života. „Marija na nebo uznesena nije nas napustila i ostavila same. Dapače, postala je srce Crkve na zemlji i nastavila s neba svoj materinski zagovor za sve koji se oko nje okupljaju, s pouzdanjem joj se mole i ustrajno časte... Sačuvala je brojne obitelji od propasti, utješila nemoćne i bolesne.

„Mnogi su naši slavni vladari i velikani zasjali kao izvrsna Marijina djeca: Zvonimir, Zrinski, Jelena je u Solinu dala izgraditi crkvu na čast Mariji, prasvetiše Gospe od Otoka. Marija je bdjela i čuvala naš narod, zaustavila strana osvajanja. Naša prošlost je prožeta marijanskim duhom i njenom pobožnošću. Dan bez zore i proljeće bez cvijeća, sudska bez nade i Crkva bez Marije, majke - sve bi izgledalo kao osušena vegetacija, kao pustinja bez izvora, otok bez života“ rekao je mons. Puljić. Povjeravajući odvjetnici Hrvatske našu sadašnjost i budućnost, nadbiskup je molio da nam Marija, koja osjeća opasnost apokaliptičke nemani, pomogne dostoјno živjeti pradjedovski zavjet vjere te neka učini da se sveti znakovi i simboli s molitvom ponovno usele u naše domove.

VELIKA GOSPA U ŠKABRNJI

Velika Gospa u srijedu 15. kolovoza tradicionalno je svečano proslavljenja u župi Uznesenja BDM u Škabrnji koncelebriranim slavlјem koje je u župnoj crkvi predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić, potom i procesiju s Gospinim kipom kroz to mjesto, jednom od simbola hrvatskog stradanja u Domovinskom ratu. „Hodočašćem u Škabrnju zahvaljujemo Gosi za sve što je učinila Zadarskoj nadbiskupiji u tisućljetnoj povijesti, osobito u obrani pred okrutnom agresijom prije dvadeset godina kad smo bili odsječeni od svijeta i prepušteni nemilosti granata četničkih odreda koji su nas napadali sa svih strana. A mi smo proživljavali pravu kalvarijsku dramu. No, nismo se predavalni ni gubili nadu. Vapili smo i molili, vjerovali Gospodinu. S krunicom smo se borili protiv zla, mržnje i uništavanja. Biskupi i svećenici, redovnice i redovnici, umjetnici i pjesnici, političari i kulturni djelatnici. Baš svatko je htio dati osobni obol miru i zaustavljanju razaranja“ istaknuo je mons. Puljić, dodavši da su se Gospinim zagovorom dogodila čudesa koje se ljudskom logikom ne mogu protumačiti. Slobodna Hrvatska je čudo jer je nisu htjele Europa, Amerika ni Ujedinjeni narodi. Nadbiskup je istaknuo i čudo solidarnosti naših ljudi, osobito iz inozemstva. „To nikako ne možemo i ne smijemo zaboraviti. Opisani zmaj iz Otkrivenja ničeg se toliko ne boji, koliko udružene braće i sestara u vjeri koji zajedno mole. Tamo gdje se Kristovom snagom i Marijinom zaštitom bratska srca slože, zmaj ne može slavit; njemu mjesta тамо nema“ poručio je mons. Puljić, upitavši koliko je puta ta opaka neman iz Otkrivenja pokazala svoje rušilačke namjere, osobito u 20. st., po zloglasnim ideologijama nacizma, fašizma i komunizma. „Kao što smo u teškim danima agresije snagu nalazili oko Marijinih svetišta, tako i danas hrlimo njoj i usrdno je molimo. Bog je već na početku povijesti najavio lik Žene pobjednice i u njene ruke stavio nadu ljudi. Marija je zvijezda naše povijesti i ufanje naše budućnosti“ istaknuo je mons. Puljić.

BLAGDAN GLAVOSJEKA IVANA KRSTITELJA U MEDVIĐI

„Narodu bukovačkog kraja je potrebna Božja ljubav i briga ljudi. Želimo pokazati da niste osamljeni i da niste ostavljeni. Crkva, koliko god bi još trebala više činiti za vas, pokazuje da niste prepušteni sami sebi“ poručio je don Andelko Buljat, dekan dekanata Zadar-Zapad u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je predvodio na blagdan Glavosjeka Ivana Krstitelja u srijedu 29. kolovoza za vanjskim oltarom ispred župne crkve u Medviđi. Misa je služena za sve stradale iz Medvide koja je tijekom povijesti bila meta osvajača. „Ivanove propovijedi su bile britke, posjećene, snažne poput groma, ne poznajući vrludanja lijevo ni desno. Mi smo skloni, u politici, ekonomiji pa i u duhovnim dimenzijama, vrludanju lijevo i desno. Pripraviti put Gospodinu, popraviti staze, vrijedi za sve i uvijek. Ne samo za ono vrijeme, nego i za nas danas. Postali smo uskogrudni. Prijе rata smo bili više okrenuti jedni drugima. Mislili smo da će nas Hrvate Domovinski rat više zbližiti. No politika nas je podijelila. Jedini Isus Krist nas može ujediniti“ rekao je don Andelko, upitavši nema li i danas ljudi, nažalost kršćana, koji prevarom oštete bližnjega kao carinici u vrijeme Ivana: „Zar nema i danas ljudi spremnih učiniti nasilje bližnjemu, kao nekoć surovi vojnici? Zar nema i danas ljudi koji su gluhi na nevolje bližnjega, onih koji žive nemoralno poput Heroda, koji razaraju tuđi brak i obiteljsku sreću? Zato nije čudo da je svaki treći brak u Hrvatskoj rastavljen. Nema li i danas onih koji zavode mlade i odvode ih u propast. Mladi za vrijeme nastave odlaze u kockarnice. Trguje se s ljudskim organima i ljudima - prodaju se i kupuju sportaši, kao nekad u robovlasničkom sistemu. Mnogo je roblje našeg vremena u tuđim rukama. Na sve te pojave u svom vremenu upirao je sv. Ivan. Kraljevstvo Božje je sila za koju se čovjek mora opredijeliti, za ili protiv“ naglasio je don Andelko. Župnik Medviđe Krešo Ćirak najavio je i djelovanje Odbora uz početak obnove crkve sv. Ivana Krstitelja iz 13. st., oštećene u Domovinskom ratu. Taj spomenik kulture počeo se obnavljati sredstvima Ministarstva kulture RH, a na groblju oko crkve je puno stećaka sa znakom križa. Crkva je imala ekumensku ulogu u susretima katolika i pravoslavnih na tom području, te ima dva oltara „katolički“ i „pravoslavni“. U misi je sudjelovao i benkovački gradonačelnik i saborski zastupnik Branko Kutija koji je rekao da će se do Uskrsa u još 12 naselja u okolini Benkovca postaviti spomen obilježje s imenima ubijenih, kako je to učinjeno i na spomen obilježju s križem gdje su na 17 kamenih ploča upisana imena ubijenih Medviđana.

BLAGDAN KRALJICE MIRA U ZEMUNIKU

„Premda je mir Božji dar, čovjek je suodgovoran za njegovo ostvarenje. Nakon tolikih suludih i beskorisnih razaranja, osobito u 20. st., bilo bi vrijeme konačno spoznati kako ratovi ne služe dobru ljudske zajednice, nasilje vrijeda i razara te kako rane koje rat otvara dugo krvare i pogoršavaju i onako jadno stanje u društvu“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi koncelebriranog misnog slavlja koje je na blagdan Kraljice Mira u srijedu 22. kolovoza predvodio u župi Kraljice mira – Kraljice Hrvata u Donjem Zemuniku. Nadbiskup je podsjetio na prvo obraćanje bl. Ivana Pavla II. o temi mira, kad je papa rekao: 'Iz ruku svog predšasnika uzimam hodočasnički štap mira i s vama sam na putu s Evangeljem mira'. „Mir je krhkta stvarnost, a nepravde je na svakom koraku u izobilju, te se bl. Ivan Pavao II. kao pravi vizionar nije umarao pozivati ljude da svoje oči napune vizijama mira; da govore jezikom mira i čine mirotvorne geste, u obitelji, na radnom mjestu i u politici. Mir je nazivao Božjim darom, blagoslovljениm i najslađim između zemaljskih dobara; nečim što se najviše može poželjeti i najboljim što se može naći“ rekao je mons. Puljić, dodavši da je onda razumljivo zašto Mariju, koja je rodila Kneza mira, nazivamo Kraljicom mira. Ona je ne samo pomoćnica kršćana, nego kraljica anđela, proroka, apostola i mučenika. Budući da je rodila Sina Božjeg kojeg prorok Izaija naziva Knezom mironosnim, vjernici su je od davnina štovali kao Kraljicu mira. Naš se narod njoj utječe i kao Kraljici Hrvata, te joj zahvaljuje za majčinsku brigu koju je pokazivala tijekom naše povijesti. Nadbiskup Puljić je rekao kako je tijekom stradanja u Prvom svjetskom ratu papa Benedikt XV. 1917. g. odredio da se u Gospine litanije uvrsti zaziv 'Kraljice mira, moli za nas'. Tragom obilježavanja pedesete obljetnice otvorenja Drugog Vatikanskog sabora, na kojem su usvojeni brojni dokumenti, mons. Puljić je istaknuo da su koncilski oci na Saboru među pet gorućih problema uvrstili temu promicanja mira. To je bio razlog što je 1968. g. papa Pavao VI. uveo 'Svjetski dan mira' koji se svake godine slavi na Novu Godinu. Marija, obdarena mirom, najveća je novost pod suncem koja nas štiti svojim majčinskim zagovorom i dobročinstvima, moli za grešnike i potrebe Crkve. „Hrvati se ubrajaju među kršćanske narode koji osobito štuju Mariju. No, Gospu treba ne samo štovati i diviti se njenom odabranju i suradnji u djelu spasenja. Nju treba i nasljeđovati u njenoj vjeri, molitvi, poniznosti i poslušnosti“ zaključio je nadbiskup Puljić.

36. KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

Važno je rasti u osobnom posvećenju da bismo i drugima pomagali da to čine, istaknuo je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi misnog slavlja kojim je počeo 36. katehetski dan Zadarske nadbiskupije u srijedu 5. rujna u pastoralnom centru Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru. Rasti u toj spoznaji omogućuje taj susret koji je okupio sav dijecezanski kler, redovništvo i vjeroučitelje, te im je nadbiskup poručio: „Svećenici i katehete su učitelji svojih učenika i vjernika. Ali, zajedno s njima su i učenici zajedničkog Učitelja. Sveti Red, po kojem smo postali djelitelji svetih tajni i mandat vjeroučiteljskog poslanja imaju za cilj posvećenje nas samih i stvaranje uvjeta za posvećenje naroda Božjeg. Naša služba je spasonosna i plodonosna za nas i za druge. Jer služba i duhovni život uzajamno se prožimaju. Pastoralna i katehetska služba daju poticaj za osobno posvećenje, a duhovni napredak doprinosi kvaliteti pastoralnog i katehetskog djelovanja. Nepojmljiva je svećenička i katehetska duhovnost koja ne bi vodila računa o službi, i nezamisliva je svećenička i katehetska služba koja ne bi vodila brigu o duhovnosti. Duhovnost se utjelovljuje u službi, a služba postaje sastavnim i bitnim dijelom duhovnosti. Vršenjem svoje službe ostvarujemo svoje posvećenje. A posvećenjem usred apostolata i po apostolatu ispunjavamo svoje pastoralno poslanje“. Ideal dobrog i izvrsnog misnika i katehete, učitelja vjere, često je nedostizan svećeniku i vjeroučitelju, rekao je nadbiskup, no i oni koji govore i oni koji slušaju su učenici u školi jedinog Učitelja. Znamo li poput Isusa tražiti samotna mjesta gdje ćemo lakše čuti Božji govor koji će nam pomoći da kao učitelji vjere u datim okolnostima pružimo odgovoran odgovor, svojim naučavanjem i ponašanjem; riječu i znanjem, svojim stavom i djelom, upitao je mons. Puljić. U uvodnoj riječi radnog dijela nadbiskup je podsjetio na misao duhovnih pisaca da su katehete i teolozi ljudi koji prvenstveno govore s Bogom, a ne o Bogu. „Dobro je imati u vidu tu distinkciju, osobito danas kad se definiciju teologije svodi uglavnom na frazu znanosti koja nas uči o Bogu. To 'o' često pojmovno osiromašuje, a ponekad i zamagljuje druge bitne elemente teologije. U tom kontekstu, tko će reći da je Majka Tereza bila dobra teologinja; ili seoski župnik sv. Ivan Arški koji je jedva završio studij, govoriti da je bio suptilan teolog“ upozorio je mons. Puljić, istaknuvši misao askete i monaha Evagrije Pontika iz 4. st.: 'Ako si teolog, zaista ćeš moliti; a ako moliš, uistinu si teolog'. Postoji nekoliko vidika teologije, rekao je nadbiskup: 'sjedeća' koja se stvara za stolom i ispisuje u knjigama (znanstvena); 'stojeća' koja je izriče u liturgijskom slavlju (molitvena); 'klečeća' koja se oblikuje u 'kontemplativnom dijalogu' (kontemplativna; daleko od svijeta) i 'aktivna-djelujuća' teologija koja se dokazuje u konkretnoj brizi za čovjeka i Božja stvorenja. Ti vidici teologije prisutni su i u Lukinom izvješću o Isusovom boravku u Kafarnaumu navještenom u misi Katehetskog dana: aktivnost izgona nečistog duha, odstranjenje ognjice, spremnost poći i u druge gradove, povlačenje na samotna mjesta radi molitve i kontemplacije. „Katehetski dan je prožet tom komplementarnošću: od duhovnog susreta i sakramentalnog razgovora s Bogom u euharistiji, do zajedničkog razgovora o Богу и njegovom daru vjere koji smo po službi i poslanju zaduženi otkrivati, prenositi i učvršćivati, kod sebe i kod drugih koji su nam povjereni. Budući da su osobni rast u vjeri i duhovnost s našom službom usko povezani i umreženi, ne prestajemo moliti Gospodina da blagoslivlje našu službu te po njoj ostvaruje naše posvećenje i posvećenje ljudi i svijeta“ zaključio je mons. Puljić.

Prigodnu riječ uputio je i mr. don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetetskog ureda Zadarske nadbiskupije. Ususret Godini vjere vjeroučitelji su razmatrali mnoga pitanja u radionicama o temama: Vjera kao dar/milost i vjera kao čovjekov odgovor (1), Središnji elementi vjere (2), Problem i prednosti u današnjem načinu prenošenja vjere (3), Nova evangelizacija (4), Vjera – podrazumijevajuća pretpostavka za suživot ili zapreka (5), Autentično i obnovljeno obraćenje Gospodinu (6).

Teme i pitanja razmatrana u radionicama su sljedeća: 1. Krepost vjere razumijemo ponajprije kao nezasluženi Božji dar. Ali, vjera je i čovjekov odgovor Bogu na njegovu ljubav. U čemu bi se i kroz što trebala konkretizirati vjera kao čovjekov odgovor Bogu? 2. U navještaju i katehezi različiti su naglasci na različitim elementima kršćanske vjere.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Koji bi elementi vjere trebali zauzimati središnje mjesto u navještaju u današnjem svijetu i vremenu? 3. Činimo li dovoljno za prenošenje vjere danas? Ako činimo, kroz koje je oblike i kako prenosimo? Ako ne činimo, koji su razlozi tome? 4. Evangelizacija – naviještanje Isusove Radosne vijesti. Koji su oblici naviještanja Isusove Radosne vijesti prisutni? Na koji način danas djelotvorno naviještati? 5. Društvo u kojem živimo obilježeno je ambivalentnim odnosom prema vjeri i vjernicima. S jedne se strane naglašava važnost vjere, odgoja u vjeri, koji je zapravo i odgoj za vrednote, kršćanski korijeni našeg društva. S druge strane, nastoji se umanjiti utjecaj vjere i vjerskog u javnom životu i vjernike se prikazuju kao čudne ljude, čudnog ponašanja. Na koji način danas pomiriti te dvije stvarnosti i pokazati da vjera može oblikovati čovjekov život id a može pridonijeti suživotu i moralnoj izgradnji društva? 6. Papa Benedikt XVI. poziva u svom pismu 'Vrata vjere' na autentično i obnovljeno obraćenje Gospodinu. Što bi to autentično i obnovljeno obraćenje Gospodinu konkretno podrazumijevalo s obzirom na život i svjedočenje Crkve u Hrvata?

IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

POČELA NOVA ŠKOLSKA GODINA 2012./2013.

Duhovna obnova za profesore i djelatnike Škole

Već godinama, tradicionalno, na početku svake školske godine organizira se duhovna obnova za profesore i djelatnike Klasične gimnazije. Naime, potrebno je što bolje i kvalitetnije spremiti se za ono što ih čeka: za sve napore i izazove koji su pred njima i pred školskom godinom koju započinju nakon ljetne stanke. Potrebno je malo biti u tišini i meditaciji, u razgovoru sa samim sobom, s kolegom, ali nadasve – s Bogom. Pod vodstvom oca biskupa Ratka Perića i ravnatelja Gimnazije mons. Jose Kokića zaputili su se na otok Ugljan u Samostan sv. Jeronima gdje su ih ljubazno dočekale časne sestre Kćeri Milosrđa.

Stari samostan, koji je sada lijepo obnovljen, okružen morem i borovima, maslinama smokvama i lozom bio je njihov dom ta tri dana od četvrtka 23. kolovoza do subote 25. kolovoza. Već prvu večer otac biskup potaknuo je nazočne na razmišljanje usporedbom između životinje i čovjeka. Postoji preko milijun i tristo tisuća različitih životinjskih vrsta i sve se one jako brzo osamostaljuju za uspješan život, a čovjek kao vrhunac evolucije i stvaralaštva doživjava neuspjeh jer treba više od dvadeset godina kako bi se osamostalio. Zašto? Zbog čega smo mi ovakvi? Nakon postavljenog pitanja uslijedilo je razmišljanje pa iznošenje osobnih stavova, a otac biskup zaključio je kako je „čovjek svjestan samog sebe, tj. ima spoznaju samog sebe: počinje kao tijelo koje je završeno, ali duh je tabula rasa jer u njemu „ja moram probuditi potenciju svoje svijesti i svoje savjesti“. Nadalje, važna je i sloboda koju je Bog darovao čovjeku i time je se potpuno odrekao. Naš slobodan izbor dokaz je kako čovjek nije dovršeno biće kao životinja, a mi ljudi slobodu ostvarujemo kad činimo dobro, a ne zlo!“

Petak, sljedeći dan duhovne obnove započeo je zajedničkom molitvom, meditacijom i pjesmom u samostanskoj kapeli, a potom su uslijedila nova predavanja, tj. razmišljanja i razgovori na osnovi četiri odlomka iz Lukina evanđelja. Pred profesorima su bili tekstovi s ponuđenim pitanjima na koja su tražili odgovore i potom raspravljali. Prvi tekst bijaše o farizeju i cariniku, drugi o množenju rada, treći o služenju Bogu i bogatstvu, a četvrti o bogatašu i Lazaru – od najlakseg do najtežeg. Bilo je zanimljivo produbiti poznate biblijske tekstove, pronaći u njima nove misli i pouke. Na kraju je otac nadbiskup za svaki tekst istaknuo osnovnu pouku. Farizej iz prvog odlomka otisao je „neopravdan“ jer se usporedio s carinikom, a ne s Bogom! Prispodobu o množenju rada (talenata) otac biskup iskoristio je kako bi istakao misao: „Ja sam profesor – dar Školi, ne za svoju promociju nego za boljitet Škole – da ona bude najbolja, najpoznatija, najcijenjenija. Naš je poziv talent – dar! Meni je dan dar kako bih ja s talentom mogao raditi i umnažati ga, prenositi ga učenicima.“ U odlomku o Bogu i bogatstvu važno je istaknuti kako ponekad i prolazne stvari (propadljive, materijalne) mogu poslužiti stjecanju vječnog bogatstva, tj. kraljevstva Božjeg, npr. kroz materijalnu pomoć potrebitima, ali uvijek samo pošteno jer je to načelo „sinova svjetlosti“. Bogataš i Lazar – primjeri su kakvi nas i danas okružuju, i mi smo ponekad Lazari, a ponekad bogataši.

Tijekom duhovne obnove svaki se dan slavila sv. Misa, a slobodno vrijeme profesori su provodili u druženju, razgovoru i šetnji da bi se osvježeni i obnovljena duha, zahvalni sestrama Kćeri Milosrđa na gospodarstvu, nakon tri dana na Ugljanu vratili svojim svagdašnjim obvezama u nestrpljivom iščekivanju nove školske godine.

Škola 21. stoljeća

Tehnička opremljenost Klasične gimnazije Ivana Pavla II. u Zadru i do sada je bila na visokom nivou, često iznad pedagoških standarda hrvatskih škola. U njoj znaju da su to preduvjeti kvalitetne škole 21. stoljeća koja u svojim odgojno-obrazovnim ciljevima ima odrednice: prihvatljivost, atraktivnost i zahtjevnost, kako za učenike, tako i za nastavnike. Početkom prošle školske godine započeo je CARNetov projekt e-Dnevnik tj. vođenje razredne knjige u elektroničkom obliku. U pilot fazu ovog projekta bile su uključene tri srednje škole u RH, među kojima i Medicinska škola Ante Kuzmanića iz Zadra. Što znači e-dnevnik? Znači da nastavnici ulaze u razred s „tablet“ računalima, putem kojih pristupaju Web aplikaciji „e-Dnevnik“ u koju upisuju nastavne sate, izostanke, ocjene i sve ostalo vezano uz nastavni proces.

Odlukom ravnatelja mons. Jose Kokića od ove školske godine 2012./2013. i Klasična je postala dio obitelji e-Dnevnika. Primjenom i uključenjem u ovaj projekt, nakon Medicinske škole, Klasična postaje druga škola u Županiji koja se uključila u sustav moderne zamjene klasičnih papirnih dnevnika novim načinom organiziranja nastave na bazi najnovijih informatičkih i komunikacijskih dostignuća. Da bi se stvorili uvjeti za sustav e-Dnevnika trebalo je izvršiti niz predradnji. Škola je spojena optičkim kablom na CARNet mrežu stalnom vezom, cijela zgrada pokrivena je bežičnom mrežom (wireless), nabavljen je određeni broj iPad-ova... Radi uključenja u sustav e-Dnevnika svi profesori su prošli edukaciju koju su vodili predstavnici Apple-a i CARNet-a. U tu svrhu organiziran je i seminar za profesore Škole o načinu primjene nove aplikacije "E-dnevnik". Seminar su proveli stručnjaci iz državne informatičke institucije CARNet. Ovom modernizacijom nastave – ističu u Školi – žele najnovija tehnološka dostignuća primijeniti u praksi, a organizaciju nastave približiti svjetskim standardima. Osim toga, svjesni su velike prednosti primjene e-dnevnika jer se u proces nastave putem Interneta aktivno uključuju svi: profesori, učenici i roditelji.

Zaziv Duha Svetoga na početku školske godine

Vrijednost katoličke škole i prepoznavanje njene posebnosti, duhovnog bogatstva i poticajnog okruženja za rast mladih ljudi ogleda se, među ostalim, na početku svake školske godine, okupljanjem roditelja, učenika, profesora, djelatnika, sjemeništaraca i njihovih poglavara u katedrali sv. Stošije slavljenjem sv. Mise i zazivom Duha Svetoga. Iz godinu u godinu učenici s nestrpljenjem čekaju „još jedan školski hod susreta s novim i poznatim licima“ ali i nadbiskupovu poruku koji je ovoga 3. rujna osobito pozdravio učenike prvoga razreda, a svima na „novom“ početku, s povjerenjem poručio: Mladost je doba traženja i predstavlja u zajednici one idealne oblike života u kojima Crkva vidi obnoviteljsku snagu rasta i pomlađivanja, svoju budućnost. Naglasio je kako Crkva o djeci i mladima, koji su usmjereni prema rastu i napretku u svakom pogledu, razmišlja s povjerenjem i nadom. Neka i Misa uz početak školske godine – rekao je – bude zalog i blagoslov toga napretka. Na nadu i optimizam te na ljubav prema Bogu i čovjeku pozvao je na početku misnog slavlja i mons. Joso Kokić, ravnatelj Gimnazije. U propovijedi tijekom misnog slavlja nadbiskup mons. Želimir Puljić je podsjetio kako je ovih dana, pred početak školske godine, uputio pismo u kojemu potiče roditelje i odgojitelje da slijede primjer Grgura Velikog i svojoj djeci objašnjavaju kako i koliko je važno imati sklad duše i tijela, molitve i rada. Pozvao ih je da nađu vremena kada će se naći zajedno, kada poči zajedno na šetnju, hodočašće ...

Pozvani su – istaknuo je nazočnim učenicima nadbiskup – zajedno s vama sjesti i razgovarati o važnim pitanjima i problemima koja vas muče. Neka se u vašoj obitelji ostvaruje klima povjerenja i susreta. Dok su s neskrivenom pozornošću pratili homiliju učenici su mogli čuti i sljedeće nadbiskupove pastirske riječi: „Posebno sam potaknuo roditelje da ne zaborave brigu o vašim dušama. To se postiže osobnom i zajedničkom molitvom. Učitelje, vjeroučitelje i odgojitelje sam potaknuo neka u svom odgojno-obrazovnom radu surađuju s vašim roditeljima. Crkva neumorno ističe važnost odgoja i obrazovanja i podržava odgojne programe i zadatke te smatra kako su roditelji, učitelji i odgojitelji presudni čimbenici u formiranju stavova i uvjerenja današnje djece i mладих. Oni su vaši živi uzori i nezamjenjiva škola života“ – kazao je na kraju propovijedi mons. Puljić poželjevši svima uspjeh i potakнуvši ih da se, osim na primjeru svetaca, u svom radu i poticajima stvaralaštva nadahnjuju i na primjerima sportaša, poput Sandre Perković koja je sa svojim trenerom po osvajanju Olimpijske medalje ponizno izjavila: “Uspjeli smo ponajviše zahvaljujući Bogu! Ništa od ovoga ne bismo uspjeli bez Božje pomoći!” Zamolio je Gospodina da ih trajno prati svojom pomoći kako bi ostvarili životni sklad započet na krštenju te da blagoslovi njihov trud i nastojanje kroz ovu školsku godinu i ubuduće.

IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"

KOLONIJE SJEMENIŠTARACA NA ISTU

U predvečerje nedjelje 08. srpnja sjemeništarci su pošli na svoje godišnje kolonije na otok Ist, u pravnji o. Duhovnika. Dolaskom na otok srdačno ih je dočekao o. Rektor, ujedno župnik Ista, zajedno sa trojicom sjemeništaraca koji su ranije otišli kako bi spremili sve što je potrebno da bi naše kolonije protekle u što boljem redu, od soba do žlice. Hvala im na tome. Tih tjedan dana proveli smo zajedno nastojeći se odmoriti fizički, ali obogaćujući se duhovno. na našem odmoru nije nam nedostajalo ni molitve. Jutro smo započinjali sv. Misom zajedno s pukom Ista. Nakon doručka bi iskoristavali manje vrućine kako bismo se mogli osvježiti prije popodnevnih vrućina, koje smo nakon ručka provodili tražeći hladovinu u svojim sobama ili igrajući razne igre u hladovinama oko kuće, čekajući da vrućina malo splasne kako bismo se otišli okupati. Poslije večere uslijedila bi opet duhovna okrepa uz molitvu krunice ili Večernje u dvorištu župnog stana. Potom bi uslijedila večernja šetnja mjestom i upoznavanje otoka te učenjem glagoljice, a dan bi zaključili povečerjem i počinkom. Tako smo provodili naših tjedan dana na odmoru koji je bio prepuno novih duhovnih i intelektualnih iskustava

KOLONIJE SJEMENIŠTARACA IZ TRAVNIKA U ZADRU

Ovoga ljeta naše sjemenište imalo je čast ugostiti sjemeništarce s njihovim odgojiteljima iz sjemeništa „Petar Barbarić“ iz Travnika. Vjerujemo da su zadovoljni našom gostoljubljivošću i domaćinstvom. Nastojali smo ih upoznati sa svim ljepotama i čarima koje krije naš Grad i naša Nadbiskupija. Svakidi dan nastojali smo zajednički iskoristiti u molitvi, upoznavanju znamenitosti Zadra i okoline i kupanju, ali i u međusobnom druženju, upoznavanju i razmjeni iskustava. Ovakvi susreti su prava prilika za stvaranje novih poznanstava, ali i za naše ljudsko izgrađivanje. Nadam se da je našim prijateljima Zadar ostao u lijepom sjećanju i da će nam se i dogodine vratiti.

VISOKA TEOLOŠKO-KATEHETSKA ŠKOLA

U PROCESU UKLJUČENJA U SVEUČILIŠTE U ZADRU

1. Narav i svrha

Nakon Drugog vatikanskog koncila u Crkvi se osjeća sve veća potreba i zanimanje vjernika laika i redovnika za teološkom naobrazbom u svrhu obogaćenja kršćanskog života, spremnosti obrazložiti vlastitu vjeru, plodnijeg vršenja vlastitog apostolata i suradnje s crkvenim službenicima u sebi svojstvenom poslanju.

U tu svrhu se osnivaju visoka katehetska učilišta čije djelovanje reguliraju dva dokumenta Kongregacije za katolički odgoj: Tumačenja (Nota illustrativa) od 10. travnja 1986. te Odredbe za visoka katehetska učilišta (Normativa per l'Istituto Superiore di Scienze Religiose) od 12. svibnja 1987. godine.

Nakon dvadeset godina Kongregacija za katolički odgoj izdaje novi dokument, Naputak o visokim katehetskim učilištima (institutima), kojim želi odgovoriti na nova pitanja pastoralnog karaktera, razvoj civilnog zakonodavstva kojim se uređuje visoko obrazovanje s kojim crkvene akademske ustanove trebaju biti u interakciji.

Za razliku od studija teologije koji nudi cjelovito i sveobuhvatno znanje čitave teologije i prvenstveno je namijenjen onima koji se pripremaju za svećeništvo ili onima koji žele produbiti različita područja teološke specijalizacije i dati svoj izvorni znanstveni doprinos, studij katehetskih znanosti ide u drugom pravcu.¹

„Visoko katehetsko učilište, međutim, želi pružiti spoznaje o glavnim sastavnicama teologije i njezinim nezaobilaznim filozofskim i komplementarnim pretpostavkama, preuzetima iz humanističkih znanosti. Svrha toga smjera studija, da budemo malo određeniji, jest promicati katehetsku naobrazbu laika i posvećenih osoba, kako bi svjesnije i aktivnije sudjelovali u zadaćama evangelizacije u današnjem svijetu, zalažeći se također da oni obavljaju profesionalne poslove u Crkvi i u društvo unose kršćanske vrijednosti, da pripremaju kandidate za različite laičke službe i crkvene službe te porade na izobrazbi vjeroučitelja u školama svih stupnjeva i smjerova, izuzev ustanova sveučilišne razine.“

VKU, zajedno s teologijom, pruža još jednu mogućnost sudjelovanja u naporu oko produbljivanja istine, u svrhu praćenja rasta u vjeri pojedinih osoba i cijele zajednice. Studij i nastava katehetskih znanosti pružaju elemente nužne za razradu sinteze vjere i kulture u posebnim okolnostima u kojima žive mjesne Crkve. Riječ je o perspektivi kojom se izlazi ususret potrebama crkvenog služenja u konkretnim prilikama vremena i mjesta. Ta učilišta, zato, primjenjuju posebne znanstvene i pedagoške metode te nastoje oko stjecanja novih znanja i primjene didaktičkih pomagala, različitih od onih koje zahtijevaju teološki fakulteti.“²

2. Kratka povijest teološkog studija i VTKŠ-e

Bogata tradicija visokog školstva u Zadru seže u davno 14. stoljeće kada je osnovano dominikansko „generalno učilište“ (studium generale), koje se nastavlja na ranije uspostavljene samostanske i katedralne škole, poglavito benediktinskog i franjevačkoga reda. 1553. godine isto sveučilište, pod nazivom Universitas Jadertina kao povlašteno sveučilište, ima pravo dodjeljivati najviše akademske naslove. U vrijeme francuske okupacije Dalmacije 1807. sveučilište je ukinuto. Neprekinuti kontinuitet visokog školstva u Zadru nastavlja teološki studij sve do sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća. Visoka bogoslovna škola koju je osnovao zadarski nadbiskup Mate Garković 1959. prestala je s radom 1970. godine. Nakon dvadeset

¹ Usp. KONGREGACIJA ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Naputak o visokim katehetskim učilištima (institutima)*, (28. VI. 2008.), br. 1-2, u: *Dokumenti*, Zagreb, 2009.

² Isto, br. 3-4

IZ ŽIVOTA VTKŠ

i dvije godine, u demokratskim uvjetima obnovljene hrvatske državnosti, a radi školovanja vjeroučitelja i katoličkih vjernika laika i redovnika, mons. Marijan Oblak osniva Visoku teološko-katehetsku školu 1992. Kongregacija za katolički odgoj istu akademski ustanavljuje 2002. godine i stavlja je pod pokroviteljstvo KBF-a Sveučilišta u Zagrebu.

3. Uključenje VTKŠ-e u Sveučilište u Zadru kroz otvaranje Teološko-katehetskog odijela

Spomenuti Naputak Kongregacije za katolički odgoj iz 2008. godine zahtijeva tješnju, institucionalnu povezanost između VTKŠ-e i Katoličkog bogoslovnog fakulteta. Dokida se pokroviteljstvo (sponzorstvo) i traži povezanost (afilijacija) s KBF-om. Dosadašnje pokroviteljstvo KBF-a Sveučilišta u Zagrebu nad VTKŠ-om odnosilo se samo na crkveno područje, ali ne i na civilno, te budući da ne možemo očekivati institucionalnu povezanost sa KBF-om u Zagrebu, započeli smo postupak uključenja VTKŠ-e u sastav Sveučilišta u Zadru kroz otvaranje Teološko-katehetskog odijela. Isto tako bismo zadržali pokroviteljstvo KBF-a na crkvenom području koje garantira priznanje programa i sposobljenost nastavnog kadra pred crkvenim vlastima.

Uključenjem u Sveučilište u Zadru stručni studij postao bi sveučilišni, a svi naši studenti imali bi sva studentska prava.

Prema Naputku Kongregacije za katolički odgoj potrebno je izvršiti reformu studija i uskladiti ga prema bolonjskom sustavu. Naime, od dosadašnjeg četverogodišnjeg studija kojim se stjecao akademski naslov diplomiranog katehete, prelazi se na trogodišnji preddiplomski i dvogodišnji diplomski studij nakon kojih se stjeće naslov prvostupnika religijske pedagogije i katehetike odnosno magistra religijske pedagogije i katehetike. Posebnu priliku za uspješno i korisno djelovanje našega Odjela, kako za Crkvu tako i za društvo, vidimo u mogućem formiraju dvopredmetnih studija, za koje Sveučilište u Zadru ima izvanredne uvijete.

U svrhu ostvarenja gore navedenog, nadbiskup mons. dr sc. Želimir Puljić i rektor prof. dr. sc. Ante Uglešić potpisali su Pismo namjere 6. lipnja 2011. godine o uključenju VTKŠ-e u Zadarsko sveučilište i o široj suradnji Sveučilišta i Nadbiskupije na polju kulture, odgoja i obrazovanja. Senat Sveučilišta u Zadru na sjednici održanoj 30. lipnja 2011. donio je odluku kojom se jednoglasno prihvata Pismo namjere o uključenju VTKŠ u Sveučilište u Zadru, što će se urediti Ugovorom između Sveučilišta u Zadru i Nadbiskupije, a u skladu s Ugovorima Svetе Stolice i Republike Hrvatske. Ovom odlukom Odjel je zapravo već osnovan.

U svezi otvaranja Odjela, Rektor Sveučilišta i Nadbiskup uputili su 10. 11. 2011. pismo Ministru znanosti, obrazovanja i športa, prof. dr. sc. Radovanu Fuchsu u kojem ga mole za odobrenje nekoliko radnih mjesta kako bi Odjel mogao započeti s radom. Traži se pet radnih mjesta: tri nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju docenta, jednog nastavnika u nastavnom zvanju predavača i jednog zaposlenika I. vrste zvanja (tajnica Odjela). 5. 12. 2011. Ministarstvo pozitivno odgovara na molbu i odobrava tražena radna mjesta. U tijeku je raspisivanje natječaja za izbor u gore navedena zvanja i radna mjesta.

Potpisan je također i Ugovor o korištenju sjemenišnih prostorija za izvođenje sveučilišne nastave, u sklopu čega će se dobiti prostora za studentski vjeroučitelj, održavanje tribina, simpozija, predstavljanja knjiga i sličnih događanja.

U sljedećem razdoblju predstoji nam potpisivanje Ugovora između Nadbiskupije i Sveučilišta u Zadru kojim bi se uredio rad Odjela. Nacrt Ugovora već je pripremljen i u tijeku je njegovo finaliziranje. U tijeku je i odobrenje novoga programa reformiranog katehetskog studija na Teološko-katehetskom institutu KBF-a u Zagrebu koji je naš sponzor i čiji program pratimo. Upisi na novi studij Instituta KBF-a započet će najvjerojatnije u slijedećoj akademskoj godini 2013/14., te se stoga nadamo da ćemo i mi do tada biti spremni započeti novi sveučilišni studij na Teološko-katehetskem odjelu Sveučilišta u Zadru.

SVEUČILIŠTE
U ZADRU
UNIVERSITY
OF ZADAR

REKTORAT / RECTOR'S OFFICE
Mikovila Pavlinovića bb
23000 Zadar, Hrvatska / Croatia

T: +385 33 200 501, 200 380
F: +385 33 200 405, 316 881
URL: <http://www.unizd.hr>
EMAIL: rektorat@unizd.hr

ZADARSKA NADBISKUPIJA
Archidioecesis Jadrensis
NADBISKUPSKI ORDINARIJAT
HR – 23000 Zadar, Jurja Bijankinija 2
tel. (023) 208-650; fax. 208-640
email: nadbiskupija-zadarska@zd.t-com.hr

Klasa: 602-04/11-07/54
Urbroj: 2198-1-79-01/11-02

Broj: 1771/2011.

Zadar, 10. studenoga 2011.

MINISTARSTVO ZNANOSTI,
OBRAZOVANJA I ŠPORTA
Poštovani
dr. sc. Radovan Fuchs, ministar

Donje Svetice 38
10 000 ZAGREB

Predmet: Osnivanje Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru

Poštovani gospodine Ministre,

obraćamo Vam se u svezi uključenja Visoke teološko-katehetske škole (VTKŠ) u Sveučilište u Zadru kroz osnivanje Teološko-katehetskog odjela, sa zamolbom za odobrenje pet radnih mesta: tri znanstveno-nastavna, jedno u nastavnom zvanju predavača i mjesto tajnika/ce Odjela, koja su nam potrebna kako bismo započeli s radom Odjela u sljedećoj akademskoj godini 2012./13.

U skladu s Ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture (Narodne novine – dodatak – Međunarodni ugovori, br. 2. od 11. veljače 1997.), a na inicijativu Visoke teološko-katehetske škole u Zadru, proces uključivanja iste u sastav Sveučilišta u Zadru započeli smo početkom 2011. godine. Pismo namjere o uključenju VTKŠ-e u sastav Sveučilišta u Zadru potpisali smo 6. lipnja 2011. Senat Sveučilišta u Zadru na svojoj X. redovitoj sjednici u ak. god. 2010./11. održanoj 30. lipnja 2011., donio je odluku kojom se prihvata Pismo namjere i određuje uređenje osnivanja i rada Teološko-katehetskog odjela ugovorom između Sveučilišta u Zadru i Zadarske nadbiskupije, a u skladu s Ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture.

SVEUČILIŠTE U ZADRU

SENAT

KLASA: 602-04/11-07/54

URBROJ: 2198-1-79-12/11-02

Zadar, 30. lipnja 2011.

Na temelju članka 59. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju («Narodne novine», broj: 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 46/07., 45/09.), članka 31. Statuta Sveučilišta u Zadru (pročišćeni tekst – rujan 2005.), Senat Sveučilišta u Zadru na svojoj X. redovitoj sjednici u ak. god. 2010./2011. održanoj 30. lipnja 2011. godine, je donio

O D L U K U

I.

Prihvata se pismo namjere o uključenju Visoke teološko-katehetske škole u Zadru, u sastav Sveučilišta u Zadru kroz osnivanje Teološko-katehetskog odjela.

II.

Uključenje Visoke teološko-katehetske škole u Zadru u sastav Sveučilišta u Zadru uredit će se ugovorm između Sveučilišta u Zadru i Zadarske nadbiskupije, a u skladu s Ugovorima Svetе Stolice i Republike Hrvatske.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

1. Zadarskoj nadbiskupiji,
2. Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru,
3. Arhivi.

PASTORALNI PRILOG

Mr. sc. don Gašpar Dodić:

SADRŽAJI KATEHEZE - KRITERIJI ZA IZBOR I PRIKAZIVANJE

Uvod

Bliže se dva važna crkvena događaja u ovoj 2012. godini: Sinoda o Novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere i Godina vjere. Događaji koji zanimaju nadasve Crkvu u cjelini i pastire u njoj napose, koje je Papa Benedikt XVI. na početku svoga pontifikata u svojoj homiliji pozvao „...da krenu poput Krista na put da izvedu ljudе iz pustinje i povedu ih prema mjestu života , prema prijateljstvu sa Sinom Božjim, prema Onome koji nam daje život u punini“(1).

Sinoda o Novoj evangelizaciji, koju je Papa sazvao za listopad, treba dati odlučujuće poticaje za neophodnu novu ili drugu evangelizaciju osobito na onim područjima kršćanske tradicije gdje se najjasnije očituje fenomen sekularizacije, kako bi se ponovno otkrilo radost vjere i iznova pronašlo oduševljenje za prenošenje vjere.

Godina vjere, koja je proglašena u spomen na pedesetu obljetnicu otvaranja Drugog vatikanskog sabora a koja će započeti 11. listopada, poziva nas na složnu zauzetost za ponovno otkrivanje i proučavanje sadržaja vjere, koju se isповijeda, slavi, živi i moli te razmišljati o samom činu vjere. Postoji duboka povezanost između čina kojim se vjeruje i sadržaja uz koje dajemo svoj pristanak. A za sustavno upoznavanje sa sadržajem vjere, može se u Katekizmu Katoličke Crkve pronaći dragocjeno i nezaobilazno pomagalo.

U tom smislu prilažem ovaj članak (2) u kojem su prikazane norme i kriteriji koje kateheza mora slijediti u utemeljenju, formuliranju i izlaganju svojih sadržaja. Prikazana obilježja koja se tiču sadržaja kateheze – njenog izbora i izlaganja, mogu pomoći da izlaganje kršćanske poruke bude prisutno u različitim vrstama kateheze: biblijskoj i liturgijskoj katehezi, doktrinarnom sažetku, tumačenju stvarnih prilika ljudskog postojanja, prikladno sposobnostima naslovnika. Tako će poruka koju kateheza prenosi imati organski i hijerarhijski karakter, predstavljajući dosljedni i životni sažetak vjere.

Temeljni sadržaj kateheze je kršćanska poruka spasenja u Kristu.

U konkretnom iskustvu, međutim, pojavljuju se mnoga pitanja, koja se tiču ne samo kršćanske poruke u sebi, nego njenog katehetskog prenošenja, načina i kriterija s kojima su sadržaji kršćanskog navještaja u svakoj posebnoj situaciji, određeni, izabrani i formulirani. Ovdje se neće, stoga, govoriti o sadržaju kateheze s biblijskog gledišta ili teološkog, nego upravo u njenoj katehetskoj perspektivi, u odnosu na probleme koji su vezani na ispravno uređenje katehetskog čina.

1. Kršćanska poruka u katehezi

Određivanje katehetskog sadržaja koji se odnosi na situaciju konkretnih osoba i na metodološke potrebe katehetske komunikacije, uvek je bila tema o kojoj je katehetsko premišljanje moralno posebno paziti. A odgovori koji se odnose na to bili su različiti u povijesnom razdoblju crkvene pastoralne djelatnosti.

1.1. Pogled u prošlost

Ne možemo ovdje iznositi rješenja o problemima katehetskog sadržaja koja su dana kroz njenu dvije tisućljetnu povijest. Za nas sada bit će dovoljno pozvati se na zadnja stoljeća jer su se u tim razdobljima pojavili, na poseban način, neki aspekti našeg problema.

U modernom razdoblju kateheza je imala kao povlašteno polazište katekizme ili kompendije kršćanske nauke. A što se tiče sadržaja bila je uvek jedna određena dijalektika ili napetost između dva komplementarna pola: doktrinarni pol, koji je potkrijepljen pobornicima kateheze s teološkom pozadinom, i povijesni pol, manjinski, koji je želio staviti u središte prikazivanje povijesti spasenja (na pr. katekizmi Fleury, Hirscher,..). Ali povijesno uvek je doktrinarna linija imala nadmoć.

U katehetskom pokretu XX. st. nalazimo razdoblje koje se naziva „kerigmatsko“ (J.A. Jungmann, J. Hofinger, J. Colomb, G. Delcuve,..), koje kritizira tradicionalno doktrinarno uređenje i zahtijeva povratak na čistoću izvornog navještaja, na „kerigmu“ upravo sa središtem Kristova misterija i povijesti spasenja.

PASTORALNI PRILOG

II. Vatikanski sabor je dao nove naglaske i zahtjeve u određivanju sadržaja kateheze. Stavljeni su u središte pozornosti antropološke teme, interpretacija života, problemi društveno-ekonomski i politički, istraživanje novih govora i novih putova približavanja konkretnim situacijama naslovnika. Novi antropološki naglasci, iskustveni i metodološki izazvali su ponekad neugodnost i zabrinutost jer su promatrani kao ugrožavanje čistoće i autentičnosti kršćanske poruke. Opći direktorij za katehezu (ODK) nam daje opis realne situacije katehetske aktivnosti i označuje neka ograničenja i nedostatke posebno glede njenog sadržaja:

„Što se tiče sadržaja kateheze, postoje razni problemi. Postoje određene doktrinarne praznine s obzirom na istinu o Bogu i čovjeku, grijehu i milosti, te o posljednje četiri stvari (eschatologija) ... nailazi se i na neprimjereno prikazivanje povijesti Crkve i nedostatno isticanje njezina socijalnog nauka. Na nekim područjima šire se katekizmi i tekstovi posebnih inicijativa sa selektivnim težnjama i toliko različitim naglascima da jednostavno štete potrebnoj usklađenosti u jedinstvu vjere“ (ODK30).

Isti Dokument namjenjuje cijeli drugi dio naslovjen „Evandeoska poruka“ temi o tom sadržaju. I upravo s katehetskog gledišta posebno treba naznačiti prvo poglavje ovog drugog dijela, posvećeno „Pravila i načela za prikazivanje evandeoske poruke u katehezi“. Sve ovo naznačuje da, glede katehetskog prenošenja, kršćanska poruka se premišlja u konkretnom kontekstu istog prenošenja. Između pitanja koje sadržaj kateheze izaziva, tri zaslužuju posebnu pozornost: značenje sadržaja u katehetskom procesu (odnos sadržaj-metoda i dijalektika između „fides qua“ i „fides quae“); raspoznavanje (individualizacija) sadržaja posebno u katehezi (kakvu poruku treba prenositi kateheza); i određenje načina po kojem se poruka prenosi (pravila i kriteriji izbora i izlaganja katehetskih sadržaja).

1.2. Sadržaj u napetosti

Dva su tradicionalna pitanja vezana uz značenje sadržaja u katehetskoj djelatnosti: dijalektička napetost binoma „sadržaj-metoda“ i ona koja se odnosi na binom „fides qua - fides quae“. Zadržat ćemo se sada na drugom binomu i pokušati ga jasnititi.

Dobro je poznata klasična razlika između ove dvije dimenzije čina vjere. S izrazom „fides qua“ se želi naznačiti vjera „kao prianjanje uz Boga koji se objavljuje, dana po milosti. U ovom slučaju vjera se

sastoji od povjerenja i prepuštanja riječi Božjoj (ODK 92). Dok „fides quae“ izgleda „kao sadržaj Objave i evandeoske poruke. Vjera se u tom slučaju izražava u nastojanju da se što bolje upozna duboki smisao te riječi“ (ODK 92). Često se ove dvije dimenzije vjere u katehetskoj djelatnosti uzimaju u suprotstavljanju sa zahtijevanjem sad primata jedne sad druge. U stvarnosti se radi o dvjema dimenzijama komplementarnima i neodijeljenima (ODK 92), obje potrebne u svakom autentičnom stavu vjere.

U Sv. Pismu vjera se pojavljuje kao religozno pouzdanje čitave osobe, a ne jednostavno kao intelektualno prianjanje ili moralna poslušnost. Vjernik je u biblijskom smislu, onaj tko pristaje da se Bogu podloži i predla u vjeri, da se u Boga ima potpuno pouzdanje, da dopusti da je on Istina, da mu je glavno uporište te da tako postane čvrst i istinit po uzoru na čvrstoču i istinitost samoga Boga. U Novom zavjetu vjera uvijek zadržava svoje pretežno obilježje osobnog prianjanja i potpunog predanja, ali ističe i ono što se vjeruje, tj. događaj i evandeosku poruku koja se ispunila u Kristovu životu, smrti i uskrsnuću.

„Ako je dakle istina da biti kršćanin znači reći 'da' Isusu Kristu, sjetimo se da taj 'da' ima dvije razine, predati se Božjoj riječi i osloniti se na nju, ali to znači i tvrditi se upoznati što bolje duboki smisao ove Riječi“ (CT 20; usp.ODK54).

To su dvije bitne sastavnice među kojima je najvažnija odrednica koja ima potpuno prvenstvo osobna dimenzija koja uključuje povjerenje, crederi Deo, fides qua. Doktrinarno i sadržajno izlaganje stava vjere tek u ovoj perspektivi dobiva značenje i autentičnost, kao što potvrđuje sv. Toma:

„Budući da svatko tko vjeruje daje svoj pristanak onome što je netko rekao, čini se da je najvažnija stvar i gotovo cilj svakog vjerovanja onaj uz kojega se pristaje: na određeni su način od drugotne važnosti stvari koje netko prihvata pristajući uz nekoga“. (Summa Theol.II-IIae.q.11.a.1.in c.).

Možemo zaključno reći da „fides qua“ pokazuje temeljni stav svakog hoda vjerskog rasta, dok „fides quae“ hrani i koristi čvrstoči istoga stava vjere.

2. Sadržaj kateheze: identitet i temeljne dimenzije

Ako je kršćanska poruka pravi sadržaj kateheze, možemo se sada pitati u čemu se sastoji ta poruka i koja su joj glavna obilježja, u odnosu na djelovanje katehetskog prenošenja. Radi se stoga o utvrđivanju identiteta i središnje biti i precizirati temeljne dimenzije.

2.1. Identitet i središnja bit kršćanske poruke

Pitanje nije čisto akademsko, ukoliko odgovara na potrebu koja se jako čuje danas od naših suvremenika: a ta je otkriti značenje i bit kršćanske poruke da bi se odgovorilo na kruzni kršćanskog identiteta mnogih osoba, također kršćana, danas. Mnogi naime ne znaju odgovoriti u zadovoljavajućoj formi na temeljna pitanja kao: koja je središnja bit kršćanske poruke? Što zapravo vjeruju kršćani?

2.1.1. Pogled u povijest

Tijekom povijesti kršćanstva, crkvena i katehet-ska tradicija različito su odgovarale na ova pitanja. U NZ susrećemo glavne kategorije koje sažimlju poruku: „radosna vijest“ (Evangelje), naviještaj Kraljevstva Božjega, misterij Krista, pashalni misterij (Kerigma), Riječ Božja, riječ života, itd.. Jako je rječito nadasve svjedočanstvo Evangelja koje su, imajući jednu katehetsku strukturu (CT 11; ODK 98), u nekom smislu prvi kršćanski katekizmi. To je jedno svjedočanstvo koje možemo sažeti govoreći kako se kršćanski navještaj predstavlja bitno kao povijest Isusa iz Nazareta, koja sadrži „misterij“ spasenja, poruku oslobođenja i života.

U prvim stoljećima kršćanstva, u kontekstu katekumenskog iskustva i patrističke kateheze, izlaganje kršćanske poruke se polarizira uglavnom oko dva temeljna središta: „simbol vjere“ i povijest spa-senja, potvrđena sv. Pismom. Sjetimo se napr. De catechisandis rudibus sv. Augustina.

Postupno u srednjem vijeku i nadasve u moderno doba, sadržaj kateheze poprima tipični oblik „kršćanske doktrine“ koja je izložena i sadržana u katekizmima, po tradicionalnoj podjeli na četiri područja koja podupiru prenošenje vjere (simbol, sakramenti, dekalog, Očenaš), (ODK 122) kako čini KKC ili, kao u posljednje vrijeme, dijeli tri dijela: vjerovanje, zapovijedi i sakramenti (istine koje treba vjerovati, zapovijedi koje treba prakticirati i sredstva za djelovanje).

Tradicionalno izlaganje kršćanske doktrine u katekizmima došlo je u pitanje u tzv. „kerig-matskom“ razdoblju za vrijeme katehetiskog pokreta XX. stoljeća kad je u ime Evangelja bio naviješten isključivo doktrinarni i apstraktни karakter katehetiskog sadržaja i odlučno za-stupan povratak prvotnoj kerigmi, koja je usredotočena na osobu Krista (kristocentričnost) i na povjesnu dimenziju poruke spasenja. Evo odlučujući doprinos za razumijevanje katehet-skog sadržaja: naglašeno je kako je kršćanska poruka više nego doktrina i točnije poruka kao značajna komunikacija za ljudsku egzistenciju.

2.1.2. Kršćanska poruka: „događaj“ koji skriva „mis-terij“

Kako je gore rečeno, koncilska obnova otkrila je eklezijalnu, antropološku i iskustvenu dimenziju kršćanske poruke. Kateheza se tako shvaća prije svega kao prosvjetljenje i tumačenje života, kao značajno prenošenje iskustva vjere.

U svjetlu ovog višestoljetnog pastoralnog i katehetiskog iskustva može se sažeti središnja bit propovijedanja i kateheze, govoreći da se u njima radi bitno o naviještanju poruke („tajne“, ‚radosne vijesti‘), i da se ta vijest sastoji bitno od događaja (usredotočen na jednu osobu Isusa iz Nazareta) koji sadržava „misterij“, odnosno, plan spasenja i života. Drugim riječima: niz događaja koji navještaju i tvore iskustvo oslobođenja i života, poruka ljubavi i nade, ključ tumačenja i smisla života i povijesti.

To znači da kateheza se mora oblikovati nadasve kao „pripovijedanje“ spasenjskih događaja „Božjih čudesnih djela“, kao pripovijedanje o događaju dubokog značaja, kao naviještaj o jednoj Osobi koja objavljuje i poziva na plan ljubavi. U tom smislu kateheza postaje poziv na životno sudjelovanje u događaju i na pristajanje s vjerom i ljubavlju uz Osobu. Ne isključuje se doktrinarna dimenzija, da-kle također postojanje istine koju treba prihvativati i ispovijediti, ali spoznaja i prihvatanje te dimen-zije nije sigurno odlučujući element u katehetskom procesu.

U konkretnom katehetskom djelovanju, na hit-nost otkrivanja živog središta kršćanske poruke odgovara se na različite načine: izrađivanjem novih kratkih formula vjere, tumačenjem sim-bola, izrađivanjem i publikacijom novih sinteza kršćanstva, katekizmima i knjigama vjere, nasto-janjem oko usredotočivanja kršćanske poruke na neke kategorije ili zajedničke teme, kao Kraljevstvo, Savez, ljuba, itd..

2.2. Temeljne dimenzije kršćanske poruke

S obzirom na katehezu važnu ulogu imaju tzv. temeljne dimenzije kršćanske poruke, koje sadrže valjan kriterij za garantiranje autentičnosti i snažnog integriteta. Njima se misli osigurati one aspekte poruke koje ga na neki način ga ispunjuju općenito i sadrže konstante ili poprečne teme koje su uvijek prisutne. Nisu samo argumenti ili teme koje treba uključiti u katehetskom programiranju, nego više poprečni aspekti ili tematske vrste koje najedan način ili drugi moraju biti prisutne tijekom cijelog katehetskog hoda, kojekateheza mora preno-siti kao bitne karakteristike kršćanske poruke.

PASTORALNI PRILOG

Crkveno učiteljstvo i katehetsko razmišljanje formirali su na različite načine ove temeljne dimenzije. Prema ODK u br. 98-108., možemo navesti pet takvih dimenzija: kristocentrično-trinitarna (98, 99, 100), antropološko-spasenjska (101, 103, 116), povjesno-eshatološka (107,109), eklezijalno-sakramentalna (LG 9, 108), etičko-ponašajna (85).

3. Sadržaj katehetskog priopćavanja: kriteriji izbora i izlaganja

U katehetskoj perspektivi teme koja nas zanima nije dovoljno prepoznati narav i značenje poruke koju izlažemo. U konkretnom katehetskom djelovanju treba također točno odrediti i načela i norme koje moraju odrediti izbor i način izlaganja različitih tema koje pripadaju kršćanskoj poruci. Evo nekoliko problema u svezi s tim:

- Koje sadržaje ili teme izabrati kao sadržaj za jedan određeni katehetski put? (problem kriterija za izbor);
- Kojim redom se moraju pokazati sadržaji? (problem reda ili strukture formule sadržaja);
- Kako se trebaju izložiti ili obraditi katehetske teme? (problem načela izlaganja katehetskog sadržaja).

3.1. Koje sadržaj ili teme izabrati kao sadržaj jednog određenog katehetskog puta? (kriteriji izbora)

U redu izbora tema u programiranju jednog konkrenog katehetskog puta, dvije su nadasve instance, međusobno komplementarne, koje si predstavljaju: potreba funkcionalnosti sadržaja i briga za cjelovitošću i čistoćom prenesene poruke. Dva zahtjeva, oba važna, označavaju dvostruki kriterij kojega treba slijediti u izboru katehetskog sadržaja.

- Kriterij funkcionalnosti sadržaja. Znači da sadržaji jednog katehetskog plana ili ostvarenja moraju biti izabrani u funkciji konkretnе osobe povezane s planom i usmjereni na ciljeve koje treba ostvariti. Ovaj kriterij ističe funkcionalni aspekt izbora sadržaja, koji ne moraju biti svrha samima sebi, nego usmjereni na postizanje konkretnih ciljeva odgojnih i katehetskih, uključeni u egzistencijalni kontekst koji uključuje okolnosti, osobe, zajednicu i posebne potrebe.

- Kriterij cjelovitosti sadržaja. Ovaj kriterij, koji je komplementaran s prethodnim, odgovara na zahtjev ponuditi kršćansku poruku u potpunom i izvornom obliku, što znači prenosi vjerno blago kršćanske baštine, bez okrnjenja ili svojevoljnim

reduciranjem (pretvaranjem) (CT 30). Treba biti tako formuliran: u određivanju svojih sadržaja jedan katehetski put mora uvijek poštovati karakter usklađenosti i cjelokupnosti kršćanske poruke.

ODK zahtjeva o ovoj dvojakoj potrebi cjelovitosti („Kateheza mora prenosi evanđeosku poruku u njezinoj cjelovitosti i čistoći“, 111) i usklađenosti („Poruka koju kateheza prenosi posjeduje 'organski i hijerarhijski karakter', predstavljajući dosljedni i životni sažetak vjere“, 114). Ali to je zahtjev koji ne isključuje smisao postupnosti i prilagodbe. Primjena načela cjelovitosti „se mora odvijati postupno i slijedeći primjer božanske pedagogije kojom se Bog objavljuje na postupan i stupnjevit način. Cjelovitost mora biti popraćena prilagodbom“ (ODK 112).

Kriterij cjelovitosti je ustvari preuređen u svojoj primjeni na katehezu bar iz dva jako važna teološko-pedagoška zahtjeva. Na prvom mjestu od načela intenzivne cjelovitosti, po kojоj to što stvarno zanima je garantirati intenzivnu cjelovitost sadržaja, ne toliko i uvijek ona ekstenzivna, koja bi trebala predstaviti na izričit (eksplicitan) način evanđeosku poruku u svim njenim dijelovima i razvojima (ODK 112). I postoji zatim načelo poštivanja hijerarhije istine, koje sadrži kretati se u organskoj i selektivnoj formi unutar cjelokupne baštine kršćanske vjere (ODK 114).

3.2. Po kojem redu moraju izgledati sadržaji? (formalni red ili struktura sadržaja)

Ovo je problem koji izaziva često pozornost odgovornih u katehezi, nadasve kada se radi o izradi programa ili pripremi katekizama. U stvarnosti ako se slijede kriteriji funkcionalnosti i cjelovitosti o kojima se govorilo gore, a nadasve ako se osigura prisutnost temeljnih dimenzija poruke, red ili struktura postaju relativno drugotni s kojima se služi katehetski sadržaj. Službeni katehetski dokumenti ostavljaju otvorene različite mogućnosti glede:

„Naime, može se dogoditi da sadašnja katehetska situacija, metodički i pedagoški razlozi traže da se na jedan način više nego na drugi organizira priopćavanje bogatstva katehetskog sadržaja... „Prihvatanje jednog određenog reda u izlaganju poruke uvjetovano je prilikama i stanjem vjere onoga tko prima katehezu“. (ODK 118)

Isti Dokument podsjeća da četverostruka artikulacija KKC (vjera koja se slavi, živi i moli) ne tvori jednu obvezatnu shemu, ukoliko „savršena vjernost katoličkom nauku je spojiva s bogatom različitošću u načinima njezina prikazivanja“(ODK122).

3.3. Kako se izlažu katehetske teme (kriterij izlaganja katehetskog sadržaja)

Nije važno samo znati izbrati i dobro poredati sadržaje jednog katehetskog plana. Jednako tako je važno znati pronaći način kojim se sadržaji izlažu i nude. Jer se u katehetskom priopćenju ne radi o izlaganju jedne rasprave ili doktrinarnog sustava nego omogućiti vjernički odgovor i zrelost vjere. Potreba o kojoj govorimo sadrži najvišu nosivost. Sažeto možemo nabrojiti neke od potreba koje su najosjetljivije i najprimjerene u izlaganju katehetskog sadržaja, imajući u vidu napose današnju situaciju mlađih i odraslih: značajnost, bitnost, aktualnost, inkulturacija, dijalog.

Značajnost: poruka mora rezultirati značenje, zanimljivo, životno preneseno na iskustva i probleme konkretne osobe. Rast u vjeri uvijek se živi kao progresivno prosvijetljeno i protumačeno štivo vlastitog života i vlastite situacije.

Bitnost: danas se osjeća potreba otkriti središnje elemente, bitni u vjeri u jasnom i razgovijetnom obliku.

Aktualnost: katehetski sadržaji moraju osvjetljavati aktualno stanje razmišljanja i istraživanja u različitim područjima teologije, egzezeze, humanih znanosti.

Inkulturacija: inkulturacija kršćanske poruke u kulturnim koordinatama različitih naroda danas je najhitniji imperativ katehetskog priopćenja (ODK 109-110). Ovdje je tradicionalni problem katehetiskog govora. Ne radi se samo o primjerenom govorom obliku nekog određenog sadržaja, nego o pravom naporu tumačenja temeljnog sadržaja u samom sebi.

Dijalog: katehetsko priopćenje se ne smije zatvoriti u konfesionalnoj isključivosti koji ignorira pluralizam i zabranjuje suočavanje s drugim religioznim i kulturnim shvaćanjima. U naše vrijeme kršćanski navještaj se mora otvoriti iskrenom dijalušu s drugim stavovima i konfesijama, posebno na eku-menskom području traženja jedinstva u konceptu kršćanskih Crkava.

Bilješke

- Homilija prigodom početka Petrove službe rimskog biskupa (24. travnja 2005.): AAS 97 (2005), 710.
- Članak sam priredio prema materijalu autora E. Alberich iz priručnika katehetike: ANDATE&INSEGNATE, Elle Di Ci, 2002., „Contenuto, linguaggio e metodo della catechesi“ (str. 163-179) i KATEHEZA DANAS, KSC Zagreb, 2002. Str. 137-149.; OPĆI DIREKTORIJ ZA KATEHEZU, Kongregacija za kler, HBK-NKU, KS 2000., (Br 92-122)

LITURGIJSKO-PASTORALNI PRILOG

Mo. Žan Morović,

Regens chori Katedrale sv. Stošije u Zadru

GLAZBA U LITURGIJI DANAS¹

Poštjući otvorenost kojom Crkva u bogoslužje »pripušta sve oblike prave umjetnosti koji su obdareni potrebnim svojstvima« (SC, 112), temeljni ključ prosudbe za oblikovanje liturgijske glazbe i za unošenje glazbala u liturgiju os-taje sama liturgija... Orguljama sa sviralama, premda danas prihvачene kao »tradicionalno glazbalo« rimske liturgije, bilo je potrebno znatnih prilagodbi zahtjevima liturgije i liturgijskoga prostora prije nego što su stekle takav status. Sličnu prilagodbu potrebno je tražiti i kod unošenja drugih glazbala. (Živo vrelo, 9-2012., str. 1).

Da bismo progovorili o glazbi u liturgiji moramo se dotači liturgije same. Došlo je vrijeme kada bismo svi skupa treba podvući crtu i proanalizirati u kojem je stanju liturgija danas, a s njom i liturgijska glazba. Jesmo li svojim nesmotrenim postupcima ili, nasuprot toga, pregorljivom zauzetošću učinili da je liturgija postala pobožnost, a pobožnost liturgija? Jesmo li jednakom mjerom učinili da je liturgijska, dakle obredna glazba postala religioznom, odnosno duhovnom, a duhovna glazba postala liturgijskom? Danas smo doista svjedoci da se u liturgiju uvukla glazba koja je sama sebi svrha, koja se događa sama od sebe bez ikakvog osvrta na liturgiju samu, okrenuta prema čovjeku, a ne od čovjeka k Bogu. Često puta, praksa je pokazala, da se takva glazba ne dotiče ni vlastitosti liturgijskog vremena, ni sadržaja dotičnog blagdana, nema nikakve veze s liturgijskim čitanjima i euhološkim dijelovima, gubi svaku dodirnu točku sa specifičnim liturgijskim dijelovima (Svet više nije Svet, a zajednica pjeva i ono što je izričito određeno za misnika).

Davno je učiteljstvo Crkve definiralo liturgiju, a tako liturgijsku glazbu, što to ona jest, njezinu upotrebu i odrednice što se ima smatrati liturgijskom glazbom.

Prvi sadržajni čimbenik je tekst. Sva duhovna glazba, nastala na nabožne čak i svetopisamske tekstove nije uvijek i liturgijska glazba, kao što ni pobožnost, ma koliko ona bila draga i u srcu te pobudivala osjećaje veće vjere, nije liturgija. Jednako tako, u glazbenom smislu, kao drugom čimbeniku jasne su odrednice koje daje Učiteljstvo, kakva liturgijska glazba mora biti u svom obliku i izričaju. Što tješnje povezana s gregorijanskim koralom, kao vlastitim pjevom katoličke Crkve, i starom polifonijom to je bliža svojoj svrsi. Treći čimbenik u onome što formira uvjet za liturgijsku upotrebu je sama funkcionalnost. Liturgijska glazba uzvišeni je ures liturgije, ali i liturgija sama. Ponekad ta glazba prati obred, no na nekim je mjestima i sam obred. Ono, što dakako često puta zaboravljam, jest da "liturgijska glazba uvijek upućuje na svoj liturgijski prostor. Ona ga uglazbljuje, baš kao što nju prostor liturgijskog slavlja uprostoruje." (I. Šaško: Uprostorena liturgijska glazba i uglazbljeni liturgijski prostor, ŽV 9/20012).

Jednako tako, nameće se pitanje i o upotrebi glazbenim instrumenata. U Rimskoj liturgiji reći ćemo da je prvenstvo dano orguljama, kako onim sa sviralama tako i onim električnim. No, ako uzmemo u obzir ljudsko tijelo i glas, kao

1. Nekoliko tematskih članaka 'Živoga vrela' za broj rujan-listopad (9/2012) obrađuje odnos glazbe, liturgijskog prostora i glazbala u liturgiji (str. 1.-19.). Potaknut razmišljanjem naših poznatih liturgijskih stručnjaka usudio sam se sročiti ovih nekoliko redaka i preporučiti spomenute uratke iz Živoga vrela.

najsavršeniji instrument, onda nam je jasno da ljudsko tijelo i glas ne može nadomjestiti ni jedno umjetno načinjeno glazbalo. I opet, u našoj gorljivosti da budemo moderni, u "trendu", da se oslobođimo petrifikacije i "zaostalosti", pomeli smo crkveno pučko pjevanje s osobitim naglaskom na glagoljaško pjevanje, makli taj ljudski glas, kao Bogom dan instrument, i nadomjestili ga svakojakim instrumentarijem. Sada se ugada tijelu, mjesto da tijelo uzvraća slavu svom Stvoritelju.

Ipak, orgulje, kao ljudska tvorevina, među svim instrumentima nalaze se na prvom mjestu. One su podrška pjevanju zajednice, bilo puka ili zbora te ponekad mogu pratiti obred same, bez pjevanja (osim u adventu, korizmi i pokojničkom bogoslužju). Ipak, dokumenti o crkvenoj glazbi dozvoljavaju da se u liturgiji koriste i drugi instrumenti: "Druga je glazbala dopušteno uvesti u bogoslužje, uz sud i suglasnost mjerodavnih teritorijalnih vlasti, ako su prilagođena ili se mogu prilagoditi liturgijskoj uporabi te ako odgovaraju dosljedanstvu hrama i stvarno pomažu izgrađivanju vjernika" (SC, 120). Jednako tako postkoncilска uputa *Musicam sacram* (1967.) govori o tome da se dozvoljava upotreba i drugih instrumenata koja su vlastita kulturama i tradicijama pojedinih naroda, ali naglašava da se izvan liturgijske upotrebe stave glazbala koja su vlastita svjetovnoj glazbi.

Sada dolazimo i do još jednog problema, a to je inkulturacija u liturgiji i liturgijskoj glazbi. Znamo li mi tko smo, što smo i gdje se nalazimo? Kojoj kulturi pripadamo i koje su vlastitosti našeg nacionalnog i kulturološkog izričaja? I tu je Učiteljstvo bilo jasno, kako kod uvođenja vlastitih napjeva naroda, tako i u upotrebi instrumenata. Mi, koji smo tradicionalno glagoljaška dijeceza, koji smo narod koji liturgiju slavi na svom jeziku stoljećima prije drugih naroda, danas tu istu liturgiju slavimo u trendu globalizacijskog ludila pa je tako sv. Nikola postao Djed Božičnjak (ma što god to značilo), Zdravo Tilo postao je "Ja sam cvijet, ti si Kriste moje Sunce, obasaj me...", ljudski glas postao je šuškalica načinjena od limene kutije Nivea kreme s dva tri fažola u njoj, a relikvijar s moćima sv. Krševana postao muzejski izložak.

Rugamo li se mi to sebi samima, onom što jesmo ili onom što bismo trebali biti. Ili... se usuđujemo rugati s liturgijom ili Onim za koga je liturgija dana. Jesmo li Gospodina sveli na razinu prijatelja koji je tu kad god treba, a kad ne treba to je i onako samo prijatelj. Iz toga proizlazi i naš odnos prema liturgiji i liturgijskoj glazbi kao dijelu te iste liturgije.

Sve ovo pak odraz je današnjeg stanja u kojem je evidentna odsutnost pojma i osjećaja za *sacrum* što rezultira našim samodopadnim stavom kako u odnosu prema Bogu, tako i prema hramu Božjem i svetoj liturgiji. S druge strane, bolje rečeno, paralelno s tim je i to da smo liturgiju podredili sebi, a ne Onom komu je upravljenja. U krilatici *participatio actuosa* našli smo rupu u zakonu i pod nju ugurali i natrpali sve što se trenutno našlo na "tržištu". Kao što propovjednik ne smije koristiti Riječ da bi potkrijepio vlastitu riječ, nego suprotno, tako ni liturgija nije podložna nama nego smo mi podložni liturgiji. Kada shvatimo da je liturgija vrhunac i bit svega, koja je po djelovanju Duha Svetoga nadahnuće svakom nadahnuću, pa tako i glazbi, moći ćemo sagledati stanje i učiniti prvi korak ka vraćanju ispravnosti. Zaključit ću citatom prof. dr. A. Crnčevića koji kaže: "Ako za glazbu u liturgiji liturgija nije nadahnuće, norma i okvir, neodgovorno je uopće pokušati stvarati glazbu, unatoč nečijoj glazbenoj nadarenosti i obučenosti. Zabrinjavajuća je činjenica da se najviše neliturgijskih pjesama i najviše neliturgijske glazbe susreće u slavlјima upravo onih skupina i pokreta kojima pastoralna briga u župnim zajednicama posvećuje najviše pozornosti i vremena. Priznajući tu činjenicu, na vidjelo dolazi istina o sveukupnom odnosu pastoralne prema liturgiji Crkve. Nijedan oblik pastoralne ne bi smio zanemarivati liturgiju jer ona objedinjuje i usredišćuje svekoliki život Crkve. Poteškoće s liturgijskom glazbom razrješavaju se samo ondje gdje se gaji ispravan odnos zajednice prema liturgiji i gdje se vjernike ustrajno odgaja za puno, svjesno i djelatno udioništvo u slavlju otajstva vjere." (ŽV, 9/2012.)

KULTURNI PRILOG I.

KULTURA VJERE, LJEPOTA I EVANGELIZACIJA KULTURE

David Clayton

Izvorni naziv članka: „*Psalmi i evangelizacija kulture*“, New Liturgical Movement, 23. rujna 2011., (www.newliturgicalmovement.org/2011/09/psalms-and-evangelisation-of-culture.html).

David Clayton je umjetnik, profesor i pisac koji se bavi katoličkom kulturom i umjetnošću a predaje na fakultetu Thomas More College of Liberal Arts u New Hampshire, SAD. Web stranica: www.thewayofbeauty.org.

New Liturgical Movement je web-stranica posvećena obnovi liturgije Katoličke Crkve: www.newliturgicalmovement.org.

Nedavno sam pročitao knjigu Liturgijski oltar, autora Geoffreya Webba. Izvorno napisano 1936 i ponovno tiskano tek prošle godine, na to djelo su se osvrtnali mnogi pisci na stranici New Liturgical Movement-a. Čitao sam ga, kao što se može i očekivati, u namjeri da saznam više o oblikovanju oltara, ali mi je zapeo za oko jedan kratki pasus na samom kraju gdje autor raspravlja o općim načelima.

Napisao je: „.... *Ljepota je bitna odlika Boga; i najmanji vidljivi odraz te ljepote čini se da je neizostavan pratilac bilo kojeg istinskog bogoslovlja, kad god se duhu liturgije dozvoli pružiti oblik umjetnostima. U određenim razdobljima povijesti Crkve ta vidljiva ljepota se prelijevala u sve umjetničke izražaje svakodnevice. To se događa kada Crkva obuhvati cijelu jednu civilizaciju tako da može slobodno iznijeti i sva druga svoja blaga preko i povrh one jedne bitne blagodati koja je vjera. U takvim slučajevima obrazovanje, u smislu oblikovanja dobrog ukusa i ispravnog procjenjivanja, postaje zajedničkim vlasništvom i općim dobrom cijelog društva. I obične svakodnevne uporabne stvari kao da imaju udjela u nesvjesnoj ljepoti prirode... Ljepota, kada se izmakne 'ispod Križa', izrodi sjeme vlastita uništenja.*“

Geoffrey Webb je opisao vrijeme kada su kultura vjere i šira društvena kultura skupa odražavale zajedničke vrednote. Ta šira društvena kultura može se shvatiti kao svakodnevna praksa življenja koja odražava, i obratno – učvršćuje vrednote, prioritete i uvjerenja društva. On konkretno spominje 12. stoljeće, ali isto se može kazati za čitavo razdoblje do kraja gotike i onda poslijе visoke renesanse do u barokno vrijeme. Šira kultura koja koja je izrasla iz protu-reformacije Crkve, tj. barok 17. stoljeća, bila je toliko snažna i bogata da su je usvojili i protestanti u Europi.

Kultura vjere može se promatrati pod dva aspekta: kao izravno i stvarno prakticiranje vjere (sudjelovanje na Misi, molitvama i pobožnostima) i drugotni aspekt kao umjetnost, graditeljstvo, glazba itd., u povezanosti s liturgijom i molitvom.

Ako se veza između prakticiranja vjere i ostale kulture raskine tako da šira društvena kultura odražava vrednote koje su drugačije od vrednota vjere, imat ćeemo vrlo nestabilnu situaciju. Jer te dvije stvarnosti – vjera i kultura – ne mogu stajati jedna pored druge bez međusobnog utjecaja i prožimanja. Nekakav „katolički društveni geto“ nije nikakvo rješenje jer niti redovnik u najvećoj klauzuri ne može izbjegći da društvo u kojem živi na nj ne utječe. S vremenom će doći do međusobnog dodira i prožimanja te će jači nadvladati i eventualno prevladati nad slabijim. Ili će vjera utjecati na kulturu i evangelizirati je, ili će širi šira društvena kultura utjecati na kulturu vjere i pomalo ju uništiti.

O potrebi popravka mosta između šire društvene kulture i kulture vjere u svrhu evangelizacije kulture čuo sam prošle godine od gostujućeg predavača na Fakultetu slobodni umjetnosti „Thomas More“ (Thomas More College of Liberal Arts), velečasnog Roba Johansena (biskupija Kalamazoo, koji trenutno radi na svom doktoratu iz liturgije na Liturgijskom institutu u Mundeleinu). Vrlo rječito je govorio o tome kako kultura ne samo odražava, već i promiže „vrednote, prioritete i uvjerenja“ društva.

Papa Benedikt u „Duhu liturgije“ govorи nam da je poslijе prosvjetiteljstva nastao prilično veliki raskorak, koji je ostao do danas. Šira društvena kultura odmaknula se od kulture vjere. Postala je kulturom koja odražava i promiže vrednote, prioritete i uvjerenja na prosvjetiteljstvu izgrađenog svetonazora. On kaže da su bila dva odgovora na tu

pojavu, od kojih je jedan pokušao stvoriti katolička društvena geta koja su se zatvorila prevladavajućoj društvenoj kulturi. To je stvorilo poseban odnos, tzv. „historicizam“, koji je bio nepromišljeni i besplodni pokušaj obnove jedne idealizirane prošlosti. Ovaj pristup je bez sumnje osuđen na propast jer ne traži da kultura vjere sudjeluje ili prevlada u široj društvenoj kulturi, već da od nje pobjegne. Šira će kultura i dalje lupati na crkvena vrata dok ne nađe na slabosti obrane i jednostavno ne poplavi crkvu. Čini mi se da se upravo to dogodilo nakon II. vatikanskog. Namjera je bila otvoriti vrata i tako pustiti van vjeru da evangelizira svijet, ali se na kraju dogodilo suprotno. Za to se danas okrivljuju pogrešne primjene Koncila.

Druga tendencija kao odgovor na raskorak kulture, o kojoj papa Benedikt govori, jest pokušaj kompromisa između kulture vjere i sekularističke kulture. Sekularistička kultura vrlo snažno odražava praksu, uvjerenja i vrednote onoga što nije dobro (npr. provjetiteljstva). Pokušavajući koristiti ta sredstva i oblike u svrhu promicanja dobra jednostavno rađa nemoću. Gledano npr. u kontekstu umjetnosti: pokušati prikazati nešto dobro preko vizualnih kategorija očaja stvara, po mom sudu, neprikladnu i ružnu kršćansku umjetnost, ili u pokušaju da odstrani ono ružno i loše, ostavlja slikara bez ikakve moći i bez vizualnog sredstva, a što sve skupa proizvodi slabi i uglavnom sentimentalni, bezvrijedni kič.

Nijedan od ta dva pristupa ne postiže ništa da se zaustavi erozija vrednota vjere i napredak sekularističkog pogleda na svijet.

Pišući još 1936., Geoffrey Webb kaže da je ideal božanske ljepote odsutan kako u svjetovnoj tako i u liturgijskoj umjetnosti. Liturgijska umjetnost, kaže on, „izgubila je spontan i kreativan duh, i osjećaj za ljepotu prirode koja je toliko svojstvena psalmima“. Drugim riječima, prakticiranje vjere odvojilo se od svih drugih aspekata kulture.

Promatrajući stanje danas, jedva se može reći kako se na općem planu išta na bolje promijenilo. Ima ipak znakova da se ispravan odgovor na ovaj izazov počeo nazirati i to, po mom mišljenju, daje nadu za budućnost.

Koji bi bio odgovor? Kako možemo uspostaviti jednu vitalnu kulturu vjere koja bi prožimala i evangelizirala širu društvenu kulturu a da ne upada u kompromis? Vjerujem da je odgovor upravo u načinu na koji svatko od nas živi svoj svakodnevni život. Ako naše svakodnevne aktivnosti odražavaju katoličku kršćansku kulturu tada će to biti jače i

primamljivije od bilo čega što sekularistička kultura ima za ponuditi. To je ta via pulchritudinis – put ljepote, o kojem je nedavno govorio papa Benedikt. I kada na tom putu kročimo naprijed s pouzdanjem, svi možemo biti veleposlanici kulturne obnove i nove evangelizacije. Moramo se najprije okrenuti samima sebi.

Što možemo učiniti da bi naša svakodnevna djela odražavala tu „nesvjesnu ljepotu prirode“ koja stoji „pod križem“ (koja je obuhvaćena vjerom, Kristom), da citiramo Webba? Prvi korak je stvaranje jedne autentične kulture vjere skupa s odgojem za ljepotu. Upravo je najjače sredstvo za postizanje obojega – liturgija, ta najvažnija odgojiteljica. Kulturne reforme imaju svoje korijene u reformi liturgije.

Ljepota o kojoj Webb govori je ljepota kozmosa. Ritmovi i uzorci kozmosa otkrivaju ritmove i uzorke nebeske, a zemaljska liturgija, koja ju odražava, predstavlja nadnaravni iskorak u ovo mjesto nebeske ljepote. Liturgija časova (Časoslov) je osobito važna u razvijanju ovog intuitivnog osjetila. Časoslov je kruna a Misa dragocjeni dragulj na vrhu. Čitava je liturgija dragulj u kruni kozmosa. Ljudski je rad ures kozmosa i uz pomoć Božje milosti, uzdiže s u nešto više i veće od samoga sebe. Časoslov je prozor koji potpunije otkriva ljepotu kozmosa kako bi se naš rad lakše njoj suobličio („posvećivanje našeg rada“), te u nama produbljuje živo sudjelovanje u žrtvi sv. Mise i trojstvene dinamike ljudavi koja se sastoje od štovanja Oca po Sinu u Duhu Svetom.

I kao što to Webb ističe, psalmi koji su srž Božanskog Oficija, sadržavaju tu kozmičku ljepotu. Oni ju opisuju i povicaju joj se na svim razinama. Oni nam čak opisuju kontekst u koji ih trebamo u svom životu staviti govoreći nam koliko puta dnevno ih trebamo moliti („sedam puta“, „jutrom...“, „o podne...“, „večerom...“, „u ponoć...“). Kada to činimo, stavljamo psalme u vanjski okvir koji se podudara s nebeskom ljepotom koja je uzorkom liturgijskim danima, vremenima i godini, te uređujući naš život prema tom uzorku, u srce nam utiskuje samu bít ljepote kozmosa koja nam otkriva „slavu Gospodnju“.

Izvornik: Liturgijski oltar, Geoffrey Webb, prvo izdanie 1936., ponovno izdanie Romanitas Press, Kansas City, 2012.

Preveo: Livio Marijan

AKTUALNO

Razmišljanje na početku nove školske godine

Dragi učenici, roditelji i svi kojima je na srcu odgoj naše djece, evo nas, još jednom, zajedno, pred novim izazovima, pred početkom nove školske godine – da u njoj podijelimo radost zajedništva, radost stvaranja i rasta dobra u svima nama i u svijetu. Prilika je to da si postavimo nekoliko pitanja i potražimo odgovor na njih s ciljem otkrivanja prave istine o čovjeku, oslobođenom zatvora i zamki ovozemaljske stvarnosti i vlastite samodostatnosti, Božju istinu.

Vrijeme u kojemu živimo vrlo se često hvali napretkom i razno-raznim tehnološkim dostignućima, a škola, s pravom, ide ukorak s njima. Ta, u njoj se stiče znanje, obrazovanje ... raste, priprema za život. Međutim, u današnje se vrijeme memorija, komunikacija i sl. sve više povjeravaju strojevima i iz dana u dan ljudi postaju sve više ovisni o njima. No, zaboravljuju da im strojevi nikad neće moći odgovoriti na pitanja: tko sam kao čovjek, odakle dolazim, zašto živim i kamo idem? S druge strane, čovjek, žečeći biti sam sebi dostatan i sloboden od svake ovisnosti, osobito glede Boga, bježi od njega i postaje sam sebi talac i oslonac, zapravo rob sebe samoga, zatočenik svoga egoizma, svojih prohtjeva u materijalnom, emocionalnom i svakom drugom smislu. Ta samoća i izoliranost tjeraju čovjeka u bijeg od vlastitog života, zaboravljujući, pritom, da je samo u blizini s Bogom siguran kako neće biti izručen samome sebi, drugom čovjeku, sličnom sebi, prirodi i na kraju - umiranju. Čovjek se ne smije pomiriti sa zatvaranjem u ljudskost, u smrtnost, u prolaznost, zaustaviti na granici smrti, jer „valja nama preko rijeke“ (M. Dizdar) budući da nam je „potrebna vječnost i Sveti u njoj“ (E. Ionesco) jer „Bože, za sebe si nas stvorio, i nemirno je srce naše dok se ne smiri u Tebi“ (sv. Augustin).

Sveti otac Benedikt XVI. će slikovito izreći: „Ljudsko biće nije apsolutni arhitekt svoje vječne sudsbine. Mi nismo stvorili sami sebe.“ Valja to u svakodnevnom životu i radu imati na umu jer kad god se na to zaboravi ili odgovor traži izvan čovjeka, tada se doživljavaju neuspjesi i razočaranja čega smo svjedoci u ovom našem turbulentnom vremenu. I T. Ujević će reći da odgovor na to može „samo nebo dati“: „Naš je život traženje istine, život bogoiskatelja ... da je čovjek, na kraju krajeva, samo čovjek; stvorenje, a ne Stvoritelj.“ Drugim riječima, „stvorenja ne mogu čovjeku spasiti život jer mu život nisu ni dala. Kad čovjek od stvorenih bića očekuje život tad je prevaren, živi u laži, zaglavljen je, otuđen, izvan istine i prave stvarnosti. Čovjek je stalno u napasti da pomisli da ga samo vlastiti rad može spasiti, da ga samo novac uzdržava, da je moguće vlastitim umom sebi dati smisao života. Imanje, priroda, stvari i položaj, zasljepljuju čovjeka i on zaboravlja tko je i što je, čiji je, odakle je i kamo ide. Više i ne vidi svoje dostojanstvo. Prevaren tako životom, razočaran i nemoćan, pada u očaj i uvjera se da smisla i nema te ulazi u razne ovisnosti i tomu slično“ (T. Ivančić).

Dok, tako, s jedne strane čovjek traži sebe, svoje korijene, svoj smisao, svoju vječnost, dok bježi (leti) iz svijeta koristi i užitka u svijet velikodušnosti i smislenosti, svijet u kojemu su njegovi životni ciljevi i konačna svrha, s druge strane i ta Stvarnost (Bog) traži čovjeka i odgovara mu da je čovjek slika Božja, prijatelj Božji, dijete Božje, baštinik Vječnosti, uzvanik na gozbi Kraljevstva Božjeg.

Stoga, ako želimo sebi dobro, a želimo; ako volimo sebe, a volimo; ako želimo dobro drugima, a želimo - onda moramo početi uviđati da naše nemirno srce, koje čezne za savršenom ljubavlju, tu ljubav može naći jedino u zajedništvu s Onim koji ju je stvorio jer „ljubav nisu stvorili ljudi XX st.“ (V. Parun). Bez njega se osjećamo osamljeni, a čim naša osamljenost, a ne zajedništvo s Njim, postane pokretačka snaga našega traganja za ljubavlju; poljupci brzo postanu – ugrizi, milovanja – udarci, pogledi puni ljubavi – sumnjičava vrebanja, slušanje – nepažnja, a spolni susreti – nasilje“ (H.M. Nouwen). Zar nam stalno ne ponavlja da je On prvi ljubio nas,

a ne mi Njega i da zato moramo ostati u njegovoj ljubavi, kako bismo mogli ljubiti, najprije sebe, a onda i jedni druge – kao On? (Usp. Iv 15; 1 Iv 4, 10) Zar ne znamo da kad god je Bog daleko ili ga nema onda ni čovjeka nema ili je ugrožen? „Bog je smisao, Bog je ljubav, Bog je cilj – svjetionik – svjetlo i snaga duha, bez čijega bi se postojanja život sveo na očajanje i drhtanje“ (Z. Tomac). Ako, dakle, nema onog Drugog, Transcedentalnog, tada je i život – ništa. Ako je pak život ništa – čemu onda i škole i znanost, učenje i „mučenje“, pa i sam život? Podsjetimo se, u ovoj prigodi, i one narodne: „Što će mu znanje, kad pameti nema?“ i/li „Što mu sve to koristi kad ne vidi dalje nosa?“. A, novinar M. Ivkošić će to izreći na sebi svojstven način: „Pamet uvijek nađe svoju pismenost, no pismenost je nemoćna gdje pameti nema.“

Da zaključim: Bog je čovjeka stvorio na svoju sliku i priliku, za ljubav i prijateljstvo. U Isusu Kristu došao nam je tako blizu da bismo u prijateljstvu s njim postali bogoliki i njemu slični, sposobni za ljubav. Eto, to je razlog potrebe našeg leta i dohvata Neba, bez kojega čovjek naprsto ne može, bez kojega je tragičan, ostaje sam, ostaje „samo prljava zemlja“. Čovjeka sa svim stvarima oko njega veže „prah zemaljski“, a s Bogom „dah života“. Zemlja je za čovjeka, a ne čovjek za zemlju. Jedino s Bogom i uz Boga izbjegnut ćemo zamke zemlje. Stoga čovjek mora stalno obnavljati svoju sličnost s Bogom, kako bi mogao stvaralački ljubiti i tako - smisleno živjeti svoj životni smisao. Samo pod tim uvjetima dobro je biti – čovjek, izgrađivati se kao čovjek, učiti i rasti u zajedništvu s Njim koji je najveći i jedini Put, Istina i Život – Isus, onaj koji nam s ljubavlju poručuje: „Ta, što koristi čovjeku ako sav svijet dobije, a sebe samoga izgubi.“

Neka Vam, dragi učenici, godina pred Vama bude ispunjena traganjem i nalaženjem smisla kako Biti čovjek, a znatiželjni duh Vaše mladosti poticaj za stvaranje novih svjetova u kojima ćete napredovati u ljudskosti i dobroti, u zajedništvu među sobom. Neka Vam godina pred Vama bude godina u kojoj ćete učiti i uspješno svladati školski program, ali i sazrijevati u punini s Isusom – vašim osobnim prijateljem, ...a plemenitost srca i ljestvica Vaše duše neka potpisne svu ružnoću oko vas.

Stoga Vas sve pozivam da na prvi dan, ili prvi mjesec nove školske godine u molitvi zatražite blagoslov Boga (Prvog i Posljednjeg) kako biste s Njim započeli i s Njim završili još jednu školsku godinu. A sve Vas ostale, isto tako pozivam na molitvu s istom nakanom.

Don Joso Kokić

Edukacijski program, Klasična gimnazija Ivana Pavla II.

SADRŽAJ

NADBISKUPOVO PISMO na početku školske godine 2012/2013.	2
SVETA STOLICA	
Papina poruka za Svjetski misijski dan	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Homilija novog Apost. nuncija mons. D'Errica, Zagreb 8. 07. 2012.	7
Izjava Stalnog vijeća HBK o konačnom prijedlogu zakona o oplodnji	9
Poslanica biskupa Mile Bogovića hodočasnicima na Udbinu	10
Poslanica biskupa Đure Hranića na početku školske i katehetske godine	11
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Nadbiskupova homilija na svećeničkom ređenju, 28. 06. 2012.	13
Nadbiskupova homilija na Veliku Gospu, Zadar-Belafuža, 15. 08. 2012	15
Nadbiskupova homilija na 36. katehetskom danu	17
ODREDBE	19
RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI	24
KRONIKA	26
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	27
IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.	41
IZ ŽIVOTA NADBISKUPSKOG SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"	44
IZ ŽIVOTA VTKŠ	45
PASTORALNI PRILOG	
Gašpar Dodić: Sadržaj kateheze - kriteriji za izbor i prikazivanje	49
LITURGIJSKO-PASTORALNI PRILOG	
Žan Morović: Glazba u liturgiji danas	54
KULTURNI PRILOG I.	
Kultura vjere, ljepota i evangelizacija kulture (David Clayton)	56
AKTUALNO	
Don Joso Kokić: Razmišljanje na početku školske godine	58